

KWP
Rotterdams Talent

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2018

J. de Boom
P. van Wensveen
Risbo, Erasmus Universiteit

A. L. Roode
P. A. de Graaf
OBI, gemeente Rotterdam

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2018

J. de Boom

A.L. Roode

P. van Wensveen

P.A. de Graaf

Risbo, Erasmus Universiteit

OBI, gemeente Rotterdam

Risbo, Erasmus Universiteit

OBI, gemeente Rotterdam

Januari 2019

Inhoudsopgave

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2018	1
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ	5
1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking	7
Hoofdstuk 2 Data en methode	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Gebruikte databestanden	11
Hoofdstuk 3 Basisonderwijs	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Leerlingen in het basisonderwijs	13
3.3 Leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs	17
3.4 Advies vervolgonderwijs	24
3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs	26
Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs	29
4.1 Inleiding	29
4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs	29
4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs	30
4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs	31
4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs	37
4.6 Doorstroom van vo gediplomeerden	40
4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo	41
Hoofdstuk 5 Mbo, hbo en wo	45
5.1 Inleiding	45
5.2 Leerlingen en studenten	45
5.3 Studenten mbo naar leerweg	47
5.4 Studenten mbo naar niveau	47
5.5 Studenten mbo naar sector	49
5.6 Diploma's mbo naar niveau	52
5.7 Doorstroom van mbo gediplomeerden	53
5.8 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo	55
Hoofdstuk 6 Arbeidsmarkt	57
6.1 Inleiding	57
6.2 Positie van geslaagden en onderwijsverlaters na één jaar	57
6.3 Doorstroom van geslaagden in zorg en techniek	59

6.4 Doorstroom van mbo-geplomeerden per sector naar werk.....	61
Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.....	65
Bijlage 2 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 1	67
Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3	69
Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4	81
Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5	95
Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6	105
Bijlage 7 Regeling Leerlinggewicht	111
Bijlage 8 Sectorindeling in het MBO	113
Bijlage 9 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden	117
Definities en afkortingen	119

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2018

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is een langjarig programma voor de gebieden Feijenoord, Charlois en IJsselmonde (“Rotterdam Zuid”) dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De voorliggende Basismonitor Onderwijs NPRZ beschrijft de ontwikkeling in de pijler ‘onderwijs’, waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. In deze vierde editie van de monitor wordt de onderwijspositie van de schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren gevolgd. Dit gebeurt met data uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) die via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar is en waarin personen in de tijd gevolgd kunnen worden. De gebieden die in de monitor vergeleken worden, zijn de zeven focuswijken¹, Rotterdam Zuid, overig Rotterdam, Rotterdam, de vier grote steden en Nederland.

In het inleidende hoofdstuk is in het kort de sociaaleconomische positie van de bevolking geschetst. Hieruit blijkt dat in Rotterdam Zuid sprake is van achterstand in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en op de woonmarkt. In verhouding groeien er meer kinderen van Rotterdam Zuid op in een achterstandssituatie vergeleken met het gemiddelde van de vier grote steden. De sociaaleconomische positie in de focuswijken is zelfs minder dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

Basisonderwijs

- Het aandeel leerlingen in speciaal (basis-)onderwijs is onder de kinderen wonend in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan in de vier grote steden. In de vier grote steden is er sprake van een daling sinds 2011/2012. In Rotterdam Zuid daalt het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs ook sinds 2011/2012. In het speciaal onderwijs is het aandeel leerlingen in 2016/2017 even groot als in 2011/2012.
- Het aandeel leerlingen met een leerlinggewicht is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. In de focuswijken is dit nog hoger. Wel daalt het aandeel sinds het schooljaar 2010/2011.
- De leerlingsscores in groep 8 van het regulier basisonderwijs op de Centrale Eindtoets én op de IEP toets liggen bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken duidelijk lager dan gemiddeld in de vier grote steden en in

---

¹ De zeven focuswijken zijn de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. Dit wordt ook wel de Children's zone genoemd.

Nederland. Het aandeel leerlingen dat een IEP toets heeft gemaakt is in Rotterdam Zuid (42 procent in 2016/2017) hoger dan in de vier grote steden (17 procent). De komst van meerdere eindtoetsen maakt een vergelijking in de loop van de tijd lastig.

- De schooladviezen aan groep 8 kinderen liggen bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken lager dan gemiddeld in de vier grote steden. In de afgelopen twee schooljaren groeit het aandeel havo/vwo-adviezen in alle gebieden.
- Het schoolverzuim is onder leerlingen van Rotterdam Zuid hoger dan onder leerlingen in overig Rotterdam. In het schooljaar in 2015/2016 was het schoolverzuim in het regulier bo in Rotterdam Zuid iets lager, in 2016/2017 is het percentage verzuim weer vergelijkbaar met de schooljaren vanaf 2010/2011.

Voortgezet onderwijs

- Het aandeel leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) is de afgelopen jaren in Rotterdam Zuid op een vergelijkbaar niveau gebleven. In de focuswijken is er sprake van een lichte stijging. Onder mannen is het aandeel dat speciaal onderwijs volgt duidelijk groter dan onder vrouwen.
- In het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs zit 28 procent van de leerlingen uit Rotterdam Zuid op de havo of het vwo; in de vier grote steden is dit 47 procent. Dit verschil werd vanaf 2013/2014 iets kleiner, de laatste twee jaar is het verschil ongeveer even groot gebleven.
- Leerlingen uit Rotterdam Zuid volgen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs vaker dan gemiddeld in de vier grote steden een lagere opleiding dan hen geadviseerd werd door de basisschool. Vanaf het schooljaar 2014/2015 is een daling te zien van het percentage leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8.
- Het aandeel kinderen dat in het derde leerjaar een hogere positie heeft dan het advies in groep 8 neemt toe. In 2017/2018 zijn in Rotterdam Zuid en de focuswijken meer leerlingen die een opleiding op een hoger niveau volgen in leerjaar drie dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het aandeel geslaagden en het gemiddelde cijfer dat zij halen voor het centraal examen verschilt in Rotterdam Zuid niet of nauwelijks met het gemiddelde in de vier grote steden. Het aandeel leerlingen dat slaagt met een 7,5 of hoger is in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Van de leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een groter deel dan gemiddeld door naar een mbo-opleiding

op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Ook de leerlingen met een havo- of vwo-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.

- Het relatief schoolverzuim is in Rotterdam Zuid is hoger dan in de rest van Rotterdam.

Mbo, hbo en wo

- Het aantal mbo-ers en het aantal wo-ers dat woont in Rotterdam Zuid is de laatste jaren stabiel en in het hbo is een stijging in het aantal studenten te zien.
- Het aandeel mbo-studenten uit Rotterdam Zuid dat de mbo-opleiding op niveau 4 volgt is iets kleiner dan gemiddeld in andere gebieden. Tegelijkertijd stijgt in alle gebieden het aandeel mbo-studenten op niveau 4.
- Van de mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het deel dat een studie volgt in de zorgsector in de afgelopen jaren gestegen. Onder de mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de zorgsector hoger dan het gemiddeld in de vier grote steden.
- Onder mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de sector techniek in de afgelopen drie jaar gestegen en is in 2017/2018 bijna op hetzelfde niveau als in de vier grote steden. Het aandeel dat vervoer, transport en logistiek (10 procent) doet, is het laatste jaar niet gestegen maar is wel flink hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (5 procent).
- In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het deel van de geslaagde mbo-ers dat doorstroomt naar een vervolgopleiding groter dan gemiddeld in de vier grote steden, behalve wanneer er een diploma op niveau 4 is behaald. De doorstroom van mbo 2 naar mbo 3 is toegenomen. Dit is in elk van de gebieden zichtbaar.
- Het VSV-percentage in het mbo ligt op 7,9 procent voor Rotterdam Zuid én in de focuswijken. Net wat lager dan gemiddeld in de vier grote steden maar hoger dan het landelijke percentage.

Arbeidsmarkt

- Studenten die een mbo-diploma op niveau 1 en 2 halen en wonen in Rotterdam Zuid, hebben het jaar erop minder vaak werk dan studenten uit andere gebieden. De studenten uit Rotterdam Zuid volgen relatief vaker weer onderwijs of behoren tot de groep die noch studeert, noch werkt.

- De Rotterdamse studenten met een mbo-diploma halen op niveau 3 en 4 werken en volgen na een jaar even vaak onderwijs als de studenten tezamen uit de vier grote steden.
- Geslaagden in het hbo en wo uit de focuswijken volgen het jaar erop iets vaker onderwijs dan studenten uit overig Rotterdam of de vier grote steden.
- Van de jongeren uit Rotterdam Zuid die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, volgt bijna een kwart een jaar later weer onderwijs. Na een jaar volgt 42 procent geen opleiding en heeft ook geen werk. Dit aandeel is iets hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Geslaagde mbo-ers met een diploma op niveau 1 en 2 en in de richting techniek uit Rotterdam Zuid volgen na een jaar iets vaker weer onderwijs dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Mbo-geslaagden met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting 'zorg' uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar ongeveer even vaak aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' als de mbo-geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden.
- Mbo-ers met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting 'techniek' uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar ongeveer even vaak aan het werk in een 'technische bedrijfssector' als de geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden. Geslaagden die wonen in overig Rotterdam zijn iets vaker aan het werk in een 'technische bedrijfssector'.
- Van de gediplomeerden van het mbo is gekeken naar het aandeel dat het jaar erop 12 uur of meer per week werkt (ongeacht of zij een vervolgopleiding doen) na het behalen van het diploma in het schooljaar 2014/2015. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar niveau en sector. Vergeleken met het gemiddelde in de vier grote steden hebben degenen met een diploma op niveau 2 en 'techniek' uit Rotterdam Zuid even vaak werk op 1 oktober 2016. En die met een andere richting minder vaak werk. Dit is exclusief de sectoren 'zorg' en 'groen', waarover geen uitspraak kan worden gedaan.
- Op mbo niveau 3 hebben de gediplomeerden in de richtingen 'zorg', 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' uit Rotterdam Zuid even vaak werk als gemiddeld in de vier grote steden. Voor de andere sectoren is dit minder vaak.
- Gediplomeerden mbo 4 met de sector 'zorg', 'techniek' en 'welzijn, verzorging' uit Rotterdam Zuid hebben even vaak werk als gemiddeld in de vier grote steden. Degenen met een diploma in een andere richting zijn (iets) minder vaak aan het werk.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ

Rotterdam Zuid kent een stapeling van achterstanden op het gebied van scholing, werk en wonen. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) heeft als doel deze achterstanden in de komende decennia weg te werken zodat Rotterdam Zuid in 2030 op het niveau komt van de vier grote Nederlandse steden. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De Basismonitor Onderwijs NPRZ richt zich op de ontwikkeling in de pijler 'scholing' waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. Het verbeteren van de onderwijssituatie heeft naar verwachting ook een positief effect op de andere pijlers. Daarom wordt in de Basismonitor ook aandacht besteed aan de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. Dit is de vierde editie van de monitor.

Een belangrijk onderdeel uit het uitvoeringsplan is het creëren van gebieden waarin kinderen en leerlingen beter en meer onderwijs krijgen: Children's Zone in de zeven zogeheten focuswijken. Scholen zijn 'het kloppend hart' in deze gebieden. Kinderen gaan op jongere leeftijd naar school, de scholen zijn langer open en bieden extra leertijd. Dit wordt aangevuld met praktische zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen door wijkteams en studenten, die werken volgens de frontlijnaanpak. Met deze praktische hulp voor gezinnen, een extra inzet op Nederlandse taal en algemene ontwikkeling, krijgen de kinderen een aanzet in de goede richting en vergroten zij daarmee naar verwachting hun kansen in het vervolgonderwijs en later op de arbeidsmarkt.

Om een indicatie te krijgen of de beleidsinterventies het gewenste effect sorteren, is het wenselijk om de resultaten van deze maatregelen zo goed mogelijk in kaart te brengen. Een belangrijke eerste stap in zo'n onderzoek is dat er brede informatie beschikbaar is over de doelgroep waarop de interventies zijn gericht: de (schoolgaande) jongeren. Dat kan door de schoolloopbaan van deze schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren te monitoren. Dat is het doel van deze monitor. De monitor baseert zich voornamelijk op data van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

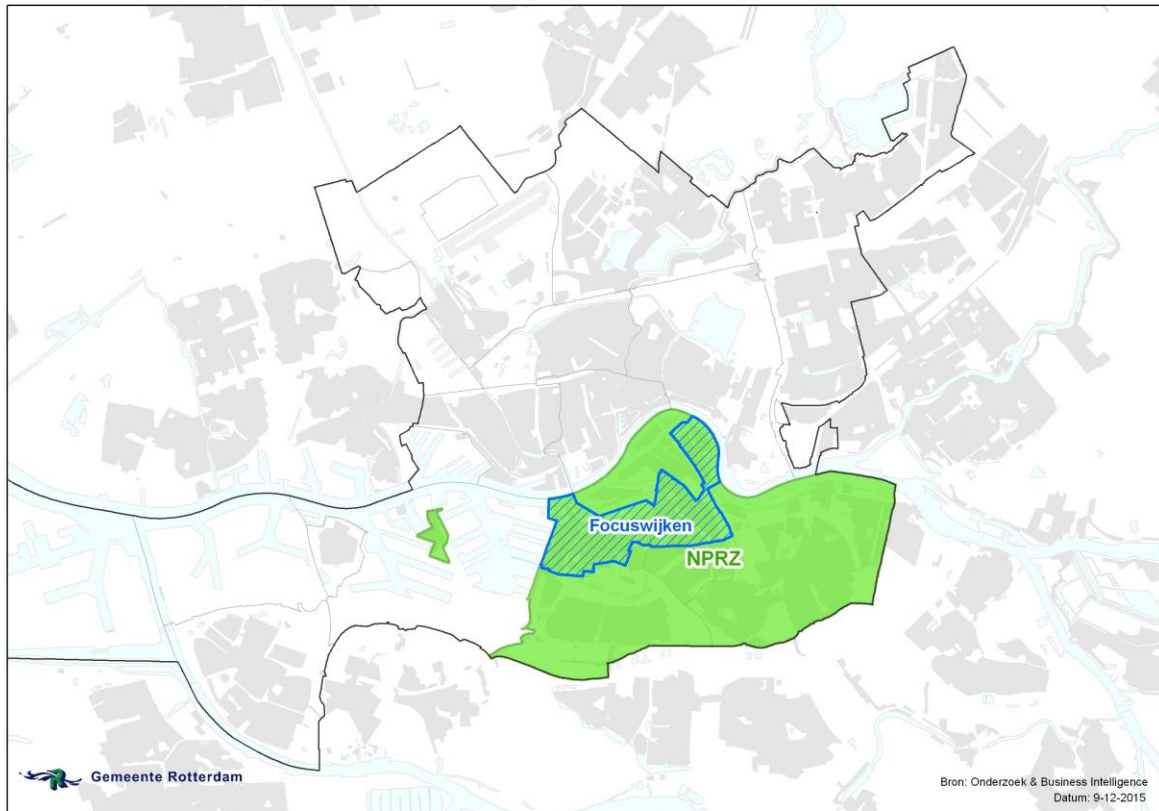
Na dit inleidende hoofdstuk gaan we in hoofdstuk 2 kort in op de onderzoeksmethoden, de gehanteerde definities en de beperkingen van het onderzoek. In de daarop volgende hoofdstukken 3 tot en met 5 staat de onderwijsloopbaan van kinderen op Zuid en in de focuswijken centraal. Hierbij worden vergelijkingen gemaakt met de onderwijsloopbanen van kinderen in de rest van Rotterdam, met de vier grote steden en Nederland. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op aantallen

leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Hoofdstuk 4 gaat in op het voortgezet onderwijs en in hoofdstuk 5 staat de onderwijsloopbaan in het mbo, hbo en wo centraal. Het uiteindelijke streven is om de gehele onderwijsloopbaan (de voor- en vroegschoolse educatie, het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroeps- en hoger onderwijs) in kaart te brengen. Op dit moment is dat echter nog niet mogelijk. Zo beschikken we nog niet over gegevens over de deelname aan voor- en vroegschoolse voorzieningen. Ook kunnen we nog geen uitspraken doen over eventuele achterstanden aan het begin en gedurende de loopbaan in het basisonderwijs omdat we niet beschikken over gegevens uit het Leerlingvolgsysteem naar woongebied. Hoofdstuk 6 van het rapport gaat ten slotte in op de overgang van onderwijs naar werk.

De geografische aanduidingen in deze rapportage hebben betrekking op het woongebied. Dat wil zeggen dat waar in de tabellen of figuren wordt gesproken over bijvoorbeeld de focuswijken of Rotterdam Zuid de analyses betrekking hebben op kinderen en/of jongeren die wonen in het betreffende gebied.

De resultaten worden gepresenteerd voor alle kinderen en/of jongeren in het onderwijs woonachtig in de betreffende gebieden. Daarnaast worden de resultaten ook uitgesplitst naar geslacht en etnische herkomst. Waar relevant wordt ook een onderverdeling gemaakt naar leeftijdsgroepen. Deze uitsplitsingen zijn in het algemeen opgenomen in een bijlage bij de betreffende hoofdstukken.

De zeven focuswijken zijn Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. In deze wijken zijn de achterstanden nog groter dan in de andere wijken van Rotterdam Zuid ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden. De focus van het NPRZ ligt daarom op deze zeven wijken. Dit betekent niet dat de andere wijken in Rotterdam Zuid geen aandacht krijgen. Voor deze wijken geldt ook dat achterstand onder de bewoners moet worden verkleind en dat moet worden voorkomen dat deze wijken een focuswijk worden. Zie figuur 1.1 voor een kaart van Rotterdam Zuid en de focuswijken.

Figuur 1.1 Het NPRZ gebied en de focuswijken

1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking

Voordat we uitgebreider ingaan op de stand van zaken in het onderwijs schetsen we aan de hand van enkele kernindicatoren uit diverse bronnen, de sociaaleconomische context van de diverse gebieden (tabel 1.1)².

---

² De tabel is overgenomen uit de voortgangsrapportage van NPRZ.

Tabel 1.1 Sociaaleconomische indicatoren bevolking

	Focuswijken	Rotterdam Zuid	Rotterdam	Vier grote steden	Nederland
Stand bevolking 1 januari (2018)	79.427	202.278	638.712	2.372.803	17.181.084
Percentage inwoners tot 27 jaar van totale bevolking (2018)	37,6%	34,1%	33,3%	33,3%	31,0%
Percentage één-ouder huishouden met tenminste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar op alle huishoudens met ten minste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar (1 jan. 2018)	39,0%	39,3%	32,2%	27,6%	18,9%
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen, gestandaardiseerd (2015)	€ 19.500	€ 21.600	€ 24.700	€ 27.000	€ 27.800
% huishoudens met een WWB-AO- of WW-uitkering (2015)	24%	20%	16%	14%	9%
% huishoudens met een WWB of WW-uitkering (2015)	18%	16%	12%	10%	6%
% huishoudens met een AO-uitkering (2015)	5%	4%	4%	4%	4%
% huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (2015)	28%	24%	20%	18%	11%
Werkzoekenden zonder baan in % van de potentiële beroepsbevolking 15 t/m 74 jaar (2017)	24%	21%	17%	10%	7%
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 110% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2015)	29%	27%	21%	17%	9%
% jongeren met startkwalificatie, 18 t/m 22 jaar (1 okt. 2017)*	60%	59%	69%	73%	70%
% kinderen op de basisschool met laag opgeleide ouders (2017/2018)	26%	22%	17%	15%	8%
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2018)**	50%	35%	24%	x	x
Gemiddelde WOZ-waarde van de woningen (2018)*	€ 99.375	€ 124.769	€ 168.053	x	€ 230.000

Bronnen: CBS, OBI, UWV en DUO, * bron SSB, CBS, wijkt af van voorgaande berekening met Rotterdamse registraties, ** voorlopig

In Rotterdam Zuid wonen op 1 januari 2018 tweehonderdduizend personen; bijna een derde deel van het inwonersaantal van geheel Rotterdam. Van deze bewoners uit Rotterdam Zuid wonen er bijna tachtigduizend in de zeven focuswijken. Ten opzichte van 2017 is er een groei van de bevolking in de focuswijken en op Zuid, net als in geheel Rotterdam.

Het aandeel kinderen en jongeren onder de 27 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan in Rotterdam, in de vier grote steden en Nederland. In de focuswijken is dit aandeel nog hoger. Het percentage één-oudergezinnen met een kind onder de 18 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

De indicatoren die de sociaaleconomische positie van huishoudens in kaart brengen, laten zien dat het gemiddelde huishoudinkomen in Rotterdam Zuid lager is dan in Rotterdam en nog lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel huishoudens met een uitkering is hoger en het aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden. De focuswijken laten op deze indicatoren meer achterstand zien dan geheel Rotterdam Zuid. Ook het percentage niet-werkende werkzoekenden is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan gemiddeld in Rotterdam. In Rotterdam is dit hoger dan in de vier grote steden.

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat woont in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is in Rotterdam Zuid beduidend hoger dan

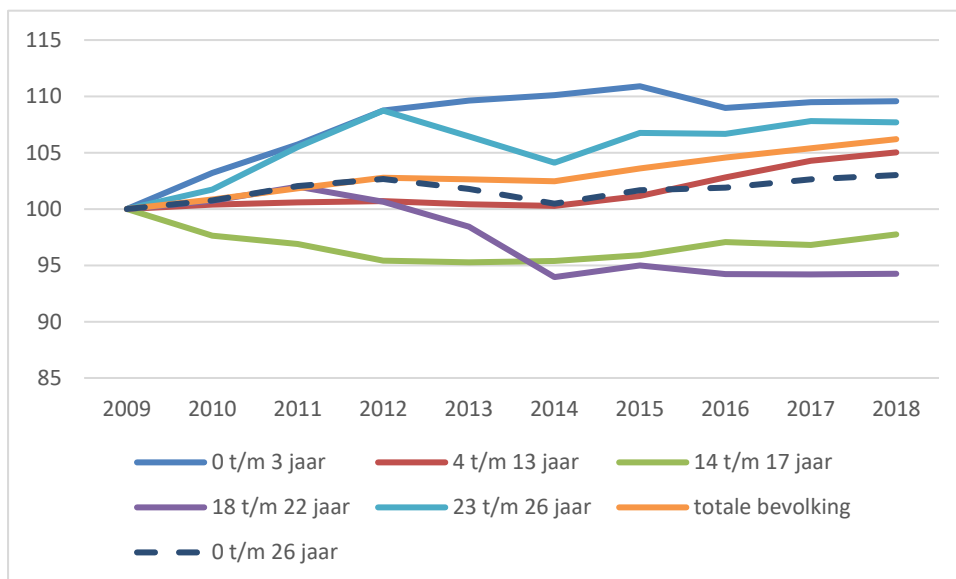
gemiddeld in Rotterdam en hoger dan in de vier grote steden. In de focuswijken is dit percentage nóg hoger. Het percentage jongeren dat een startkwalificatie heeft en geen opleiding meer volgt, is lager in Rotterdam Zuid en in de focuswijken dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

Het aandeel leerlingen in het basisonderwijs met laagopgeleide ouders is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan in gemiddeld in Rotterdam. In de vier grote steden en op landelijk niveau is dit percentage lager.

Kijkend naar de woningvoorraad in Rotterdam Zuid zien we een hoger percentage kwetsbare meergezinswoningen in Rotterdam Zuid dan gemiddeld in Rotterdam. In de focuswijken is zelfs de helft van de woningen kwetsbaar te noemen. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen in de focuswijken is lager dan in geheel Rotterdam Zuid, en in Rotterdam Zuid is deze lager dan gemiddeld in Rotterdam. De gemiddelde WOZ-waarde is landelijk hoger dan in Rotterdam.

1.3 Omvang jeugdigen in Rotterdam Zuid

In Rotterdam Zuid wonen er op 1 januari 2018 69 duizend jeugdigen tot 27 jaar, een derde deel van het totaal aantal inwoners van Rotterdam Zuid. In de volgende figuur is de ontwikkeling van het aantal jeugdigen naar leeftijdsgroep weergegeven.

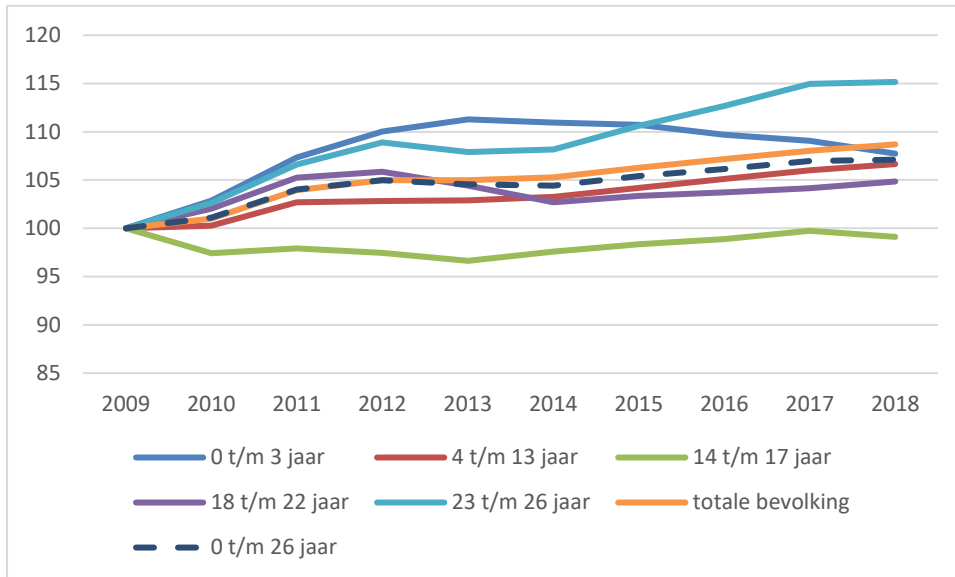
Figuur 1.2 Ontwikkeling van de jeugdigen wonend in Rotterdam Zuid, index 2009=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De ontwikkeling wordt met een index weergegeven waarbij 2009 op 100 is gesteld. De totale bevolking is tot 1 januari 2012 toegenomen, tot 2014 vrijwel stabiel gebleven en daarna weer gestegen. De gehele groep jeugdigen neemt na begin 2012 af in omvang af en groeit weer vanaf 2014. De leeftijdsgroepen 14 tot en met 17 jaar

en 18 tot en met 22 jaar laten een daling zien van de omvang. De andere leeftijdsgroepen stijgen, met name de jongste leeftijdsgroep. Opmerkelijk is de daling van het aantal 18- tot en met 22-jarigen tussen 2011 en 2015.

In het volgende figuur is de ontwikkeling van de bevolking van geheel Rotterdam weergegeven.

Figuur 1.3 Ontwikkeling van de jeugdigen wonend in Rotterdam, index 2009=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In geheel Rotterdam groeit de bevolking en ook de leeftijdsgroep tot 27 jaar. In figuur 1.3 is te zien dat de leeftijdsgroep 14 tot en met 17 jaar is in omvang licht afgenomen. De grootste toename is er van de oudste leeftijdsgroep, 23 tot 27 jaar.

Hoofdstuk 2 Data en methode

2.1 Inleiding

Voor de Basismonitor Onderwijs wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CvB beschikt onder de noemer 'Sociaal Statistisch Bestand' (SSB) over een groot aantal databestanden. Zo is er bijvoorbeeld een registratie van alle personen vanaf 1995 die in het bevolkingsregister (de BRP, voorheen GBA) geregistreerd staan (of hebben gestaan) en zijn bestanden beschikbaar waarin onderwijsgegevens en gegevens over de arbeidsmarktpositie van alle personen staan geregistreerd. Al deze bestanden zijn op persoonsniveau via unieke persoonsgebonden sleutels te koppelen aan het bevolkingsregister. Daarmee is het mogelijk een beeld te schetsen van de onderwijs- en arbeidsmarktpositie van alle in het bevolkingsregister opgenomen personen op een bepaald moment en is het ook mogelijk om deze situatie per persoon in de tijd te volgen. Omdat de gegevens voor alle personen in Nederland beschikbaar zijn kunnen de leerlingen ook als zij uit Rotterdam naar een andere Nederlandse gemeente verhuizen, worden gevolgd. Omgekeerd kan de loopbaan van leerlingen die hun schoolcarrière elders in Nederland zijn begonnen in kaart worden gebracht.

2.2 Gebruikte databestanden

Om de voor deze Basismonitor noodzakelijke analyses te kunnen verrichten, is een omvangrijk aantal databestanden nodig. Enerzijds omdat elk van de bestanden slechts een beperkt aantal variabelen omvat en er dan veel verschillende bestanden nodig zijn. Anderzijds omdat een deel van de bestanden gegevens over één jaar bevatten en voor de monitor gegevens over meerdere jaren nodig zijn. Er zijn bijvoorbeeld bestanden nodig die een beeld geven van de persoonskenmerken en daarnaast bestanden die de onderwijssituatie en de onderwijsloopbaan in beeld brengen. Ten derde zijn er bestanden nodig die inzicht geven in de positie op de arbeidsmarkt na afronding van het onderwijs; het gaat dan om bestanden die betrekking hebben op de arbeids- en uitkeringssituatie. In bijlage 7 is een overzicht opgenomen van de gebruikte bestanden.

Hoofdstuk 3 Basisonderwijs

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op aantallen leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs en de ontwikkeling die zich hierin in de afgelopen jaren heeft voorgedaan. Vervolgens wordt aandacht besteed aan het niveau van leerlingen aan het eind van de basisschool. We kijken daarvoor naar de scores van leerlingen op de Centrale Eindtoets en het advies voor vervolgonderwijs van de leerkracht. Ook hierbij kijken we naar de ontwikkeling in de afgelopen jaren.

3.2 Leerlingen in het basisonderwijs

In de tabel 3.1 wordt een overzicht gegeven van de verdeling van leerlingen in het basisonderwijs. Er wordt een onderscheid gemaakt in drie groepen, het reguliere basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. De speciale scholen zijn bedoeld voor basis- en voortgezet onderwijs aan leerlingen met een functiebeperking. Het gaat hier om kinderen met een visuele, auditieve of lichamelijke handicap. Daarnaast bieden deze scholen plaats aan zeer moeilijk lerende of moeilijk opvoedbare kinderen en langdurig zieken. In bijlage 1 wordt het verschil tussen het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs verder toegelicht.

Tabel 3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs, naar type en woongebied in 2016/2017³

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs	7.256	95,0%	17.692	94,8%	33.956	96,0%	51.648	95,6%	189.208	96,1%	1.418.723	95,8%
Speciaal basisonderwijs	171	2,2%	430	2,3%	582	1,6%	1.012	1,9%	3.649	1,9%	33.733	2,3%
Speciaal onderwijs	210	2,7%	532	2,9%	840	2,4%	1.372	2,5%	4.018	2,0%	29.054	2,0%

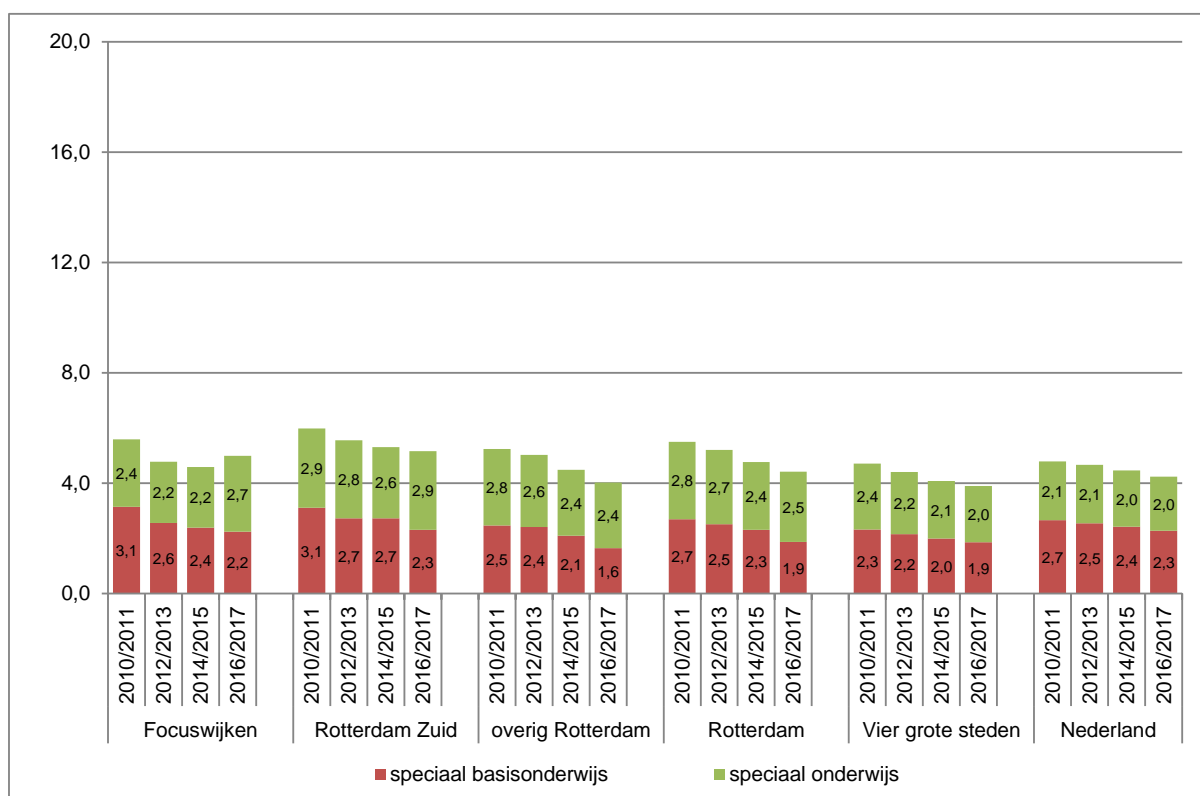
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de basisschoolleerlingen die in Rotterdam Zuid wonen, volgt 2,3 procent speciaal basisonderwijs. Dat is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (1,9 procent) en in geheel Rotterdam (1,9 procent). In de focuswijken is het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs met 2,2 procent, vergelijkbaar met heel Rotterdam Zuid. Het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs ligt voor Rotterdam Zuid op 2,9 procent. Dit is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (2,0 procent) en iets hoger dan het gemiddelde in Rotterdam (2,5 procent). In de focuswijken is het

³ Voor 2017/2018 zijn wel al tellingen beschikbaar. De gegevens over adviezen en eindtoetsscores zijn nog niet bekend. Voor een eenduidig beeld wordt daarom in alle tabellen en figuren in dit hoofdstuk het schooljaar 2016/2017 als meest recente jaar opgenomen.

aandeel kinderen in het speciaal onderwijs vergelijkbaar met heel Rotterdam Zuid (2,7 procent).

In figuur 3.1 is de ontwikkeling van de deelname in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs voor de hele basisschool in de afgelopen jaren weergegeven. In de vier grote steden is een daling te zien in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs vanaf het schooljaar 2010/2011. In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen op speciaal basisonderwijs in het laatste niet afgenomen

Figuur 3.1 Percentage leerlingen in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in groep 8

Gedurende de basisschoolperiode kunnen kinderen worden overgeplaatst van het basisonderwijs naar het speciaal basisonderwijs en vice versa. In tabel 3.2 is naast de situatie voor alle kinderen in het basisonderwijs ook de verhouding in groep 8 opgenomen. Hier is te zien dat het aandeel in speciaal basisonderwijs in groep 8 hoger is dan gemiddeld over alle groepen. Het speciaal onderwijs is niet in verdeling in groep 8 opgenomen. Voor de kinderen in het speciaal onderwijs wordt geen onderscheid naar leerjaar gemaakt, daarin is sprake van verblijfsjaren.

Tabel 3.2 Leerlingen in het speciaal basisonderwijs in groep 8 naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
In groep 8, zonder speciaal onderwijs 2016/2017												
basisonderwijs	799	95,5%	1.953	95,1%	3.900	96,3%	5.853	95,9%	21.614	96,5%	177.869	96,1%
speciaal basisonderwijs	38	4,5%	101	4,9%	149	3,7%	250	4,1%	791	3,5%	7.157	3,9%
Aandeel in speciaal basisonderwijs in groep 8												
2010/2011	54	6,1%	132	6,4%	293	7,2%	425	7,0%	1.273	6,0%	10.673	5,3%
2011/2012	63	7,2%	137	6,5%	318	7,5%	455	7,2%	1.311	6,0%	10.846	5,3%
2012/2013	57	6,5%	138	6,7%	324	7,8%	462	7,4%	1.240	5,6%	10.480	5,1%
2013/2014	45	5,5%	135	6,9%	271	6,4%	406	6,6%	1.177	5,3%	9.507	4,7%
2014/2015	54	6,5%	146	7,3%	264	6,3%	410	6,6%	1.148	5,2%	9.291	4,7%
2015/2016	58	6,4%	145	6,8%	221	5,4%	366	5,9%	1.043	4,7%	8.715	4,6%
2016/2017	38	4,5%	101	4,9%	149	3,7%	250	4,1%	791	3,5%	7.157	3,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Ook in groep 8 is er een verschil in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in Rotterdam Zuid in vergelijking met het gemiddelde in de vier grote steden. In Rotterdam Zuid is de deelname met 4,9 procent hoger dan gemiddeld in vier grote steden (3,5 procent). De deelname in Rotterdam Zuid is iets hoger dan het gemiddelde in Rotterdam (4,1 procent). In de focuswijken is het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs (4,5 procent) iets lager dan gemiddeld in Rotterdam Zuid, en iets hoger dan het gemiddelde in Rotterdam.

Tot in het schooljaar 2014/2015 neemt het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in groep 8 in Rotterdam Zuid iets toe, van 6,4 procent in 2010/2011 tot 7,3 procent in 2014/2015. Daarna neemt het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs af tot 4,9 procent in 2016/2017. In vier grote steden tezamen en in Rotterdam is er al langer sprake van een afname, in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs.

Gewichtleerlingen

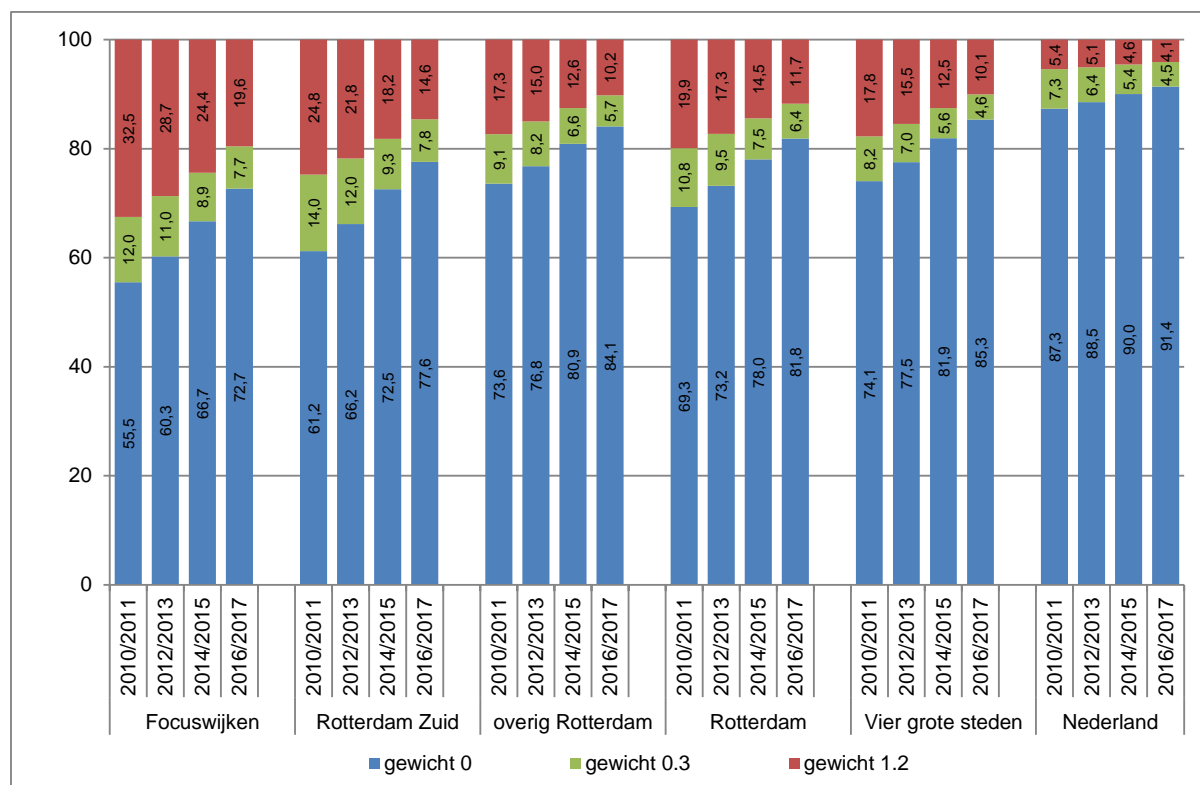
Het Ministerie van Onderwijs hanteert het aandeel gewichtleerlingen om een basisschool al dan niet extra middelen ter beschikking te stellen. Aan ouders met een lage opleiding wordt een gewichtsscore toegekend. Het gewicht wordt vastgesteld op het moment van inschrijven op een school en verandert niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht hebben. Het leerlinggewicht kan de waarde 0, 0.3 of 1.2 hebben. In bijlage 2 is regeling voor het bepalen van de gewichten opgenomen.

Tabel 3.3 Gewichtleerlingen in het basisonderwijs, naar woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Leerlinggewicht												
gewicht 0	5.272	72,7%	13.726	77,6%	28.543	84,1%	42.269	81,8%	161.439	85,3%	1.296.049	91,4%
gewicht 0.3	562	7,7%	1.376	7,8%	1.942	5,7%	3.318	6,4%	8.724	4,6%	64.019	4,5%
gewicht 1.2	1.422	19,6%	2.588	14,6%	3.470	10,2%	6.058	11,7%	19.039	10,1%	58.490	4,1%
Leerlinggewicht in groep 8												
gewicht 0	505	63,2%	1.374	70,4%	3.150	80,8%	4.524	77,3%	17.567	81,3%	161.021	90,5%
gewicht 0.3	60	7,5%	189	9,7%	250	6,4%	439	7,5%	1.146	5,3%	8.840	5,0%
gewicht 1.2	234	29,3%	390	20,0%	500	12,8%	890	15,2%	2.901	13,4%	8.008	4,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gewichtleerlingen, gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders is in Rotterdam Zuid en de focuswijken beduidend hoger dan gemiddeld in de andere gebieden. Het verschil is vooral te zien in het aandeel leerlingen met een leerlinggewicht van 1.2. In de focuswijken is dit twee keer groter dan gemiddeld in de vier grote steden en ruim vijf keer zo groot als gemiddeld in Nederland en in Rotterdam Zuid het anderhalf groter dan gemiddeld in de vier grote steden en bijna vier keer zo groot als gemiddeld in Nederland. In figuur 3.2 is te zien dat het aandeel gewichtleerlingen in de afgelopen jaren afneemt. In Rotterdam Zuid is het percentage gewichtleerlingen sinds 2010/2011 gedaald van 38,8 procent naar 22,4 procent.

Figuur 3.2 Percentage leerlingen naar leerlinggewicht, naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

3.3 Leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs

De prestaties van leerlingen in het basisonderwijs worden in de monitor NPRZ voornamelijk vooral afgemeten aan de scores van de leerlingen die in groep 8 van het regulier basisonderwijs een score hebben voor de Centrale Eindtoets (voorheen de Cito eindtoets). Tot en met het schooljaar 2014/2015 maakte 80 tot 90 procent van de leerlingen in groep 8 van de basisschool wonend op Zuid, de Centrale Eindtoets (voorheen de Cito eindtoets). Echter in het schooljaar 2015/2016 daalt dit aandeel ineens scherp naar 67 procent en het daarop volgende schooljaar (2016/2017) verder naar 53 procent. Een van de andere eindtoetsen namelijk de IEP (ICE Eindevaluatie Primair onderwijs) worden dan in verhouding veel vaker gebruikt dan voorheen.

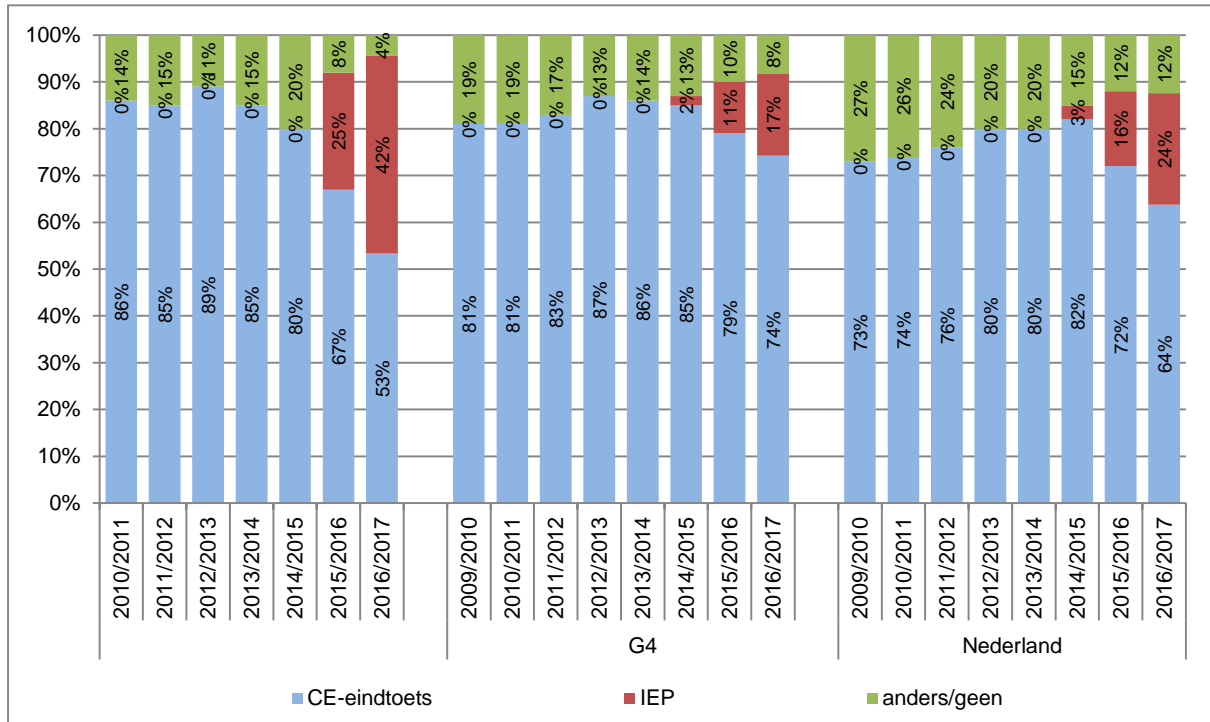
In tabel 1 is het aandeel leerlingen groep 8 dat de Centrale Eindtoets (voorheen de Cito eindtoets) maakt opgenomen. Tot en met het schooljaar 2014/2015 gaat het daarbij om het percentage van de leerlingen in groep 8 dat deelnam aan de Centrale Eindtoets (voorheen de Cito eindtoets) vermeld. Vanaf het schooljaar 2014/2015 is ook het deelnamepercentage aan de IEP eindtoets opgenomen.⁴ In de tabel is te zien dat het aandeel leerlingen dat de Centrale Eindtoets maakt zowel in Rotterdam Zuid als in de focuswijken in het laatste schooljaar duidelijk is afgenomen. De afname is veel groter dan in de rest van Rotterdam en ook veel groter dan in de vier grote steden tezamen.

Tabel 3.4 Deelname aan de Eindtoets in groep 8, 2009/2010 tot en met 2016/2017 naar woongebied

	Focuswijken %	Rotterdam Zuid %	Overig Rotterdam %	Rotterdam %	Vier grote steden %	Nederland %
Centrale Eindtoets						
2009/2010	85%	81%	80%	81%	81%	73%
2010/2011	88%	86%	78%	80%	81%	74%
2011/2012	89%	85%	84%	84%	83%	76%
2012/2013	90%	89%	88%	88%	87%	80%
2013/2014	88%	85%	87%	87%	86%	80%
2014/2015	84%	80%	90%	86%	85%	82%
2015/2016	66%	67%	85%	79%	79%	72%
2016/2017	47%	53%	80%	71%	74%	64%
IEP-eindtoets						
2014/2015	0%	0%	0%	0%	2%	3%
2015/2016	25%	25%	8%	14%	11%	16%
2016/2017	49%	42%	15%	24%	17%	24%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

⁴ Er zijn naast deze toetsen nog andere eindtoetsen deze worden in Rotterdam vrijwel niet gebruikt en worden hier buiten beschouwing gelaten

Figuur 3.3 Deelnamepercentages Centrale Eindtoets en IEP-eindtoets

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Door de verplichting van een eindtoets doen er de laatste jaren meer leerlingen mee aan de eindtoets. Mogelijk zorgt dit ook voor een aanpassing in het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat nu meer zwakke leerlingen meedoen.

Gemiddelde score over de jaren

De gemiddelde score op de Centrale Eindtoets in de focuswijken is in elk van de in tabel 3.5 opgenomen schooljaren lager dan het gemiddelde in Rotterdam Zuid. De score van de leerlingen uit Rotterdam Zuid is weer lager dan het Rotterdams gemiddelde, terwijl Rotterdam steeds gemiddeld lager scoort dan het gemiddelde in de vier grote steden en in Nederland. De gemiddelde scores zijn opgenomen in tabel 3.5 en in de figuren 3.4 en 3.5.

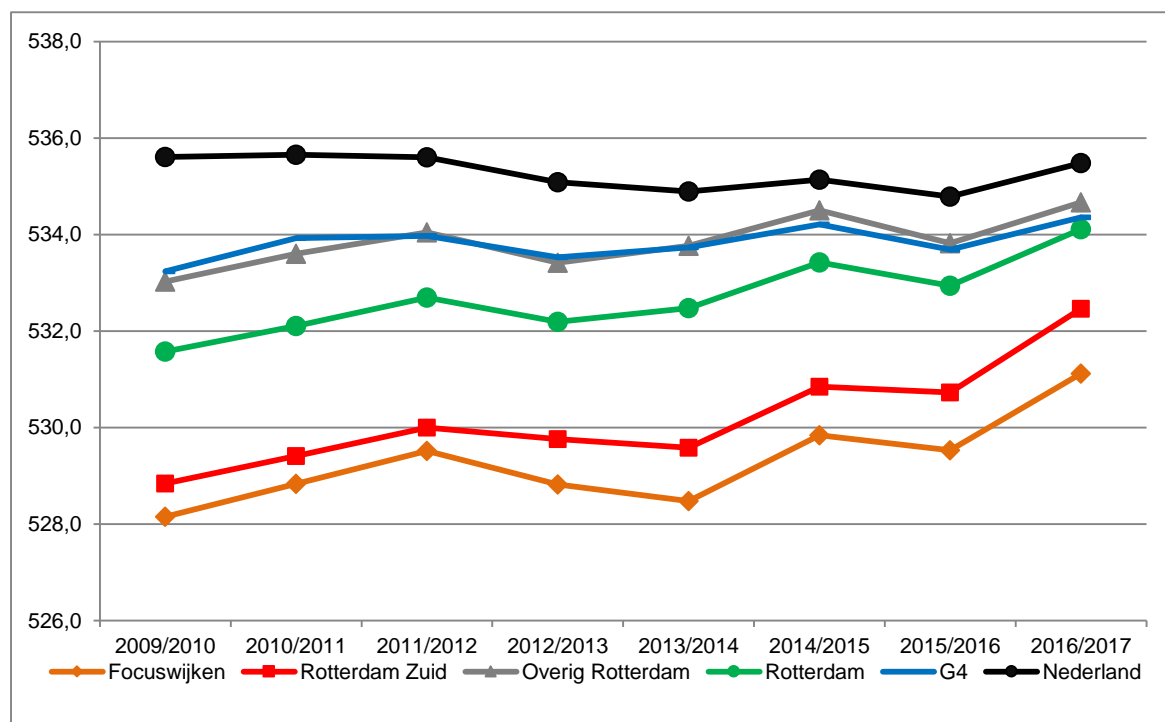
Opvallend is de naar verhouding zeer sterke stijging van de gemiddelde score op de Centrale Eindtoets in de focuswijken en Rotterdam Zuid in schooljaar 2016/2017. Dit lijkt in eerste instantie heel positief maar de werkelijkheid blijkt aanzienlijk minder rooskleurig als we ook de ontwikkeling van de score op de gemiddelde score op de IEP-toets beschouwen. De gemiddelde score op de IEP-toets in de focuswijken in schooljaar 2015/2016 is 77,9 (op een schaal die loopt van 50 tot en met 100) in het daarop volgende schooljaar is de score 73,1 een daling van maar liefst 4,8 punten. Voor Rotterdam Zuid is dit beeld vergelijkbaar. Ook daar zien we een scherpe daling van 77,5 in schooljaar 2015/2016 naar 74,0 in schooljaar 2016/2017.

Tabel 3.5 Score Eindtoets in groep 8, 2009/2010 tot en met 2016/2017 naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	Score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets												
2009/2010	680	528,2	1.523	528,8	2.881	533,0	4.404	531,6	15.282	533,2	131.172	535,6
2010/2011	737	528,8	1.666	529,4	3.006	533,6	4.672	532,1	16.346	533,9	138.583	535,7
2011/2012	724	529,5	1.668	530,0	3.317	534,0	4.985	532,7	17.013	534,0	145.246	535,6
2012/2013	741	528,8	1.710	529,8	3.388	533,4	5.098	532,2	18.003	533,5	152.161	535,1
2013/2014	676	528,5	1.549	529,6	3.465	533,8	5.014	532,5	18.119	533,7	151.060	534,9
2014/2015	657	529,8	1.473	530,8	3.520	534,5	4.993	533,4	18.021	534,2	153.696	535,1
2015/2016	556	529,5	1.333	530,7	3.348	533,8	4.681	532,9	16.986	533,7	133.603	534,8
2016/2017	389	531,1	1.076	532,5	3.178	534,7	4.254	534,1	16.450	534,4	115.955	535,5
IEP-eindtoets												
2015/2016	210	77,9	489	77,5	304	76,4	793	77,1	2.352	78,4	29.945	79,9
2016/2017	392	73,1	822	74,0	592	75,1	1.414	74,4	3.758	76,3	42.181	78,5

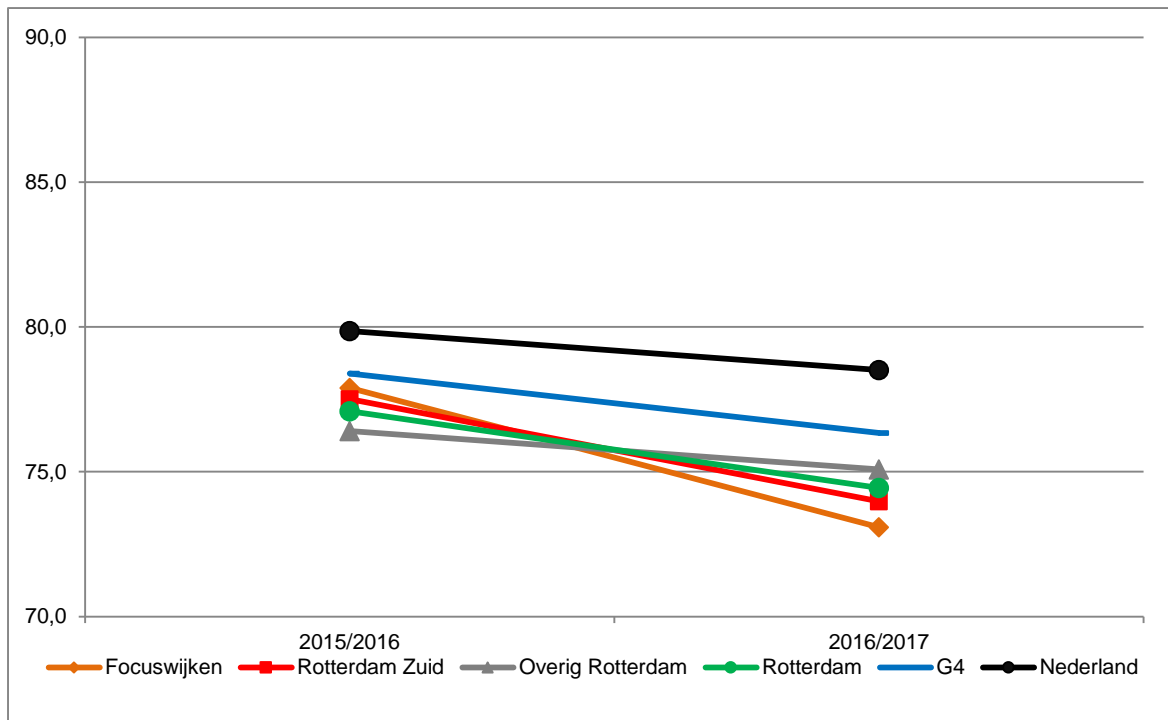
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In het vervolg van deze paragraaf worden de resultaten op de Centrale Eindtoets en de IEP Eindtoets na elkaar beschreven. Vanuit het ministerie is er opdracht gegeven om na te gaan op welke manier de uitkomsten van de verschillende toetsen vergeleken kunnen worden. Hierover is op dit moment nog geen uitsluitsel.

Figuur 3.4 Score Centrale Eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

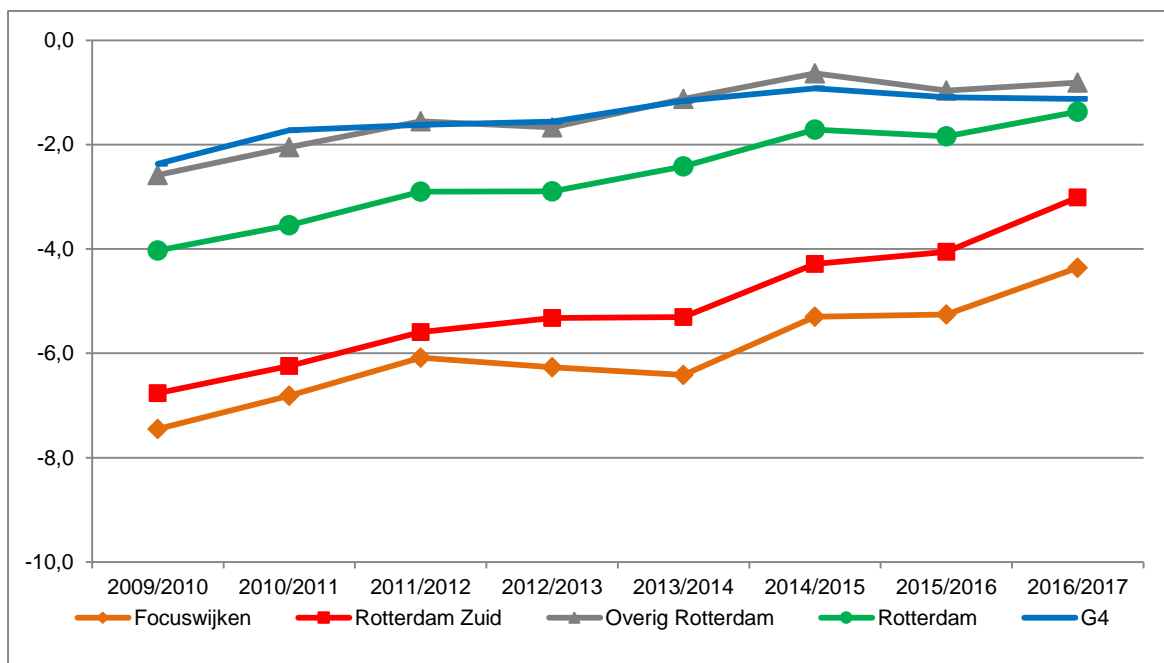
Figuur 3.5 Score IEP eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar
 Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Vergelijkbaarheid van de scores

Bij het beoordelen van de ontwikkeling van de gemiddelde scores op de Centrale Eindtoets is het aan te bevelen de scores te relateren aan de landelijke score. De toets kan, hoewel die is gestandaardiseerd, per jaar enigszins verschillen waardoor de scores per jaar kunnen fluctueren. Een goede maatstaf voor de ontwikkeling van de gemiddelde score in een gebied ten opzichte van de landelijke score is daarom het verschil tussen de scores. Deze vergelijking is tot nu steeds opgenomen in de basismonitor.

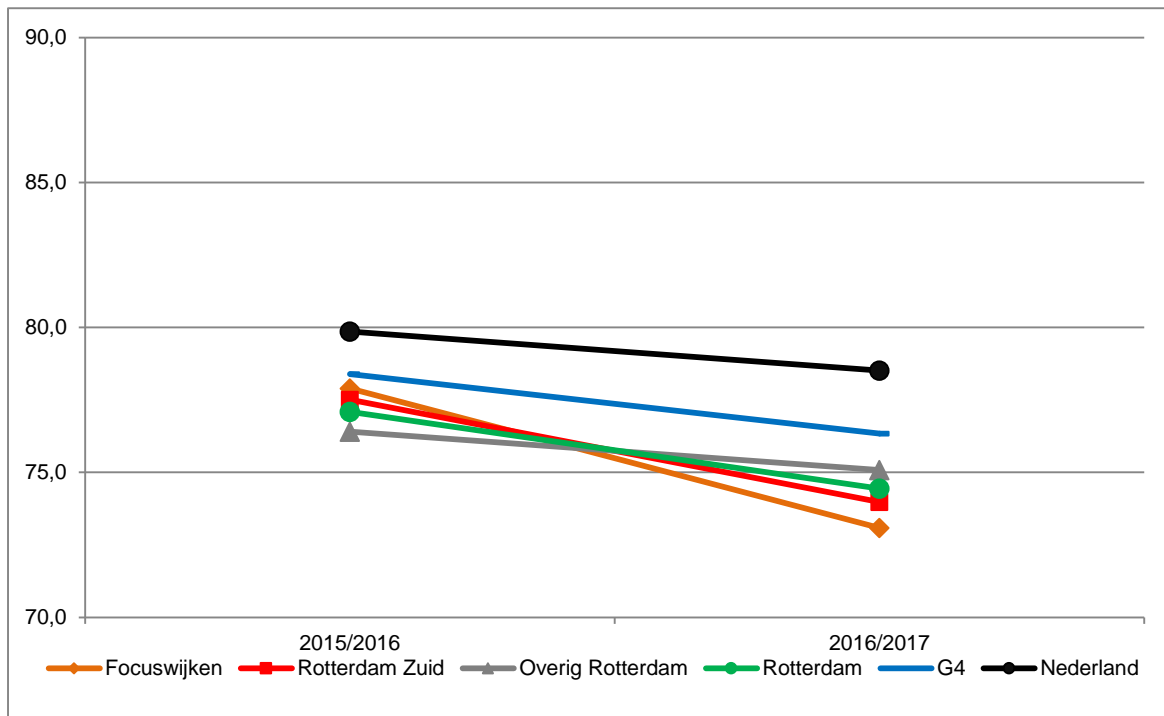
Het verschil met het landelijke gemiddelde in de gemiddelde score van de Centrale Eindtoets is sinds het schooljaar 2009/2010 in Rotterdam en de vier grote steden kleiner geworden; zie figuur 3.6. Ook het gemiddelde van Rotterdam Zuid verschilt steeds minder van het landelijke. Vooral in het laatste jaar is het verschil (voor wat betreft de CET) veel kleiner geworden. Dit beeld zien we ook in de focuswijken.

Figuur 3.6 Verschil ten opzichte van het Nederlands gemiddelde score op de Centrale Eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De vergelijking met het landelijk gemiddelde voor de IEP-Eindtoets is echter tegengesteld. (zie figuur 3.7) In de meest recente toets is de achterstand op het landelijk gemiddelde toegenomen.

Figuur 3.7 Verschil ten opzichte van het Nederlands gemiddelde score op de IEP Eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Excellente leerlingen

Naast de algemene score op de eindtoets is er in de basismonitor ook aandacht voor excellentie. In het NPRZ is de aandacht voor excellent onderwijs en het ontsluiten van verscholen talent een van de belangrijkste aandachtspunten.

Voor de Centrale Eindtoets hebben we vorig jaar daarvoor de volgende criteria gekozen. Deze keuzes hebben wij zelf gemaakt en worden niet landelijk gehanteerd. We hebben twee indelingen gemaakt voor de hoog scorende leerlingen. Eerst zijn de leerlingen met een score van 541 tot en met 545 en van 546 tot en met de maximum score van 550 opgenomen. Vervolgens is het aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 vermeld, in de vierde regel staat het aandeel leerlingen met de maximumscore van 550. Analooq aan deze indeling zijn voor de hoogste scores op de IEP-eindtoets gemaakt (91-95, 96-100, 99 of 100 en alleen 100)

Tabel 3.6 Hoge scores Centrale Eindtoets en IEP eindtoets basisonderwijs in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Centrale Eindtoets												
score 541-545	68	17,4%	182	16,9%	564	17,7%	746	17,5%	2.857	17,3%	22.024	18,9%
score 546-550	29	7,4%	115	10,6%	564	17,7%	679	15,9%	2.795	16,9%	20.431	17,6%
score 549-550	14	3,6%	49	4,5%	266	8,4%	315	7,4%	1.243	7,5%	9.094	7,8%
score 550	10	2,6%	22	2,7%	195	6,1%	227	5,3%	888	5,4%	6.385	5,5%
IEP Eindtoets												
score 91-95	36	9,2%	62	7,5%	54	9,0%	116	8,1%	419	11,1%	5.376	12,7%
score 96-100	24	6,1%	50	6,1%	40	6,7%	90	6,3%	302	8,0%	4.565	10,8%
score 99-100	11	2,8%	22	2,7%	19	3,2%	41	2,9%	134	3,5%	2.099	5,0%
score 100	x	x	15	1,8%	18	3,0%	33	2,3%	101	2,7%	1.600	3,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen met een hoge score lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

Er is een duidelijk verschil tussen de twee toetsen. Op de Centrale Eindtoets scoort een groter deel een hoge score dan op de IEP-Eindtoets.

Tabel 3.7 Ontwikkeling aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 op de Centrale Eindtoets basisonderwijs

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Centrale Eindtoets												
2010/2011	x	<1%	24	1,4%	155	5,0%	179	3,7%	941	5,7%	7.414	5,3%
2011/2012	12	1,7%	38	2,3%	169	5,1%	207	4,2%	873	5,1%	7.354	5,1%
2012/2013	14	1,9%	55	3,2%	247	7,3%	302	5,9%	1.386	7,7%	11.256	7,4%
2013/2014	13	1,9%	49	3,2%	237	6,8%	286	5,7%	1.300	7,2%	10.427	6,9%
2014/2015	19	2,9%	58	3,9%	301	8,6%	359	7,2%	1.380	7,7%	11.595	7,5%
2015/2016	19	3,4%	54	4,1%	230	6,9%	284	6,1%	1.205	7,1%	9.357	7,0%
2016/2017	14	3,6%	49	4,5%	266	8,4%	315	7,4%	1.243	7,5%	9.094	7,8%
IEP Eindtoets												
2015/2016	13	6,2%	29	5,9%	15	4,9%	44	5,5%	139	5,9%	2.200	7,4%
2016/2017	11	2,8%	22	2,7%	19	3,2%	41	2,9%	134	3,5%	2.099	5,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Na het schooljaar 2011/2012 is landelijk gezien het aandeel leerlingen met een zeer hoge score op de Centrale Eindtoets toegenomen, de laatste jaren heeft rond 7 procent van de leerlingen een score van 549 of 550. Ook in Rotterdam Zuid neemt het aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 toe van 1,4 procent in 2010/2011 tot 4,5 procent in 2016/2017. In alle schooljaren is het percentage in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil is in de afgelopen twee jaren in procentpunten het kleinst sinds 2012/2013.

De algemene score voor de IEP Eindtoets is in 2016/2017 lager dan in 2015/2016. Ook het aandeel leerlingen met een hoge score is in 2016.2017 lager dan het jaar ervoor. Dit is in alle in tabel 3.7 onderscheiden gebieden het geval.

3.4 Advies vervolgonderwijs

In groep 8 van de basisschool krijgen de leerlingen een advies voor het vervolgonderwijs. Dit advies is bindend voor plaatsing in het vo en geeft een indicatie van de mogelijkheden van de leerlingen. Een toenemend deel van de kinderen krijgt een advies voor meer dan één niveau. Als er een gecombineerd advies is gegeven met daarin twee niveaus, dan is de leerling voor deze rapportage ingedeeld bij het hoogste niveau. Als een leerling bijvoorbeeld een 'vmbo-tl/havo'-advies heeft, dan is deze leerling in tabel 3.8 opgenomen in de categorie 'gemengd advies t/m havo'. Als een leerling een advies krijgt met drie niveaus, dan is deze leerling ingedeeld bij het middelste advies. In sommige gevallen is het advies nog breder en omvat het meer dan drie niveaus; deze adviezen zijn in de tabel niet opgenomen. In tabel 3.8 zijn de adviezen van de groep 8-leerlingen van het schooljaar 2016/2017 opgenomen.

Tabel 3.8 Advies voor vervolgonderwijs (groep 8), naar advies en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Advies vervolgonderwijs												
vso / praktijk	58	7,0%	120	5,9%	147	3,7%	267	4,4%	780	3,5%	4.596	2,5%
vmbo-bl	97	11,7%	249	12,3%	350	8,7%	599	9,9%	2.016	9,1%	14.215	7,7%
gem. advies t/m vmbo-kl	74	8,9%	151	7,4%	219	5,4%	370	6,1%	1.017	4,6%	6.756	3,7%
vmbo-kl	83	10,0%	192	9,5%	317	7,9%	509	8,4%	2.034	9,2%	18.234	9,9%
gem.advies t/m vmbo-gl/tl	73	8,8%	141	6,9%	152	3,8%	293	4,8%	634	2,9%	6.380	3,5%
vmbo-gl/tl	143	17,3%	340	16,7%	685	17,0%	1.025	16,9%	3.392	15,3%	33.427	18,2%
gemengd advies t/m havo	77	9,3%	213	10,5%	355	8,8%	568	9,4%	1.753	7,9%	15.044	8,2%
havo	88	10,6%	251	12,4%	547	13,6%	798	13,2%	3.381	15,3%	32.468	17,6%
gemengd advies t/m vwo	48	5,8%	149	7,3%	511	12,7%	660	10,9%	2.260	10,2%	16.635	9,0%
vwo	86	10,4%	224	11,0%	737	18,3%	961	15,9%	4.869	22,0%	36.236	19,7%

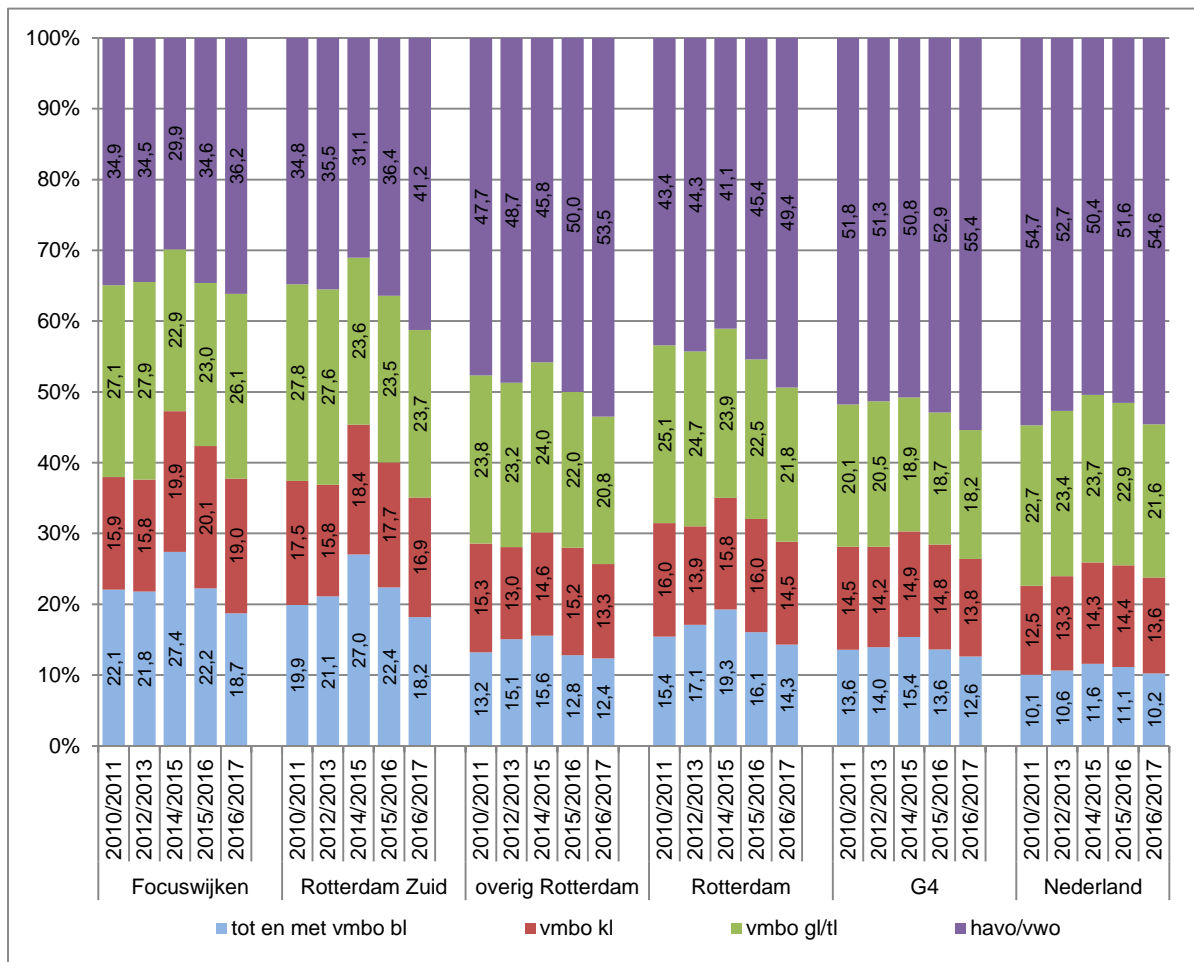
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken krijgt een groter deel van de leerlingen een advies op een van de lagere schoolniveaus. Ongeveer 18 procent van de leerlingen krijgt een advies op vso/praktijk onderwijs of vmbo basis, gemiddeld in de vier grote steden is dit dertien procent.

Een advies 'gemengd tot en met havo' of hoger krijgt 36 procent van de leerlingen uit de focuswijken en 41 procent van de leerlingen in Rotterdam Zuid. In de vier grote steden wordt aan 55 procent van de leerlingen dit advies gegeven.

Bij de vergelijking van het advies over de jaren is voor de overzichtelijkheid een indeling gemaakt in vier categorieën van advies, zie figuur 3.8. Hierbij zijn de adviezen verdeeld over de categorieën ‘tot en met vmbo-bl’, ‘vmbo-kl’, ‘vmbo-gl/tl’ en ‘havo/vwo’. Als een advies meer dan één niveau omvat, is het hoogste advies bepalend voor de indeling; iemand met een ‘vmbo-tl/havo’-advies is hier ingedeeld bij de categorie ‘havo/vwo’.

Van 2010/2011 tot en met 2014/2015 was er een ontwikkeling te zien waarbij in Rotterdam Zuid en de focuswijken het aandeel adviezen ‘tot en met vmbo-bl’ groeide het aandeel ‘havo/vwo’-adviezen daalde. In de afgelopen twee jaar is hierin een duidelijk verandering te zien. Mede door de groei van het aandeel gemengde adviezen is er een daling in het aandeel adviezen ‘tot en met vmbo-bl’ en een stijging van het aandeel ‘havo/vwo’ adviezen.

Figuur 3.8. Advies voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs

In de bestanden van het SSB zijn geen gegevens over relatief verzuim⁵ opgenomen. Deze zijn wel beschikbaar via de gemeente. De verzuimgegevens van Rotterdam zijn gekoppeld aan de SSB bestanden. In tabel 3.9 is een overzicht opgenomen van het verzuim in het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs en de verschillende jaargroepen in het regulier basisonderwijs. Voor de vier grote steden en Nederland zijn data over relatief schoolverzuim niet beschikbaar.

Tabel 3.9 Relatief verzuim in het (speciaal) basisonderwijs, schooljaar 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Basisonderwijs	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
Speciaal basisonderwijs	x	x	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.
Basisonderwijs per groep												
groep 1	38	4,0%	59	2,7%	35	0,9%	94	1,5%	.	.	.	.
groep 2	33	3,1%	81	3,0%	50	1,0%	131	1,7%	.	.	.	.
groep 3	20	2,0%	51	2,1%	80	1,7%	131	1,8%	.	.	.	.
groep 4	23	2,6%	53	2,3%	53	1,2%	106	1,6%	.	.	.	.
groep 5	23	2,6%	46	2,1%	60	1,4%	106	1,7%	.	.	.	.
groep 6	22	2,5%	42	2,1%	31	0,8%	73	1,2%	.	.	.	.
groep 7	17	2,1%	47	2,4%	33	0,8%	80	1,4%	.	.	.	.
groep 8	15	1,9%	35	1,8%	41	1,1%	76	1,3%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

⁵ Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Volgens de Leerplichtwet zijn scholen alleen verplicht om de gemeente die gevallen te melden waar het verzuim ten minste drie dagen heeft geduurd, of ten minste 1/8 deel van het aantal uren les- of praktijktijd in vier opeenvolgende weken. Deze gevallen van schoolverzuim worden geacht zo zorgwekkend te zijn dat er verder onderzoek en interventie nodig is. De school zelf blijft verantwoordelijk voor het korter durende verzuim. Bij relatief verzuim wordt in de praktijk nog onderscheid gemaakt in luxe verzuim en signaalverzuim.

a) Luxe verzuim treedt op als een leerling zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie gaat. Ouders nemen hun kinderen tijdens de schooltijd mee op vakantie om files te vermijden of met goedkopere vliegtickets weg te kunnen.

b) Signaalverzuim is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling. Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school. (bron: www.aanvalopschooluitval.nl)

Het relatieve schoolverzuim op Rotterdam Zuid en in de focuswijken is hoger dan in overig Rotterdam. In tabel 3.10 is de ontwikkeling van het relatieve schoolverzuim opgenomen. Het relatieve schoolverzuim is in 2016/2017 op zowel Rotterdam Zuid als in de focuswijken hoger dan in het voorgaande schooljaar.

Tabel 3.10 Relatief verzuim in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.	.	.	.
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.	.	.	.
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.	.	.	.
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.	.	.	.
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.	.	.	.
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.	.	.	.
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.	.	.	.
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.	.	.	.
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.	.	.	.
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.	.	.	.
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.	.	.	.
2016/2017												
bo	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	x	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de onderwijspositie van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) beschreven. In de tweede paragraaf komt het aantal leerlingen in het regulier voortgezet onderwijs en het speciaal voortgezet onderwijs aan bod. De derde paragraaf zoomt in op het derde leerjaar van het reguliere voortgezet onderwijs en beschrijft welke opleidingen de leerlingen volgen. In de vierde paragraaf wordt bekeken of de verwachting die er van de leerling op de basisschool was, overeenkomt met de plek in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Paragraaf 4.5 beschrijft de examenresultaten van de diverse opleidingen in het voortgezet onderwijs en paragraaf 4.6 gaat in op de doorstroom van gediplomeerden naar een eventuele vervolgopleiding. Ten slotte wordt in paragraaf 4.7 ingegaan op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs

In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de aantallen leerlingen in het voortgezet onderwijs over de periode 2010/2011 – 2017/2018. Naast het regulier voortgezet onderwijs is ook het voortgezet speciaal onderwijs (vso) opgenomen.

Tabel 4.1 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
voortgezet onderwijs												
2010/2011	4.059	95,4%	9.418	95,0%	19.605	96,6%	29.023	96,1%	96.612	96,2%	933.347	96,4%
2011/2012	4.092	95,2%	9.559	94,8%	19.828	96,2%	29.387	95,8%	98.614	96,1%	941.976	96,3%
2012/2013	4.108	95,6%	9.630	95,0%	20.003	96,2%	29.633	95,8%	100.899	96,2%	954.341	96,3%
2013/2014	4.089	95,4%	9.670	94,6%	20.053	95,8%	29.723	95,4%	103.423	96,0%	967.581	96,1%
2014/2015	4.107	94,8%	9.668	94,2%	20.367	95,8%	30.035	95,3%	105.989	96,1%	978.726	96,1%
2015/2016	4.094	94,8%	9.721	94,6%	20.445	95,8%	30.166	95,4%	108.392	96,2%	987.610	96,3%
2016/2017	4.085	94,6%	9.783	94,6%	20.661	95,9%	30.444	95,5%	110.289	96,3%	987.506	96,3%
2017/2018	4.094	94,6%	10.063	94,8%	20.710	95,9%	30.773	95,5%	112.483	96,3%	978.997	96,3%
voortgezet speciaal onderwijs												
2010/2011	196	4,6%	494	5,0%	690	3,4%	1.184	3,9%	3.791	3,8%	34.424	3,6%
2011/2012	205	4,8%	521	5,2%	777	3,8%	1.298	4,2%	4.018	3,9%	35.721	3,7%
2012/2013	190	4,4%	510	5,0%	794	3,8%	1.304	4,2%	3.964	3,8%	36.850	3,7%
2013/2014	197	4,6%	548	5,4%	874	4,2%	1.422	4,6%	4.296	4,0%	39.210	3,9%
2014/2015	225	5,2%	595	5,8%	885	4,2%	1.480	4,7%	4.337	3,9%	39.700	3,9%
2015/2016	226	5,2%	560	5,4%	898	4,2%	1.458	4,6%	4.263	3,8%	38.397	3,7%
2016/2017	233	5,4%	559	5,4%	883	4,1%	1.442	4,5%	4.267	3,7%	37.764	3,7%
2017/2018	233	5,4%	557	5,2%	884	4,1%	1.441	4,5%	4.266	3,7%	37.770	3,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel leerlingen in het vso is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. In Nederland is het aandeel leerlingen in het vso in de periode 2010/2011 – 2017/2018 redelijk stabiel. Ook in Rotterdam blijft het aandeel leerlingen in het vso de afgelopen jaren redelijk op een zelfde niveau. In

Rotterdam Zuid fluctueert het aandeel leerlingen in het vso. We zien hier geen duidelijke stijgende of dalende trend. In de focuswijken stijgt het aandeel enigszins.

In tabel 4.2 is het aandeel leerlingen in het vso uitgesplitst naar geslacht.

Tabel 4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar geslacht en woongebied, 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Voortgezet onderwijs	2.025	92,4%	5.033	92,6%	10.423	94,3%	15.456	93,8%	56.817	94,9%	492.711	94,8%
Voortgezet speciaal ond.	166	7,6%	400	7,4%	626	5,7%	1.026	6,2%	3.053	5,1%	26.957	5,2%
Vrouwen												
Voortgezet onderwijs	2.069	96,9%	5.030	97,0%	10.287	97,6%	15.317	97,4%	55.666	97,9%	486.286	97,8%
Voortgezet speciaal ond.	67	3,1%	157	3,0%	258	2,4%	415	2,6%	1.213	2,1%	10.813	2,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel mannen in het vso is duidelijk groter dan het aandeel vrouwen. Dit geldt voor alle onderscheiden gebieden in tabel 4.2.

4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

In deze paragraaf is de situatie in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs het onderwerp. De keuze voor het derde leerjaar is gemaakt omdat dit een goed beeld geeft van de verdeling van leerlingen over de verschillende niveaus. In de eerste twee jaren van het voortgezet onderwijs is dit beeld niet te geven omdat veel leerlingen nog een gemengde brugklas volgen waarin meerdere niveaus samen les krijgen. De leerlingen zijn ingedeeld in vijf categorieën, 'praktijkonderwijs', 'vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl' en 'havo/vwo'.

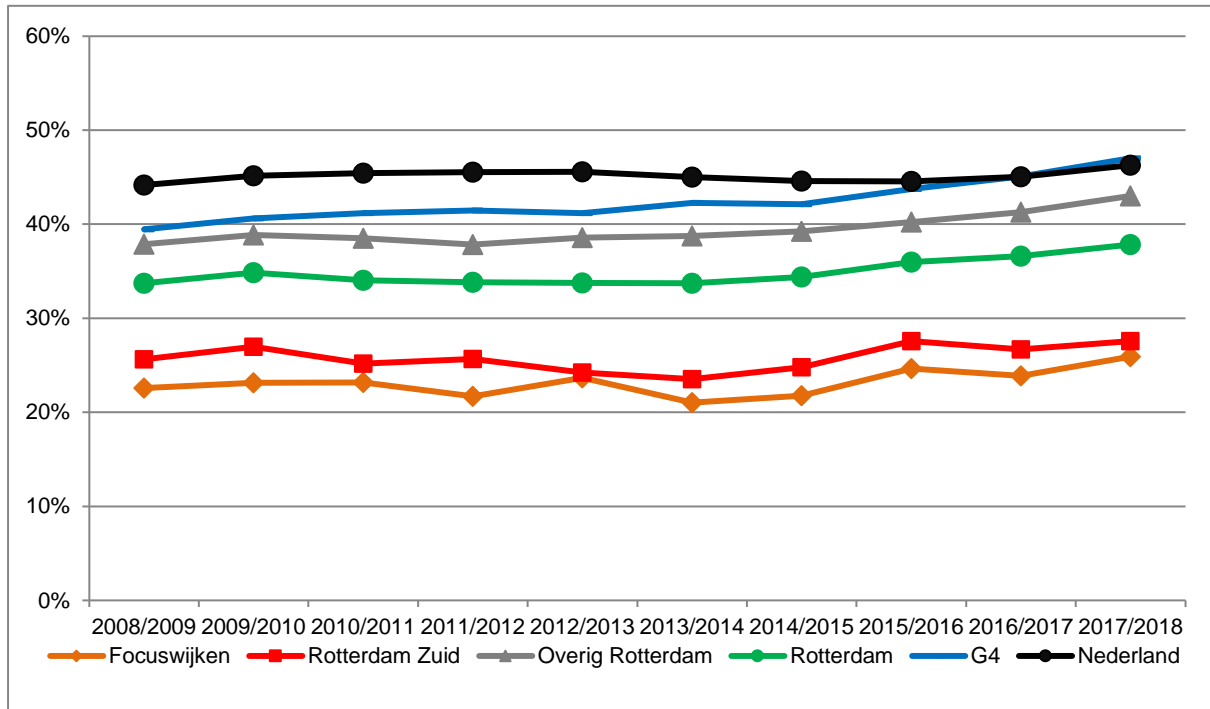
Tabel 4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar niveau en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type voortgezet onderwijs												
praktijkonderwijs	68	7,6%	143	6,5%	193	4,4%	336	5,1%	950	4,0%	5.699	2,7%
vmbo-bl	187	20,9%	414	18,8%	442	10,1%	856	13,0%	2.851	12,1%	19.781	9,5%
vmbo-kl	171	19,1%	455	20,7%	630	14,4%	1.085	16,5%	3.104	13,2%	29.914	14,3%
vmbo-gl/tl	237	26,5%	579	26,4%	1.231	28,1%	1.810	27,5%	5.582	23,7%	56.878	27,2%
havo/vwo	232	25,9%	606	27,6%	1.883	43,0%	2.489	37,8%	11.073	47,0%	96.680	46,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt een groter deel van de leerlingen een opleiding op een lager niveau dan gemiddeld in de vier grote steden. Dit geldt ook voor de focuswijken. Het aandeel leerlingen in het praktijkonderwijs is 6,5 procent; gemiddeld in de vier grote steden is dit 4,0 procent. Ook de deelname aan de laagste niveaus van het vmbo is groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel havo/vwo-leerlingen is in Rotterdam Zuid veel lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

In figuur 4.1 is de ontwikkeling van het aandeel leerlingen in havo/vwo vanaf het schooljaar 2008/2009 weergegeven. Het verschil in het aandeel leerlingen dat havo/vwo volgt tussen Rotterdam Zuid en de focuswijken enerzijds en de vier grote steden anderzijds is groot. Het verschil werd vanaf 2013/2014 iets kleiner, de laatste jaren is het verschil ongeveer even groot gebleven.

Figuur 4.1 Percentage leerlingen havo/vwo in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs

Om een indicatie te krijgen van de prestaties van de leerlingen in het voortgezet onderwijs is een analyse uitgevoerd waarbij het niveau van een leerling in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gelegd naast het advies voor het vervolgonderwijs dat hij of zij op de basisschool heeft gekregen. Bekeken wordt of het niveau in leerjaar 3 overeenkomt met het advies.

De positie in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gepresenteerd in tabel 4.3. Eerder zijn in hoofdstuk 3 de adviezen van de basisschool opgenomen (zie tabel 3.7). In tabel 4.4 zijn de adviezen en de posities in leerjaar 3 naast elkaar gelegd. Voor een deel van de leerlingen is er geen advies bepaald op de basisschool; dit is in de bovenste regel van de tabel opgenomen. De leerlingen waar wél een vergelijking voor gemaakt is, tellen in het vervolg van de tabel op tot 100 procent. Als een leerling op de basisschool een 'gemengd' advies heeft gekregen, is besloten dat het advies voor beide delen passend is. Bijvoorbeeld: als een leerling in het derde leerjaar 'vmbo-gt' volgt en het advies op de basisschool was 'vmbo-gt/havo', dan is het niveau gelijk aan het advies; ook als deze leerling in het derde jaar de havo volgt is het

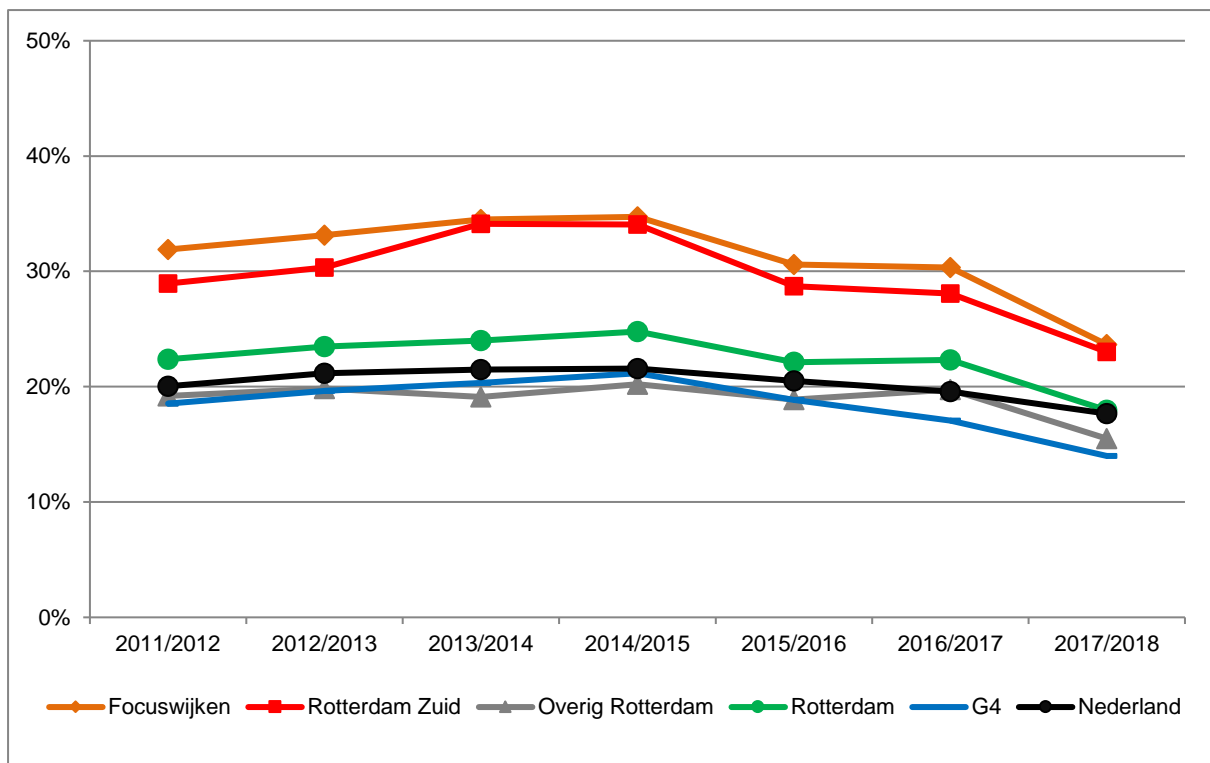
niveau gelijk aan het advies. In sommige gevallen omvat het advies van de school méér dan twee niveaus. Wanneer dit het geval is, is deze leerling niet meegenomen in de analyses. Ook leerlingen die in het derde leerjaar van het vo nog in een brugjaar zitten, zijn in de vergelijking niet opgenomen.

Tabel 4.4 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied, 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vo-niveau naar advies vo												
Positie niet berekend	142	15,9%	256	11,7%	384	8,8%	640	9,7%	2.203	9,4%	12.975	6,2%
Lager dan advies	178	23,6%	447	23,0%	619	15,5%	1.066	18,0%	2.988	14,0%	34.649	17,7%
Gelijk aan advies	451	59,9%	1.181	60,8%	2.760	69,1%	3.941	66,4%	15.591	73,0%	136.959	69,9%
Hoger dan advies	124	16,5%	313	16,1%	616	15,4%	929	15,7%	2.778	13,0%	24.369	12,4%

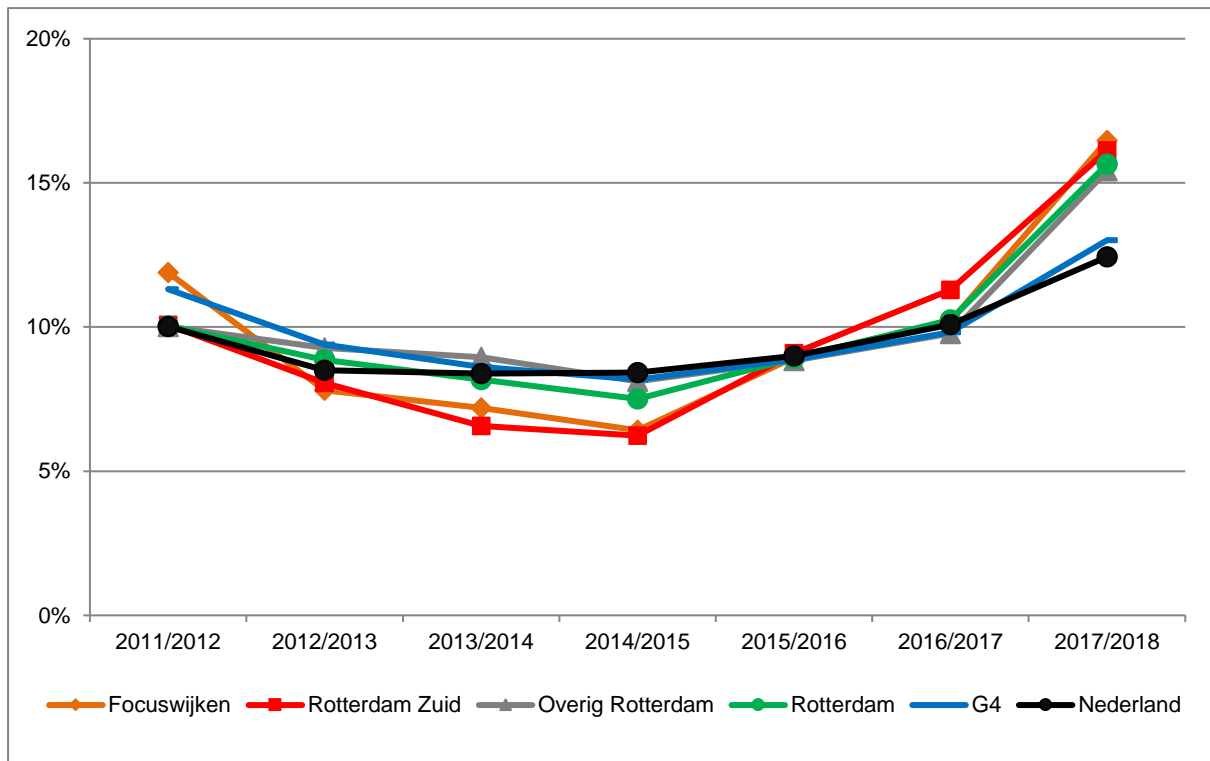
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Landelijk is voor ongeveer 94 procent van de leerlingen in het derde leerjaar een vergelijking met basisschool-advies mogelijk, dit aandeel is in Rotterdam Zuid en de focuswijken lager. Voor het grootste deel van de leerlingen komt de positie in leerjaar 3 overeen met het eerdere advies. Een klein deel volgt nu een opleiding dat hoger is dan het advies (opstroom). In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt een groter dan gemiddeld deel een opleiding op een lager niveau dan was geadviseerd. Het gaat om ongeveer 23 procent van de leerlingen; in de vier grote steden volgt een 13 procent een lagere opleiding dan geadviseerd was (afstroom). In de figuren 4.2 en 4.3 is de ontwikkeling van het percentage leerlingen dat een lagere of een hogere positie in leerjaar 3 heeft dan geadviseerd was over de afgelopen jaren weergegeven. De achterliggende cijfers zijn in de bijlage opgenomen in tabel b4.5.

Figuur 4.2 Percentage leerlingen met een lagere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (afstroom) naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en de focuswijken is vanaf het schooljaar 2014/2015 een daling te zien van het percentage leerlingen dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8 (zie figuur 4.2). Het aandeel leerlingen dat in leerjaar 3 een hogere positie heeft dan het basisschooladvies in groep 8 is in figuur 4.3 opgenomen. De laatste jaren neemt het aandeel kinderen met een hogere positie in het derde leerjaar toe. In 2017/2018 zijn in Rotterdam Zuid en de focuswijken meer leerlingen die een opleiding op een hoger niveau volgen in leerjaar drie dan gemiddeld in de vier grote steden.

Figuur 4.3 Percentage leerlingen met een hogere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (opstroom)naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Naast het advies van de school kan een advies bepaald worden op basis van de score op Centrale Eindtoets.⁶ Voor de bepaling van het niveau van het advies op basis van de eindtoetsscore is de volgende norm gehanteerd. De score op de Centrale Eindtoets basisonderwijs wordt weergegeven als een standaardscore die over de jaren heen vergelijkbaar is, lopend van 501 tot en met 550. Het gemiddelde ligt ieder jaar rond de 535. Bij elke standaardscore wordt een bepaald schooltype geadviseerd:

- 501–523 vmbo beroepsgerichte leerweg
- 524–528 vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
- 529–536 vmbo theoretisch / gemengde leerweg
- 537–544 havo
- 545–550 vwo⁷.

In tabel 4.5 wordt deze score op de Centrale Eindtoets gelegd naast de positie in leerjaar 3. De positie in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gepresenteerd in tabel 4.3. Voor een deel van de leerlingen is geen advies te bepalen

⁶ In de monitor van die jaar is geen vergelijkning gemaakt voor de IEP Eindtoets, drie jaar voor het rapportagejaar was het aantal deelnemers aan de IEP Eindtoets nog te laag om een vergelijking te maken.

⁷ Indeling gebaseerd op de indeling uit "Van Citotoets naar brugklas en door naar diploma". Hakkenes, de Wijs Sociaaleconomische trends 2012

op basis van de Centrale Eindtoets, dit is in de bovenste regel van tabel 4.5 opgenomen. De leerlingen waar wél een vergelijking voor gemaakt is, tellen in het vervolg van de tabel op tot 100 procent.

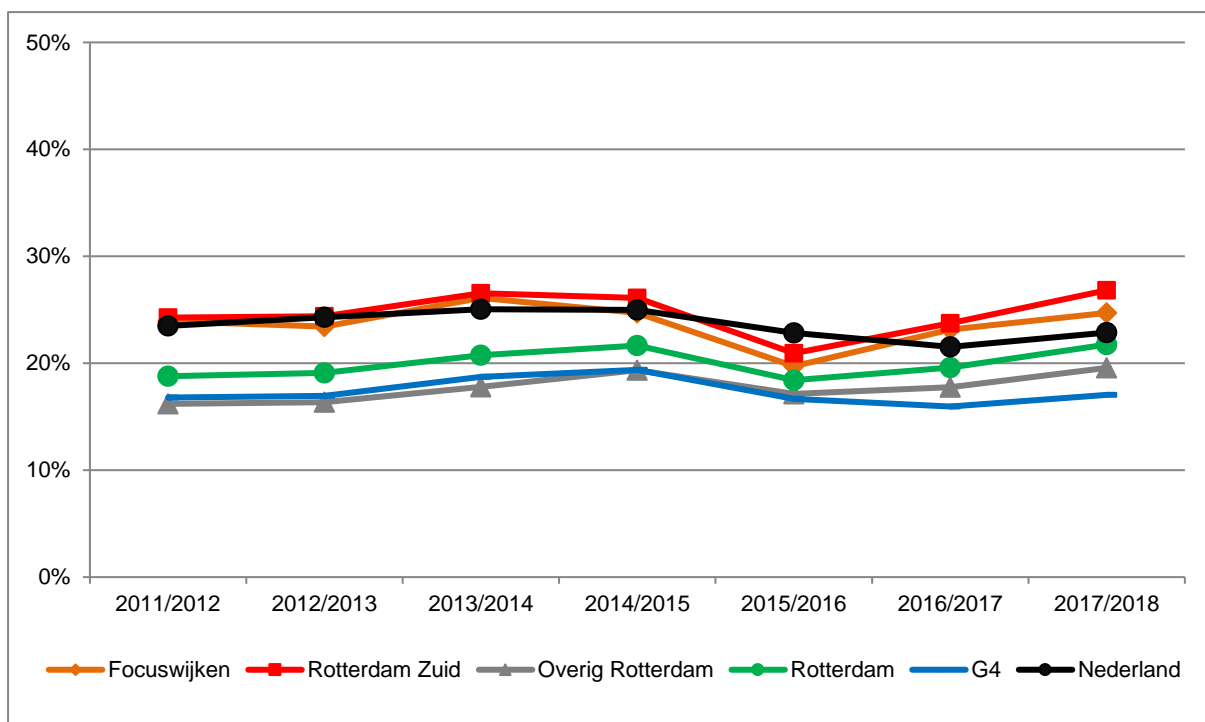
Tabel 4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Centrale Eindtoets voor vervolgonderwijs naar woongebied 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vo-niveau naar Centrale Eindtoets												
Positie niet berekend	292	32,6%	713	32,5%	963	22,0%	1.676	25,5%	5.866	24,9%	52.808	25,3%
Lager dan advies	149	24,7%	398	26,8%	668	19,6%	1.066	21,8%	3.016	17,0%	35.717	22,9%
Gelijk aan advies	310	51,4%	731	49,3%	1.887	55,2%	2.618	53,4%	9.813	55,5%	80.799	51,7%
Hoger dan advies	144	23,9%	355	23,9%	861	25,2%	1.216	24,8%	4.865	27,5%	39.628	25,4%

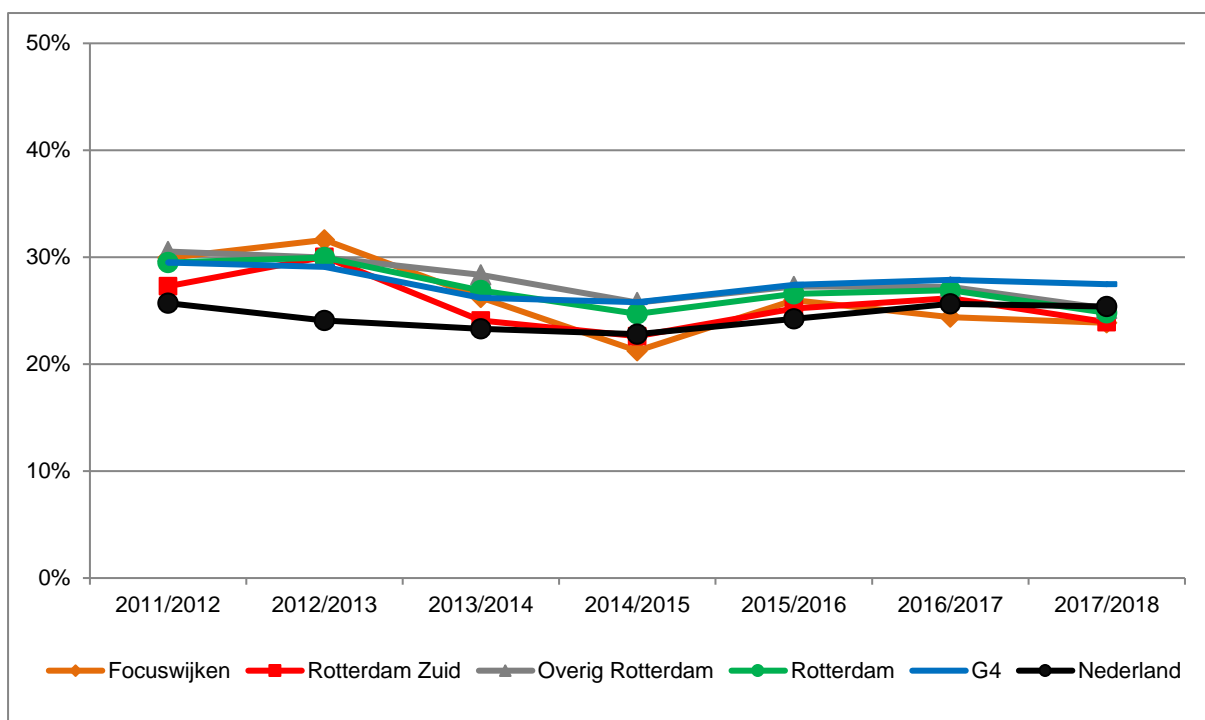
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Op basis van de Centrale Eindtoets kan Voor de vier grote steden en landelijk voor driekwart van de leerlingen een vergelijking worden gemaakt. In Rotterdam Zuid is dit mogelijk voor twee derde van de leerlingen. Deze percentages zijn duidelijk lager dan bij de vergelijking met het schooladvies. Dat wordt grotendeels veroorzaakt door het niet afnemen van de Centrale Eindtoets door een deel van de scholen. De helft van de leerlingen in Rotterdam Zuid waarvoor een advies bepaald kan worden, heeft een plek in het derde leerjaar die overeenkomt met het Centrale Eindtoets-advies. Krap een kwart volgt een opleiding hoger dan het Centrale Eindtoets-advies (opstroom) en ruim een kwart zit in het derde leerjaar op een lager niveau dan het Centrale Eindtoets-advies op basis van de eindtoets (afstroom). Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden is er onder de leerlingen uit Rotterdam Zuid meer afstroom. Het aandeel dat opstroomt, is iets lager dan in de vier grote steden.

In figuur 4.4 is het percentage leerlingen dat een lagere positie in leerjaar 3 heeft dan geadviseerd was over de jaren weergegeven. In de vier grote steden is het aandeel leerlingen dat een lagere positie heeft dan het Centrale Eindtoets-advies in groep 8, de afstroom, de laatste jaren vergelijkbaar. In Rotterdam Zuid en de focuswijken is in het afgelopen jaar het aandeel leerlingen met een lagere positie dan het advies iets toegenomen. Het aandeel leerlingen met een hogere positie in het derde leerjaar dan verwacht werd op basis van de score op de Centrale Eindtoets blijft de afgelopen jaren op een zelfde niveau.

Figuur 4.4 Percentage leerlingen met een lagere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het Centrale Eindtoets-advies in groep 8 naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Figuur 4.5 Percentage leerlingen met een hogere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het Centrale Eindtoets-advies in groep 8 naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs zijn in het SSB gegevens bekend over examenstudenten en het deel van de kandidaten dat slaagt voor het examen. In tabel 4.6 is een overzicht gemaakt van de examens in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2016/2017.

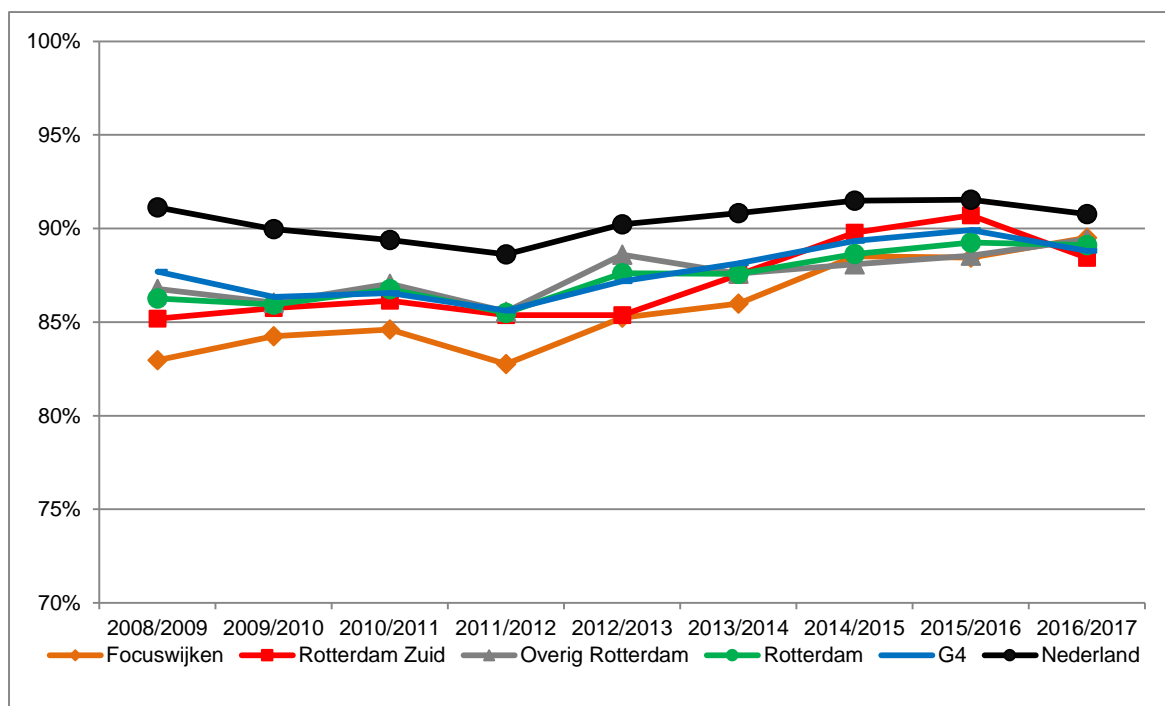
Tabel 4.6 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs, aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied schooljaar 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2016/2017	781	89,5%	1.849	88,4%	4.056	89,4%	5.905	89,1%	20.483	88,8%	203.113	90,8%
Niveau van de opleiding												
vmbo-bl	179	96,1%	383	95,3%	507	93,9%	890	94,5%	2.868	94,4%	21.376	95,6%
vmbo-kl	168	91,7%	416	91,6%	612	91,3%	1.028	91,4%	3.082	93,8%	30.032	94,7%
vmbo-gl/tl	254	89,8%	574	89,0%	1.231	89,4%	1.805	89,3%	5.450	88,3%	59.010	91,8%
havo	122	82,8%	311	81,4%	963	85,0%	1.274	84,1%	4.845	83,0%	54.601	86,0%
vwo	58	75,9%	165	75,8%	743	90,4%	908	87,8%	4.238	88,7%	38.094	90,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Gemiddeld slaagt in 2016/2017 rond de 90 procent van de vo-leerlingen. Voor Nederland ligt het percentage kandidaten met een diploma voor alle opleidingen hoger dan in de andere gebieden. In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het percentage geslaagden, met name op het vwo lager.

In figuur 4.6 is het gemiddelde percentage geslaagde kandidaten per jaar voor elk van de gebieden opgenomen. Voor Nederland ligt het percentage geslaagden in het voortgezet onderwijs rond de 90 procent. Het percentage geslaagde leerlingen uit Rotterdam Zuid is het afgelopen jaar afgenomen.

Figuur 4.6 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs, percentage examenkandidaten met een diploma naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 4.7 zijn de examencijfers behalen opgenomen.⁸ Opgenomen is het gemiddeld eindcijfer op het centraal schriftelijk examen voor de schooljaren 2008/2009 tot en met 2016/2017. Voor het meest recente schooljaar zijn ook de cijfers voor de verschillende niveaus in het vo opgenomen.

Tabel 4.7 Gemiddeld cijfer op het centraal examen van de geslaagden naar niveau en woongebied 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	gem.	n	gem.	n	gem.	n	gem.	n	gem.	n	gem.
Totaal												
2008/2009	615	6,1	1.560	6,2	3.301	6,2	4.861	6,2	15.635	6,3	170.607	6,4
2009/2010	672	6,2	1.549	6,2	3.223	6,3	4.772	6,3	15.129	6,3	167.814	6,4
2010/2011	635	6,2	1.480	6,2	3.210	6,2	4.690	6,2	15.117	6,2	166.081	6,3
2011/2012	628	6,3	1.517	6,4	3.228	6,4	4.745	6,4	14.961	6,4	164.503	6,5
2012/2013	640	6,4	1.496	6,4	3.453	6,4	4.949	6,4	15.562	6,5	168.253	6,5
2013/2014	640	6,4	1.603	6,4	3.340	6,4	4.943	6,4	16.325	6,4	171.521	6,5
2014/2015	683	6,4	1.685	6,5	3.511	6,5	5.196	6,5	17.061	6,5	177.651	6,6
2015/2016	689	6,4	1.746	6,5	3.493	6,5	5.239	6,5	17.973	6,5	183.264	6,5
2016/2017	699	6,4	1.635	6,4	3.627	6,5	5.262	6,5	18.190	6,5	184.384	6,5
Niveau van de opleiding, 2016/2017												
vmbo-bl	172	6,6	365	6,7	476	6,7	841	6,7	2.706	6,7	20.427	6,8
vmbo-kl	154	6,3	381	6,3	559	6,3	940	6,3	2.891	6,3	28.439	6,4
vmbo-gl/tl	228	6,3	511	6,4	1.101	6,4	1.612	6,4	4.811	6,4	54.166	6,5
havo	101	6,4	253	6,4	819	6,4	1.072	6,4	4.023	6,5	46.938	6,5
vwo	44	6,5	125	6,5	672	6,6	797	6,6	3.759	6,7	34.414	6,7

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

⁸ Er zijn verschillende variabelen in de SSB bestanden opgenomen. Er zijn geen cijfers over de afzonderlijke vakken in de bestanden opgenomen. In deze rapportage is gekozen voor het uiteindelijke gemiddelde cijfer op het centraal schriftelijk examen.

Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk examen van de geslaagde leerlingen ligt in Rotterdam Zuid vanaf 2011/2012 op 6,4 of 6,5. In de jaren daarvoor was het gemiddelde lager. In de focuswijken is er eveneens een stijging, maar dan naar 6,4. In de vier grote steden is dit net als in Rotterdam Zuid gestegen naar een 6,5. Het gemiddelde centraal schriftelijk cijfer voor de verschillende vo-niveaus ligt landelijk in 2016/2017 tussen 6,4 voor vmbo-kader en 6,8 voor vmbo-basis. Op elk niveau zijn de verschillen tussen de verschillende gebieden klein, één of twee tiende punt.

Welk deel van de leerling presteert bovengemiddeld goed en zijn hierin verschillen per niveau en tussen de gebieden? Hiervoor is de grens bepaald op een gemiddeld cijfer op het centraal schriftelijk examen van 7,5 of hoger.⁹

Tabel 4.8 Aantal geslaagden en aandeel geslaagden met een cijfer van 7,5 of hoger, het centraal schriftelijk examen naar niveau

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Totaal												
2008/2009	615	2,6%	1.560	3,5%	3.301	4,0%	4.861	3,9%	15.635	5,7%	170.607	6,3%
2009/2010	672	3,4%	1.549	3,1%	3.223	4,1%	4.772	3,8%	15.129	5,5%	167.814	5,8%
2010/2011	635	3,5%	1.480	3,8%	3.210	3,7%	4.690	3,7%	15.117	4,4%	166.077	5,0%
2011/2012	628	4,5%	1.517	5,0%	3.228	5,9%	4.745	5,6%	14.961	6,5%	164.503	6,8%
2012/2013	640	4,8%	1.496	5,2%	3.453	5,4%	4.949	5,3%	15.562	7,5%	168.253	7,9%
2013/2014	640	4,5%	1.603	5,6%	3.340	5,2%	4.943	5,3%	16.325	6,3%	171.521	7,2%
2014/2015	683	5,0%	1.685	7,8%	3.511	7,2%	5.196	7,4%	17.061	8,2%	177.651	8,8%
2015/2016	689	3,6%	1.746	5,3%	3.493	6,4%	5.239	6,0%	17.973	7,6%	183.264	8,3%
2016/2017	699	5,2%	1.635	5,9%	3.627	6,4%	5.262	6,2%	18.190	8,3%	184.384	8,7%
2015/2016												
vmbo-bl	172	12,8%	365	11,8%	476	10,1%	841	10,8%	2.706	12,2%	20.427	17,3%
vmbo-kl	154	1,9%	381	2,6%	559	2,9%	940	2,8%	2.891	3,0%	28.439	4,1%
vmbo-gl/tl	228	0,9%	511	4,1%	1.101	4,4%	1.612	4,3%	4.811	4,6%	54.166	6,1%
havo	101	6,9%	253	4,0%	819	6,5%	1.072	5,9%	4.023	7,0%	46.938	7,1%
vwo	44	4,5%	125	9,6%	672	9,8%	797	9,8%	3.759	15,6%	34.414	13,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid heeft 5,9 procent van de leerlingen in het vo een examencijfer van 7,5 of hoger. In de afgelopen jaren varieert dit percentage. In de vier groter steden heeft in 2016/2017 8,3 procent van de leerlingen een gemiddeld examencijfer van 7,5 of hoger.

Per niveau zijn er duidelijke verschillen, op het vmbo-basis en het vwo is het aandeel leerlingen met een gemiddelde hoger dan 7,5 duidelijk groter dan bij de andere niveaus.

⁹ In eerste instantie werd de grens bij een 8 gemiddeld, Cum Laude gelegd. Het aantal leerlingen dat dit haalt is echter zo beperkt dat er veel cellen in de tabel leeg bleven. Als illustratie: in 2016/2017 haalde in Rotterdam Zuid 17 leerlingen en in Overig Rotterdam 55 leerlingen het diploma met de aantekening Cum Laude.

4.6 Doorstroom van vo gediplomeerden

Van de leerlingen die in 2016/2017 geslaagd zijn voor het examen in het voortgezet onderwijs is nagegaan of ze het schooljaar na slagen een vervolgopleiding in Nederland volgen. Hierbij is ook onderzocht welk niveau de vervolgopleiding heeft. In tabel 4.9 zijn voor de verschillende vmbo niveaus, de havo en het vwo de meest gekozen vervolgopleidingen opgenomen.

Tabel 4.9 Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2016/2017, positie in 2017/2018												
vmbo-bl	172	100,0%	365	100,0%	476	100,0%	841	100,0%	2.706	100,0%	20.427	100,0%
mbo	160	93,0%	344	94,2%	451	94,7%	795	94,5%	2.550	94,2%	19.160	93,8%
waarvan niveau 2	150	87,2%	312	85,5%	414	87,0%	726	86,3%	2.410	89,1%	18.347	89,8%
andere opleiding	x		6	1,6%	6	1,3%	12	1,4%	28	1,0%	595	2,9%
geen onderwijs*	x		15	4,1%	19	4,0%	34	4,0%	128	4,7%	672	3,3%
vmbo-kl	154	100,0%	381	100,0%	559	100,0%	940	100,0%	2.891	100,0%	28.439	100,0%
mbo	151	98,1%	370	97,1%	544	97,3%	914	97,2%	2.799	96,8%	27.629	97,2%
waarvan niveau 3	41	26,6%	130	34,1%	243	43,5%	373	39,7%	1.127	39,0%	12.917	45,4%
waarvan niveau 4	106	68,8%	226	59,3%	265	47,4%	491	52,2%	1.490	51,5%	12.145	42,7%
andere opleiding	x		x		x		x		x		189	0,7%
geen onderwijs*	x		x		x		x		x		621	2,2%
vmbo-gl/tl	228	100,0%	511	100,0%	1.101	100,0%	1.612	100,0%	4.811	100,0%	54.166	100,0%
mbo	197	86,4%	419	82,0%	901	81,8%	1.320	81,9%	3.770	78,4%	44.404	82,0%
waarvan niveau 3	x		x		x		104	6,5%	263	5,5%	4.429	8,2%
waarvan niveau 4	182	79,8%	392	76,7%	804	73,0%	1.196	74,2%	3.419	71,1%	38.930	71,9%
andere opleiding	x		x		x		257	15,9%	908	18,9%	8.625	15,9%
geen onderwijs*	x		x		x		35	2,7%	133	3,5%	1.137	2,6%
havo	101	100,0%	253	100,0%	819	100,0%	1.072	100,0%	4.023	100,0%	46.938	100,0%
hbo	83	82,2%	197	77,9%	595	72,6%	792	73,9%	2.680	66,6%	35.068	74,7%
andere opleiding	8	7,9%	18	7,1%	86	10,5%	104	9,7%	449	11,2%	4.400	9,4%
geen onderwijs*	10	9,9%	38	15,0%	138	16,8%	176	16,4%	894	22,2%	7.470	15,9%
vwo	44	100,0%	125	100,0%	672	100,0%	797	100,0%	3.759	100,0%	34.414	100,0%
hbo	x		x		x		32	4,0%	103	2,7%	2.712	7,9%
wo	37	84,1%	102	81,6%	543	80,8%	645	80,9%	2.604	69,3%	25.896	75,2%
andere opleiding	x		x		x		8	1,0%	16	0,4%	149	0,4%
geen onderwijs*	x		x		x		112	14,1%	1.036	27,6%	5.657	16,4%
geen onderwijs*	x		x		x		111	14,6%	972	28,1%	5.388	16,7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

De doorstroom van leerlingen uit Rotterdam Zuid met een 'vmbo-bl'-diploma is vergelijkbaar met die in de andere gebieden die in de tabel worden onderscheiden. Van de leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een iets groter deel dan gemiddeld door naar een mbo-opleiding op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Ook de leerlingen met een havo- of vwo-diploma in Rotterdam

Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.

4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo

In tabel 4.11 is het schoolverzuim naar niveau op het voortgezet onderwijs weergegeven. In de tabel zijn de leerlingen opgenomen van wie in een schooljaar minimaal een verzuimmelding is gedaan. De gegevens over relatief schoolverzuim zijn afkomstig van de gemeente Rotterdam. Het is daarom niet mogelijk een vergelijking te maken met het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in vier grote steden.

Tabel 4.10 Relatief verzuim in het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, leeftijd, woongebied en schooljaar 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
totaal 2017/2018	424	10,4%	979	9,7%	1210	5,8%	2189	7,1%	.	.	.	.
tot en met 12 jaar	49	6,8%	98	5,3%	80	2,1%	178	3,1%	.	.	.	.
13-14 jaar	175	10,3%	407	9,9%	441	5,5%	848	7,0%	.	.	.	.
15 jaar	102	12,5%	234	11,9%	328	8,1%	562	9,3%	.	.	.	.
16 jaar	73	13,3%	177	13,2%	214	7,7%	391	9,5%	.	.	.	.
17 jaar of ouder	25	7,9%	63	8,0%	147	7,0%	210	7,3%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is van 9,7 procent van de leerlingen in het vo in 2017/2018 een verzuimmelding gedaan. Dat is duidelijk hoger dan in de rest van Rotterdam, daar ligt dit percentage op 5,8 procent. Het verzuim onder 16 en 15-jarige leerlingen is het grootst.

In tabel 4.11 is het verzuim uitgesplitst naar type onderwijs. In deze tabel zijn de aantallen lager dan in tabel 4.10. Dat komt omdat er in deze tabel alleen de leerlingen in het derde en vierde leerjaar zijn opgenomen. In het 1^e en 2^e leerjaar zitten leerlingen vaak nog in gemengde klassen. Om de vergelijking zuiverder te maken zijn de leerjaar 5 en 6 van havo en vwo buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.11 Relatief verzuim in het leerjaar 3 en 4 van het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
praktijkonderwijs	31	27,0%	68	26,3%	72	20,5%	140	22,9%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	56	16,2%	136	17,8%	188	19,8%	324	18,9%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	40	11,7%	111	12,5%	127	10,4%	238	11,3%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	31	6,3%	74	6,4%	144	5,8%	218	6,0%	.	.	.	.
havo	25	9,8%	60	8,7%	98	4,8%	158	5,8%	.	.	.	.
vwo	x	x	15	3,1%	36	2,1%	51	2,3%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In het schooljaar 2017/2018 is het schoolverzuim in Rotterdam Zuid in het praktijkonderwijs, het vmbo-basisberoepsonderwijs, op de havo en op het vwo hoger dan in overig Rotterdam. In het vmbo-kaderonderwijs is het iets lager op Rotterdam Zuid en in het vbo-gl/tl even hoog. Het schoolverzuim in het voortgezet onderwijs is het hoogst in het praktijkonderwijs en het vmbo-basisberoepsonderwijs. De cijfers van de voorgaande jaren geven ongeveer eenzelfde beeld maar er is geen duidelijke ontwikkeling in positieve of negatieve richting zichtbaar (zie tabel b4.15 in de bijlage).

Leerlingen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) worden aangeduid als nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers). De landelijke en gemeentelijke overheden zijn al geruime tijd bezig voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Onderdeel van dit beleid is dat voortijdig schoolverlaten nauwgezet wordt gemonitord. De monitoring van het aantal vsv-ers en de afbakening van de populatie is in handen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS gebruikt deze cijfers van DUO vooralsnog niet. Het CBS publiceert zelf wel een bestand op basis waarvan het aantal vsv-ers in kaart kan worden gebracht, maar vanwege de enigszins afwijkende definitie liggen de cijfers van het CBS beduidend hoger dan de cijfers van DUO. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd. In tabel 4.11 zijn voor 2012/2013 beide meetmethoden opgenomen.

Als indicatie zijn in tabel 4.12 het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs voor de afgelopen jaren opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en vermenigvuldigd met 100.

Tabel 4.12 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar *

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2008/2009, leerlingen	3.845		9.004		18.562		27.566		90.712		909.907	
nieuw vsv-ers	77	2,0%	167	1,9%	307	1,7%	474	1,7%	1643	1,8%	10.576	1,2%
2009/2010, leerlingen	3.738		8.787		18.194		26.981		92.064		910.169	
nieuw vsv-ers	64	1,7%	149	1,7%	312	1,7%	461	1,7%	1.654	1,8%	10.022	1,1%
2010/2011, leerlingen	3.806		8.879		18.285		27.164		92.784		913.744	
nieuw vsv-ers	72	1,9%	155	1,8%	319	1,8%	474	1,8%	1.716	1,9%	9.817	1,1%
2011/2012, leerlingen	3.830		9.033		19.046		28.079		95.308		922.463	
nieuw vsv-ers	64	1,7%	163	1,8%	256	1,4%	419	1,5%	1.651	1,8%	10.133	1,1%
2012/2013, leerlingen	3.813		9.028		19.249		28.277		97.473		932.976	
nieuw vsv-ers	66	1,8%	148	1,7%	239	1,3%	387	1,4%	1.592	1,7%	9.422	1,0%
Nieuwe meetmethode												
2012/2013, leerlingen	3.739		8.846		19.022		27.868		96.011		923.247	
nieuw vsv-ers	39	1,1%	79	0,9%	146	0,8%	225	0,8%	992	1,0%	5.288	0,6%
2013/2014, leerlingen	3.725		8.872		18.987		27.859		98.131		934.867	
nieuw vsv-ers	37	1,0%	62	0,7%	139	0,7%	201	0,7%	987	1,0%	5.114	0,6%
2014/2015, leerlingen	3.699		8.818		19.171		27.989		99.624		940.720	
nieuw vsv-ers	20	0,5%	57	0,6%	144	0,8%	201	0,7%	945	0,9%	5.244	0,6%
2015/2016, leerlingen	3.668		8.855		19.216		28.071		101.789		948.633	
nieuw vsv-ers	35	1,0%	63	0,7%	135	0,7%	198	0,7%	992	1,0%	5.541	0,6%
2016/2017, leerlingen	3.679		8.920		19.374		28.294		103.549		949.197	
nieuw vsv-ers	16	0,4%	49	0,5%	119	0,6%	168	0,6%	984	1,0%	6.237	0,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

* De cijfers voor 2016/2017 zijn voorlopige cijfers

Het percentage nieuwe vsv-ers is in het schooljaar 2016/2017 in Rotterdam-Zuid en in de focuswijken lager dan in de vier grote steden. Het percentage nieuwe vsv-ers, is beperkt, en ligt in het algemeen onder de één procent.

Hoofdstuk 5 Mbo, hbo en wo

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de onderwijspositie van de studenten in opleidingen na het voortgezet onderwijs. In de tweede paragraaf wordt het onderscheid gemaakt tussen het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo). In het vervolg van het hoofdstuk ligt de nadruk op de studenten in het mbo. In paragraaf 5.3 wordt de verdeling gemaakt naar verschillende leerwegen; bbl, bol en extraneus. In paragraaf 5.4 wordt de verdeling van de mbo-studenten over de verschillende niveaus in het mbo gepresenteerd. De studenten aan opleidingen in 'zorg' en 'techniek' staan centraal in paragraaf 5.5. Paragraaf 5.6 geeft een overzicht van de examens in het mbo en in paragraaf 5.7 wordt een aanzet gedaan om de positie van de gediplomeerden een jaar later te beschrijven. In paragraaf 5.8 komt het nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo kort aan bod.

5.2 Leerlingen en studenten

In tabel 5.1 is een overzicht gemaakt van de onderwijsdeelname van jongeren naar leeftijd. Hierin is ook opgenomen welk deel van de jongeren geen onderwijs volgt.¹⁰

Tabel 5.1 Onderwijsvolgende en niet onderwijsvolgende jongeren naar leeftijd en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Jongeren 15 tot en met 22 jaar												
vo/vavo	1.761	20,3%	4.139	21,4%	9.243	21,1%	13.382	21,2%	48.754	21,4%	432.532	26,0%
mbo	2.975	34,3%	6.642	34,4%	10.137	23,2%	16.779	26,6%	46.966	20,6%	417.348	25,1%
hbo	1.123	13,0%	2.311	12,0%	6.654	15,2%	8.965	14,2%	37.183	16,3%	266.065	16,0%
wo	415	4,8%	906	4,7%	7.382	16,9%	8.288	13,2%	36.730	16,1%	146.734	8,8%
volgt geen onderwijs ⁶	2.397	27,6%	5.310	27,5%	10.293	23,5%	15.603	24,8%	58.450	25,6%	400.483	24,1%
Jongeren 23 tot en met 27 jaar												
vo/vavo	3	0,0%	12	0,1%	26	0,1%	38	0,1%	101	0,0%	592	0,1%
mbo	626	8,0%	1.336	7,9%	1.642	4,2%	2.978	5,3%	6.664	3,0%	40.695	3,7%
hbo	1.082	13,7%	2.027	12,0%	4.769	12,2%	6.796	12,2%	26.134	11,8%	114.214	10,4%
wo	342	4,3%	754	4,5%	4.717	12,1%	5.471	9,8%	28.518	12,8%	81.501	7,5%
volgt geen onderwijs ⁶	5.821	73,9%	12.752	75,5%	27.880	71,4%	40.632	72,7%	160.677	72,3%	856.060	78,3%
vo/vavo	1.756	20,2%	4.123	21,3%	9.239	21,1%	13.362	21,2%	48.623	21,3%	431.647	26,0%

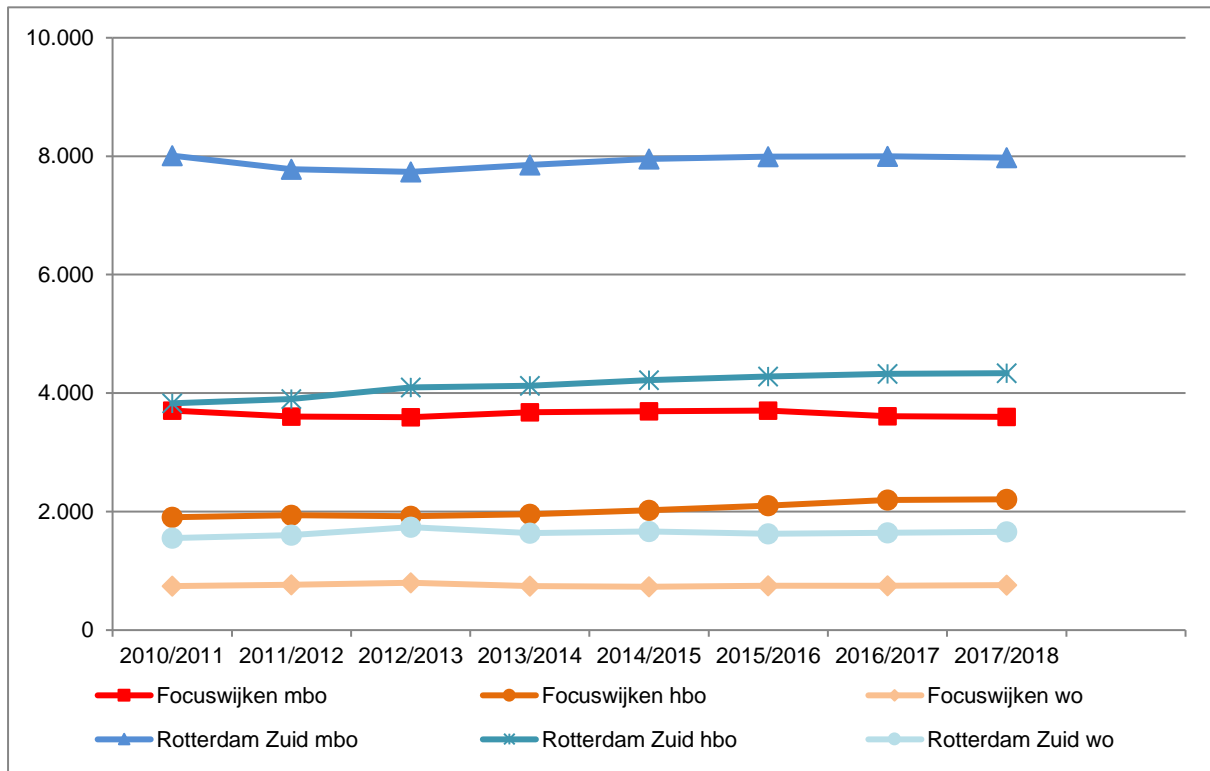
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt een derde van de jongeren tot en met 22 jaar een mbo-opleiding. Ongeveer 12 à 13 procent volgt een hbo-opleiding en ongeveer 5 procent een wo-opleiding. Deze verdeling wijkt af van de situatie in

¹⁰ De cijfers in de tabel hebben betrekking op het bekostigd onderwijs. Het is mogelijk dat jongeren die hier zijn gecategoriseerd als "volgt geen onderwijs" wel een opleiding volgen, maar dat het een opleiding betreft die niet wordt gesubsidieerd door de ministeries van OCW en EZ (niet-bekostigd onderwijs) zoals taalcurssussen of (deeltijd)opleidingen aan een particulier instituut, of bedrijfsopleidingen.

Rotterdam als geheel en de vier grote steden, waar het aandeel studenten in het wetenschappelijk onderwijs respectievelijk 13,2 en 16,1 procent is. Voor heel Nederland is het aandeel studenten in het wetenschappelijk onderwijs lager dan in geheel Rotterdam, namelijk 8,8 procent.

Het aandeel jongeren van 15 tot en met 22 jaar dat geen onderwijs volgt is in Rotterdam Zuid en de focuswijken met 28 procent, hoger dan gemiddeld in Rotterdam (25 procent) en de vier grote steden (26 procent).

Figuur 5.1 Aantallen studenten tot en met 27 jaar, in het mbo, hbo en wo in de focuswijken en Rotterdam Zuid naar jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de afgelopen jaren is het aantal mbo-ers in Rotterdam Zuid op eenzelfde niveau gebleven. Het aantal hbo-ers stijgt sinds 2008/2009, en is over die periode met ruim 500 gegroeid. Het aantal studenten aan het wetenschappelijk onderwijs dat in Rotterdam Zuid woont, is de laatste vijf jaren redelijk constant. In de focuswijken is het beeld vergelijkbaar met dat in Rotterdam Zuid. Het aantal mbo-ers en het aantal wo-ers is de laatste jaren stabiel en in het hbo is een stijging in het aantal studenten te zien.

5.3 Studenten mbo naar leerweg

In tabel 5.2 zijn de studenten in het mbo ingedeeld naar de leerweg die zij volgen, de beroep opleidende leerweg (bol), beroeps begeleidende leerweg (bbl) of extraneus. Daarbij is ook onderscheid gemaakt tussen studenten tot en met 22 jaar en oudere studenten.

Tabel 5.2 Studenten in het mbo naar leerweg en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
bol	2.705	93,1%	6.031	92,3%	9.126	92,3%	15.157	92,3%	42.892	91,1%	354.408	84,4%
bbl	152	5,2%	414	6,3%	661	6,7%	1.075	6,5%	3.432	7,3%	60.126	14,3%
extraneï	49	1,7%	92	1,4%	102	1,0%	194	1,2%	781	1,7%	5.615	1,3%
Studenten van 23 jaar of ouder												
bol	543	66,8%	1.110	59,9%	1.312	54,4%	2.422	56,8%	5.235	49,4%	23.914	32,2%
bbl	242	29,8%	689	37,2%	1.004	41,6%	1.693	39,7%	4.967	46,9%	47.679	64,1%
extraneï	28	3,4%	53	2,9%	96	4,0%	149	3,5%	386	3,6%	2.770	3,7%
Studenten totaal												
bol	3.248	87,3%	7.141	85,1%	10.438	84,9%	17.579	85,0%	48.127	83,4%	378.322	76,5%
bbl	394	10,6%	1.103	13,1%	1.665	13,5%	2.768	13,4%	8.399	14,6%	107.805	21,8%
extraneï	77	2,1%	145	1,7%	198	1,6%	343	1,7%	1.167	2,0%	8.385	1,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt een overgrote deel van de mbo-ers een bol opleiding. De verdeling van de studenten over de drie leerwegen is vergelijkbaar met de situatie in de vier grote steden. Landelijk is het aandeel bol kleiner en het aandeel bbl groter.

5.4 Studenten mbo naar niveau

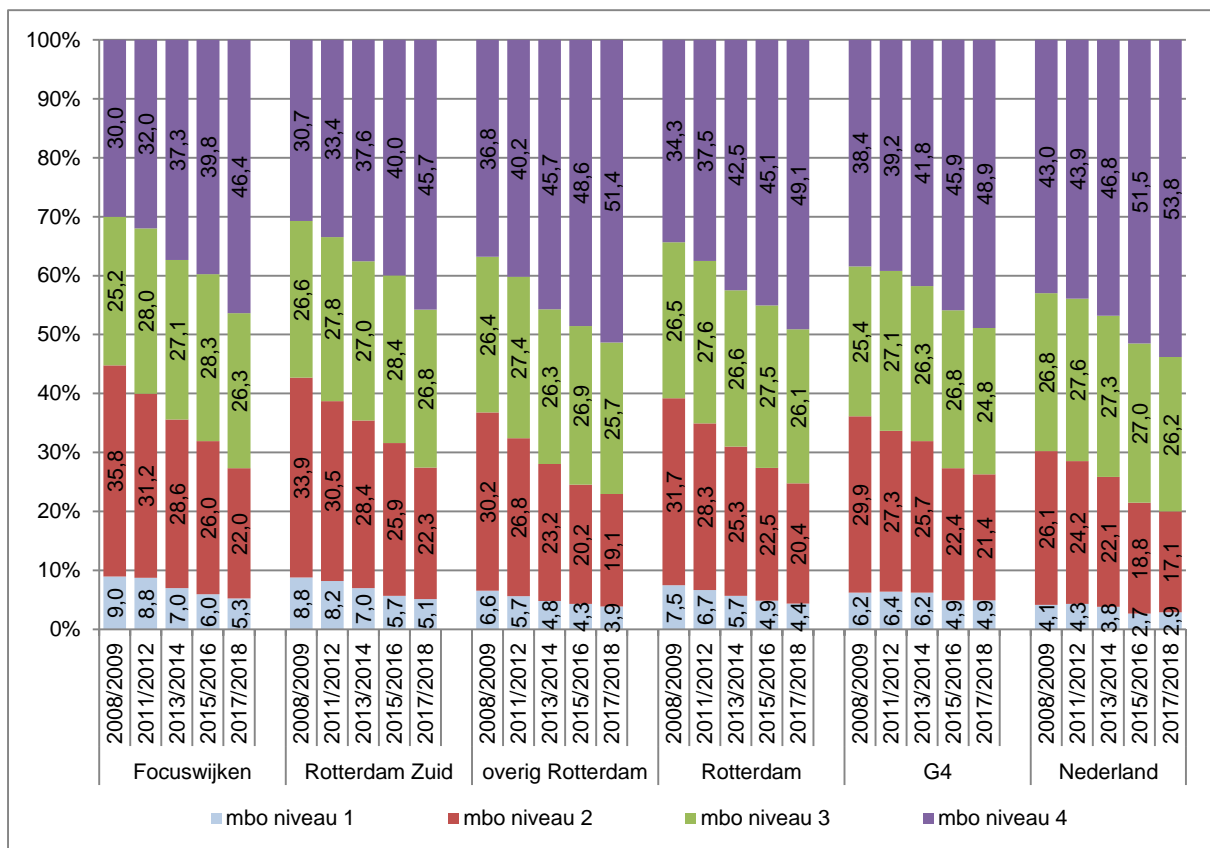
Binnen het mbo bestaan vier niveaus: niveau 1 (de assistentopleiding), niveau 2 (de basisberoepsopleiding), niveau 3 (de vakopleiding) en niveau 4 (de middenkader of specialistenopleiding).

Tabel 5.3 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
niveau 1	169	5,8%	354	5,4%	401	4,1%	755	4,6%	2.287	4,9%	11.766	2,8%
niveau 2	664	22,8%	1.502	23,0%	1.893	19,1%	3.395	20,7%	10.271	21,8%	73.602	17,5%
niveau 3	665	22,9%	1.512	23,1%	2.282	23,1%	3.794	23,1%	10.586	22,5%	101.177	24,1%
niveau 4	1.408	48,5%	3.169	48,5%	5.313	53,7%	8.482	51,6%	23.961	50,9%	233.604	55,6%
Studenten van 23 jaar of ouder												
niveau 1	27	3,3%	78	4,2%	76	3,2%	154	3,6%	538	5,1%	2.471	3,3%
niveau 2	156	19,2%	368	19,9%	456	18,9%	824	19,3%	2.069	19,5%	11.150	15,0%
niveau 3	314	38,6%	738	39,8%	876	36,3%	1.614	37,9%	3.727	35,2%	28.194	37,9%
niveau 4	316	38,9%	668	36,1%	1.004	41,6%	1.672	39,2%	4.254	40,2%	32.548	43,8%
Studenten totaal												
niveau 1	196	5,3%	432	5,1%	477	3,9%	909	4,4%	2.825	4,9%	14.237	2,9%
niveau 2	820	22,0%	1.870	22,3%	2.349	19,1%	4.219	20,4%	12.340	21,4%	84.752	17,1%
niveau 3	979	26,3%	2.250	26,8%	3.158	25,7%	5.408	26,1%	14.313	24,8%	129.371	26,2%
niveau 4	1.724	46,4%	3.837	45,7%	6.317	51,4%	10.154	49,1%	28.215	48,9%	266.152	53,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt ongeveer 5 procent van alle studenten een assistentopleiding (niveau 1). Verder zien we dat iets minder dan een kwart van de studenten de basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt. Iets meer dan een kwart volgt de vakopleiding (niveau 3). Het aandeel studenten dat een middenkader- of specialistenopleiding (niveau 4) volgt is het grootst en ligt rond de 46 procent. Gemiddeld in de vier grote steden zien we een iets ander beeld. Het aandeel studenten op niveau 1 is iets lager (4,9 procent). Ook het deel dat een opleiding op niveau 2 volgt is met 21,4 procent iets kleiner. Een kleiner aandeel dan in Rotterdam Zuid volgt een opleiding op niveau 3 (24,8 procent). Op niveau 4 is het percentage mbo-studenten in de vier grote steden (48,9 procent) hoger dan in Rotterdam Zuid.

Figuur 5.2 Studenten in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.2 is te zien dat de verdeling van de studenten over de verschillende niveaus in het mbo in alle gebieden een vergelijkbare ontwikkeling doormaakt. Het aandeel studenten dat een basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt neemt af en ook het aandeel studenten aan een assistent-opleiding (niveau 1) neemt af. Verder is het aandeel studenten dat een vakopleiding (niveau 3) volgt is redelijk stabiel en is er een groei van het aandeel studenten dat een middenkader of specialistenopleiding (niveau 4) volgt.

5.5 Studenten mbo naar sector

Eén van de doelstellingen van het NPRZ is het vergroten van het aantal studenten in de sector 'techniek' en 'zorg'. In tabel 5.4 wordt de deelname in sectoren gepresenteerd.¹¹

Tabel 5.4 Studenten en studenten in het mbo, naar sector en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
zorg	321	11,1%	662	10,1%	904	9,1%	1.566	9,5%	3.975	8,5%	39.964	9,6%
techniek	594	20,5%	1.416	21,7%	2.314	23,4%	3.730	22,7%	10.504	22,4%	118.944	28,4%
economie	1.011	34,8%	2.254	34,5%	3.427	34,7%	5.681	34,6%	18.361	39,1%	125.377	30,0%
vervoer, transport en logistiek	340	11,7%	730	11,2%	1.086	11,0%	1.816	11,1%	2.585	5,5%	16.668	4,0%
welzijn, verzorging	530	18,3%	1.192	18,2%	1.598	16,2%	2.790	17,0%	8.499	18,1%	77.079	18,4%
groen	20	0,7%	55	0,8%	144	1,5%	199	1,2%	579	1,2%	17.476	4,2%
overig	88	3,0%	225	3,4%	409	4,1%	634	3,9%	2.458	5,2%	22.608	5,4%
Studenten 23 jaar of ouder												
zorg	172	21,2%	421	22,9%	525	21,9%	946	22,3%	2.484	23,6%	22.077	29,8%
techniek	155	19,1%	359	19,5%	551	23,0%	910	21,5%	2.319	22,0%	20.821	28,1%
economie	213	26,3%	463	25,1%	528	22,0%	991	23,4%	2.674	25,4%	12.844	17,3%
vervoer, transport en logistiek	69	8,5%	134	7,3%	219	9,1%	353	8,3%	542	5,1%	2.920	3,9%
welzijn, verzorging	161	19,9%	377	20,5%	434	18,1%	811	19,1%	1.784	16,9%	10.346	14,0%
groen	4	0,5%	8	0,4%	21	0,9%	29	0,7%	204	1,9%	1.821	2,5%
overig	37	4,6%	79	4,3%	122	5,1%	201	4,7%	527	5,0%	3.273	4,4%
Studenten totaal												
zorg	493	13,3%	1.083	12,9%	1.429	11,6%	2.512	12,2%	6.459	11,2%	62.041	12,6%
techniek	749	20,2%	1.775	21,2%	2.865	23,3%	4.640	22,5%	12.823	22,3%	139.765	28,4%
economie	1.224	32,9%	2.717	32,4%	3.955	32,2%	6.672	32,3%	21.035	36,6%	138.221	28,1%
vervoer, transport en logistiek	409	11,0%	864	10,3%	1.305	10,6%	2.169	10,5%	3.127	5,4%	19.588	4,0%
welzijn, verzorging	691	18,6%	1.569	18,7%	2.032	16,5%	3.601	17,4%	10.283	17,9%	87.425	17,8%
groen	24	0,6%	63	0,8%	165	1,3%	228	1,1%	783	1,4%	19.297	3,9%
overig	125	3,4%	304	3,6%	531	4,3%	835	4,0%	2.985	5,2%	25.881	5,3%

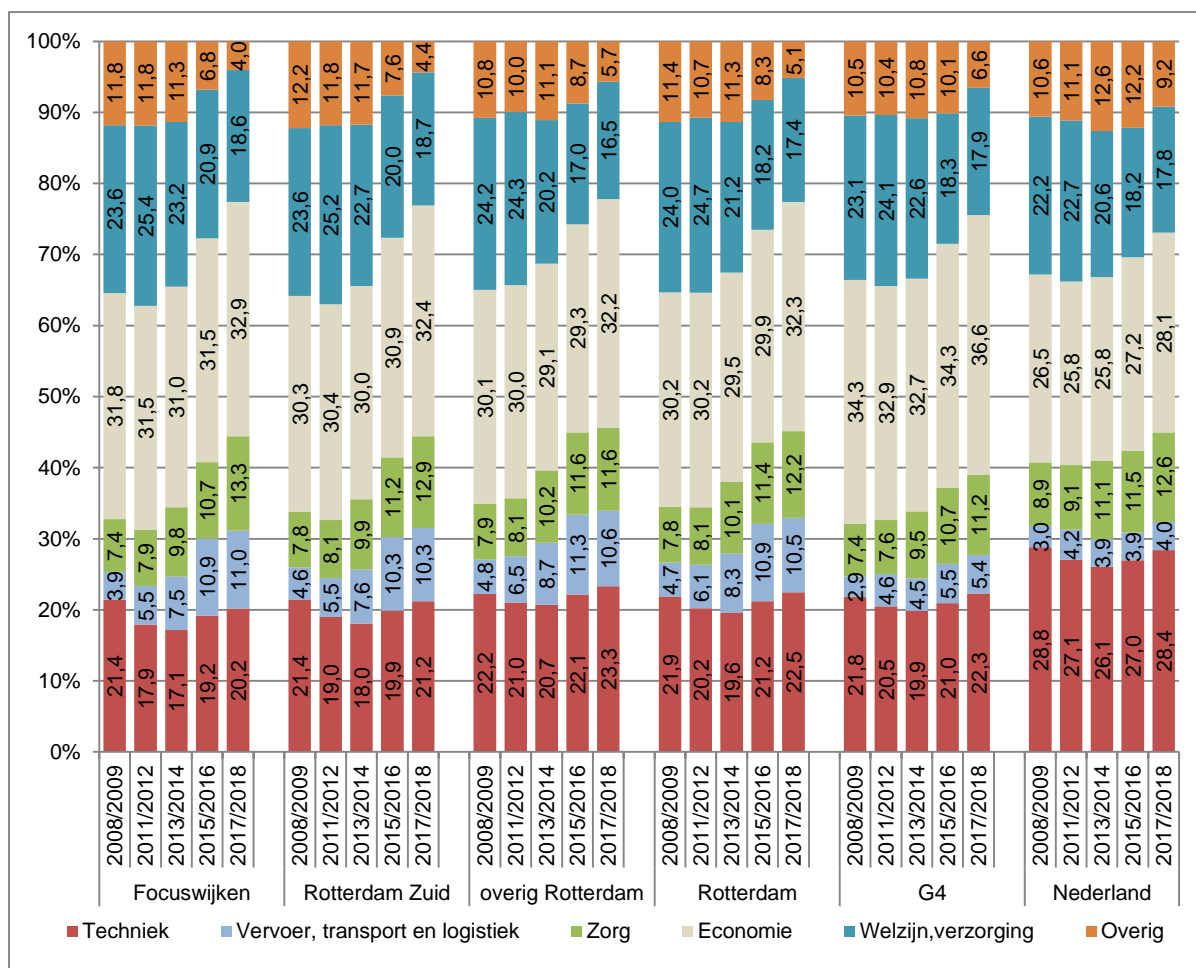
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt 10,1 procent van de mbo-studenten tot 23 jaar een opleiding in de richting zorg, en 21,7 procent volgt een opleiding in de techniek. Ten opzichte van de vier grote steden gemiddeld is het aandeel studenten in de 'zorg' iets hoger en het aandeel in de 'techniek' vergelijkbaar. In de andere in de tabel onderscheiden sectoren is het aandeel studenten in de richting 'economie' iets lager, en het aandeel studenten in de richting 'vervoer, transport en logistiek' groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Onder de studenten die 23 jaar of ouder zijn, is het aandeel dat een mbo volgt in de sector 'zorg' en hoger dan onder de studenten jonger dan 23 jaar. Ten aanzien van de sector 'techniek' is het verschil klein. Minder vaak volgen de studenten die 23 jaar en ouder zijn een studie in de sector 'economie' en 'vervoer, transport en logistiek' dan de jongere studenten.

¹¹ De indeling van opleidingen in sectoren wordt toegelicht in bijlage 8

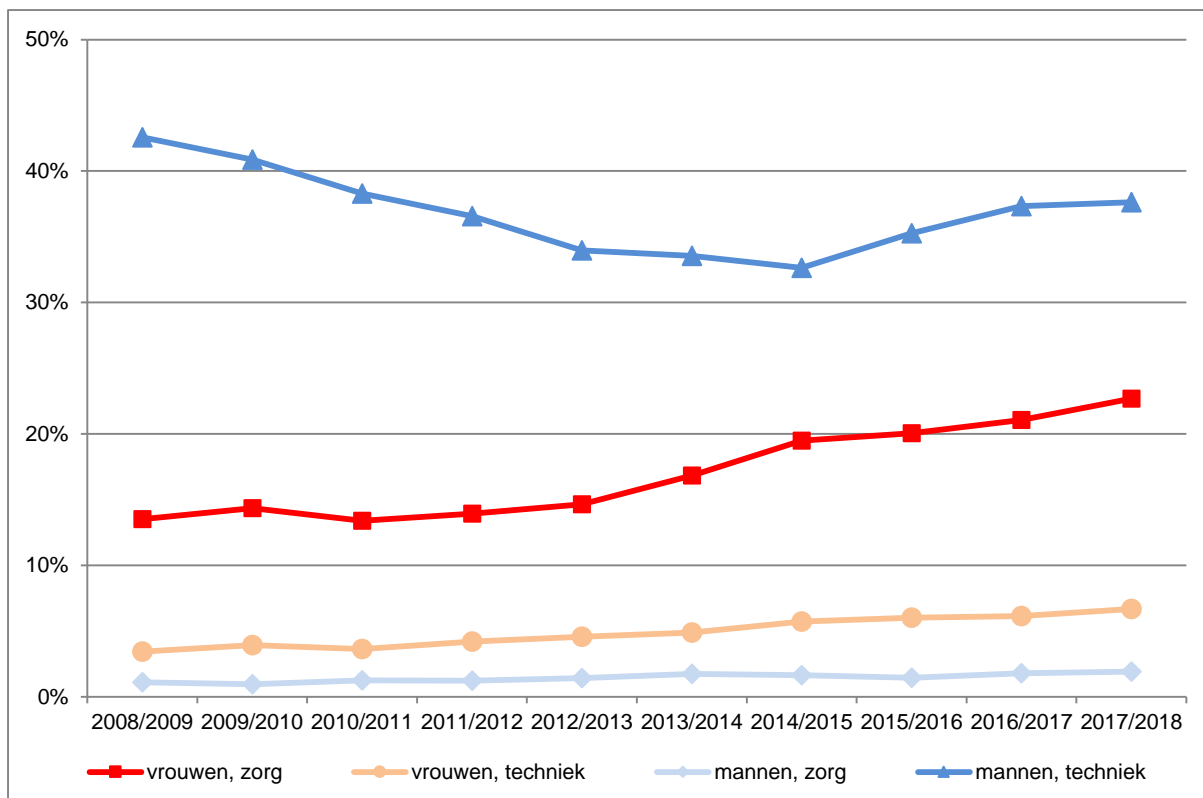
In figuur 5.3 wordt de ontwikkeling van het aandeel studenten de sectoren binnen het mbo over de jaren weergegeven.

Figuur 5.3 Studenten en studenten in het mbo naar sector naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Onder de op Rotterdam Zuid wonende mbo-studenten, is het aandeel studenten in de richting 'zorg' sinds 2008/2009 toegenomen van 7,8 naar 12,9 procent. Ook in de focuswijken is dit aandeel toegenomen. Gemiddeld genomen is er onder de mbo-studenten in de vier grote steden eenzelfde toename, wel is de toename in Rotterdam Zuid iets sterker. Van de op Rotterdam Zuid wonende studenten volgt in 2017/2018 21,2 procent een studie in de richting 'techniek'. Dat is hoger dan in de jaren ervoor. Ook in de vier grote steden is het aandeel studenten dat techniek studeert in het afgelopen jaar iets toegenomen.

Figuur 5.4 Studenten en studenten in de mbo-sectoren 'zorg' en 'techniek' in de Rotterdam Zuid naar geslacht en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.4 is de ontwikkeling van de deelname in Rotterdam Zuid in de sector 'zorg' en 'techniek' naar geslacht afgebeeld. In beide sectoren is een groot verschil tussen de deelname van mannen en vrouwen. In de sector 'zorg' stijgt de deelname in Rotterdam Zuid tot aan het afgelopen jaar, dan is er voor het eerst in jaren een daling in het aandeel vrouwen dat een opleiding in de sector 'zorg' volgt. In de sector 'techniek' is in de periode 2008/2009 t/m 2014/2015 onder mannen een afname zichtbaar: in 2008/2009 volgde 42,6 procent van de mannen een techniek opleiding in Rotterdam Zuid, in 2014/2015 is dat gedaald naar 32,6 procent. De jaren erna stijgt de deelname weer iets, maar in het afgelopen jaar is het aandeel mannen dat een opleiding in de 'techniek' volgt weer gedaald. De deelname van vrouwen in de 'techniek' stijgt van 3,4 procent in 2008/2009 naar 7,5 procent in 2017/2018. Voor de overige gebieden zijn deze gegevens opgenomen in tabel b5.8 in bijlage 5.

5.6 Diploma's mbo naar niveau

Binnen het SSB is een bestand beschikbaar met mbo-gediplomeerden. In tabel 5.5 is een overzicht van deze gediplomeerden naar leeftijd opgenomen. De cijfers hebben betrekking op het schooljaar 2016/2017.

Tabel 5.5 Studenten met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
niveau 1	135	15,1%	291	14,9%	319	10,7%	610	12,4%	1.604	11,9%	8.181	6,6%
niveau 2	272	30,4%	577	29,5%	744	25,1%	1.321	26,8%	3.512	26,1%	28.898	23,4%
niveau 3	195	21,8%	428	21,9%	632	21,3%	1.060	21,5%	2.811	20,9%	29.526	23,9%
niveau 4	293	32,7%	661	33,8%	1.274	42,9%	1.935	39,3%	5.554	41,2%	56.851	46,0%
Studenten van 23 jaar of ouder												
niveau 1	24	7,4%	62	7,9%	66	6,9%	128	7,4%	418	9,6%	1.747	5,5%
niveau 2	80	24,8%	201	25,8%	223	23,2%	424	24,4%	1.082	24,8%	6.092	19,3%
niveau 3	118	36,5%	275	35,3%	327	34,0%	602	34,6%	1.393	31,9%	11.249	35,7%
niveau 4	101	31,3%	242	31,0%	345	35,9%	587	33,7%	1.472	33,7%	12.402	39,4%
Studenten totaal												
niveau 1	159	13,1%	353	12,9%	385	9,8%	738	11,1%	2.022	11,3%	9.928	6,4%
niveau 2	352	28,9%	778	28,4%	967	24,6%	1.745	26,2%	4.594	25,7%	34.990	22,6%
niveau 3	313	25,7%	703	25,7%	959	24,4%	1.662	24,9%	4.204	23,6%	40.775	26,3%
niveau 4	394	32,3%	903	33,0%	1.619	41,2%	2.522	37,8%	7.026	39,4%	69.253	44,7%

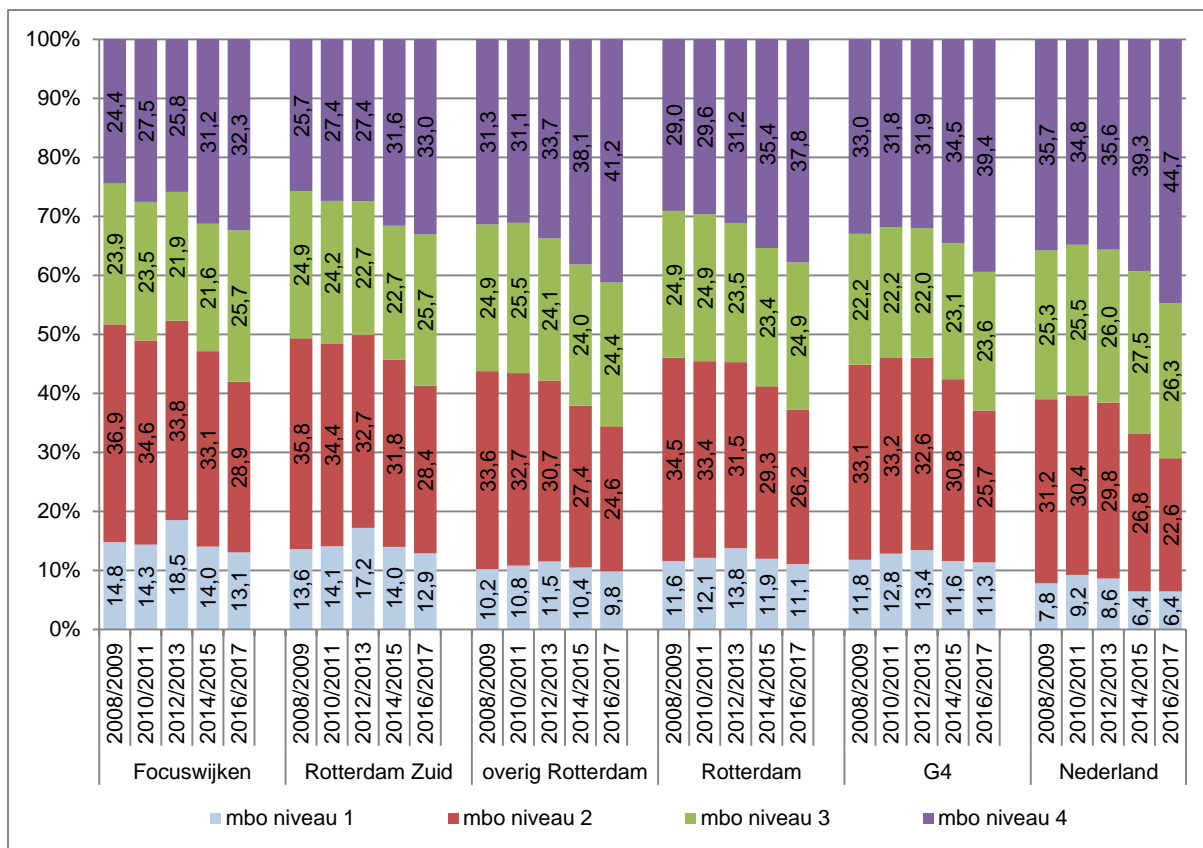
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) dit gaat om studenten die voorkomen in het inschrijvingbestand van het SSB.

Van de mbo-ers van Rotterdam Zuid tot 23 jaar die in 2016/2017 een diploma hebben behaald, haalt 14,9 procent een diploma op mbo niveau 1, 29,5 procent een diploma op niveau 2, 21,9 procent een diploma op niveau 3 en 33,8 procent een diploma op niveau 4. Het beeld onder gediplomeerde mbo-ers uit de focuswijken wijkt hier weinig vanaf. In de vier grote gemeenten en landelijk is de verdeling anders: het aandeel gediplomeerden op niveau 1 tot en met 3 is (iets) lager dan in Rotterdam Zuid, en het aandeel gediplomeerden op niveau 4 is hoger.

Er is in Rotterdam Zuid een groot verschil tussen jongere en oudere studenten voor wat het betreft het niveau van het behaalde diploma. De jongere studenten behalen vaker een diploma op niveau 2, terwijl de studenten van 23 jaar of ouder vaker een diploma op niveau 3 behalen. Dit verschil is ook te zien in Rotterdam en de vier grote steden.

Figuur 5.5 Studenten met een diploma in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gediplomeerden met een diploma op niveau 4 neemt over de jaren in alle gebieden toe.

5.7 Doorstroom van mbo gediplomeerden

Voor de studenten die in 2016/2017 een mbo-diploma hebben behaald, is per niveau nagegaan of ze een jaar later nog een opleiding volgen. Als dit een mbo-opleiding is, is gekeken welk niveau die vervolgopleiding heeft. In de tabel is ook vermeld welk deel van de studenten het schooljaar na het behalen van het diploma geen bekostigd onderwijs volgt.

Tabel 5.6. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied (examen in 2016/2017, positie in 2017/2018)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2016/2017, positie in 2017/2018												
mbo 1	159	100,0%	353	100,0%	385	100,0%	738	100,0%	2.022	100,0%	9.928	100,0%
naar												
mbo	116	73,0%	262	74,2%	270	70,1%	532	72,1%	1.362	67,4%	6.630	66,8%
niveau 2	113	71,1%	254	72,0%	257	66,8%	511	69,2%	1.298	64,2%	6.304	63,5%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,3%	4	1,0%	5	0,7%	21	1,0%	201	2,0%
geen onderwijs*	43	27,0%	90	25,5%	111	28,8%	201	27,2%	639	31,6%	3.097	31,2%
mbo 2	352	100,0%	778	100,0%	967	100,0%	1.745	100,0%	4.594	100,0%	34.990	100,0%
naar												
mbo	211	59,9%	441	56,7%	514	53,2%	955	54,7%	2.361	51,4%	18.362	52,5%
niveau 3	175	49,7%	366	47,0%	436	45,1%	802	46,0%	1.977	43,0%	15.312	43,8%
niveau 4	33	9,4%	69	8,9%	71	7,3%	140	8,0%	342	7,4%	2.399	6,9%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,1%	3	0,3%	4	0,2%	22	0,5%		0,0%
geen onderwijs*	141	40,1%	336	43,2%	450	46,5%	786	45,0%	2.211	48,1%	16.498	47,2%
mbo 3	313	100,0%	703	100,0%	959	100,0%	1.662	100,0%	4.204	100,0%	40.775	100,0%
naar												
mbo	123	39,3%	288	41,0%	316	33,0%	604	36,3%	1.602	38,1%	13.544	33,2%
niveau 4	120	38,3%	282	40,1%	306	31,9%	588	35,4%	1.561	37,1%	12.703	31,2%
overig onderwijs	1	0,3%	2	0,3%	5	0,5%	7	0,4%	23	0,5%	204	0,5%
geen onderwijs*	189	60,4%	413	58,7%	638	66,5%	1.051	63,2%	2.579	61,3%	27.027	66,3%
mbo 4	394	100,0%	903	100,0%	1.619	100,0%	2.522	100,0%	7.026	100,0%	69.253	100,0%
naar												
hbo	162	41,1%	369	40,9%	613	37,9%	982	38,9%	2.814	40,1%	25.089	36,2%
overig onderwijs	8	2,0%	15	1,7%	6	0,4%	21	0,8%	68	1,0%	1.270	1,8%
geen onderwijs*	224	56,9%	519	57,5%	1.000	61,8%	1.519	60,2%	4.144	59,0%	42.894	61,9%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om studenten die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het deel van mbo-ers dat doorstroomt naar een vervolgopleiding groter dan gemiddeld in de vier grote steden behalve op niveau 4. De doorstroom van mbo 2 naar mbo 3 is de afgelopen jaren toegenomen, dit beeld is in elk van de gebieden zichtbaar, de doorstroomcijfers van de voorgaande examenjaren zijn in tabel b5.10 in de bijlage opgenomen.

5.8 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo

Voortijdig schoolverlaten komt in het mbo veel vaker voor dan in het voortgezet onderwijs. Het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in het mbo is daarom een speerpunt van het vsv-beleid. Zoals eerder in paragraaf 4.7 is aangegeven, wijken de gegevens van het CBS af van de landelijk gehanteerde DUO-cijfers. In tabel 5.7 is de ontwikkeling van de CBS-cijfers in de afgelopen jaren ter indicatie opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal studenten in het mbo en vermenigvuldigd met 100. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd, in tabel 5.7 zijn de cijfers volgens deze nieuwe methode opgenomen.¹² De resultaten laten zien dat het aandeel nieuwe vsv-ers in alle onderscheiden gebieden, volgens de nieuwe meetmethode tot schooljaar 2014/2015 is gedaald. Onder de mbo-studenten van Rotterdam Zuid en in de focuswijken neemt in het schooljaar 2015/2016 aandeel nieuwe vsv-ers (iets) toe. Daarna is er weer een daling in Rotterdam Zuid. De stijging in 2015/2016 is niet te zien in de vier grote steden.

Tabel 5.7 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal studenten, woongebied en schooljaar*

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2012/2013, studenten	3.004		6.454		10.027		16.481		47.061		411.742	
nieuw vsv-ers	297	11,0%	597	10,2%	845	9,2%	1.442	9,6%	4.209	9,8%	24.207	6,2%
2013/2014, studenten	3.040		6.500		10.132		16.632		46.878		408.998	
nieuw vsv-ers	290	10,5%	600	10,2%	844	9,1%	1.444	9,5%	4.136	9,7%	22.390	5,8%
2014/2015, studenten	3.030		6.581		10.080		16.661		46.099		410.175	
nieuw vsv-ers	241	8,0%	550	8,4%	790	7,8%	1.340	8,0%	3.938	8,5%	22.671	5,5%
2015/2016, studenten	2.997		6.581		10.107		16.688		46.017		409.392	
nieuw vsv-ers	285	9,5%	571	8,7%	781	7,7%	1.352	8,1%	3.900	8,5%	21.487	5,0%
2016/2017, studenten	2.924		6.557		10.040		16.597		46.489		415.589	
nieuw vsv-ers	232	7,9%	515	7,9%	792	7,9%	1.307	7,9%	3.842	8,3%	21.778	5,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

* De cijfers voor 2016/2017 zijn voorlopige cijfers

¹² Voor de volledigheid zijn de gegevens volgens de voormalige methode, tot en met 2012/2013, opgenomen in tabel b5.12 in de bijlage

Hoofdstuk 6 Arbeidsmarkt

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de overgang vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt besproken. In paragraaf 6.2 is een beeld geschetst van de doorstroom naar arbeid en onderwijs na het behalen van een diploma. Van de leerlingen en studenten die een diploma halen, is bepaald of zij het jaar erop doorgestroomd zijn naar de arbeidsmarkt of dat zij doorgestroomd zijn in het onderwijs of naar geen van beiden ('overig').¹³ Hierbij zijn ook de leerlingen opgenomen die zonder diploma het onderwijs verlaten én geen startkwalificatie hebben behaald. In paragraaf 6.3 wordt de vervolgoopbaan voor vmbo-scholieren en mbo-studenten met de afstudeerrichtingen 'zorg' en 'techniek' nader bekeken. De laatste paragraaf gaat in op het aandeel werkzame geslaagden naar niveau en sector van de mbo-opleiding.

6.2 Positie van geslaagden en onderwijsverlaters na één jaar

Uitgangspunt zijn alle leerlingen en studenten die in de schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 een diploma hebben gehaald of het onderwijs hebben verlaten zonder een diploma zonder een startkwalificatie te halen. Van deze leerlingen en studenten is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2014 (uitstromers schooljaar 2012/2013), op 1 oktober 2015 (uitstromers schooljaar 2013/2014) en op 1 oktober 2016 (uitstromers schooljaar 2014/2015) betaald werk verrichten, onderwijs volgen of geen van beide. Personen die onderwijs volgen én betaald werk verrichten worden geteld bij de onderwijsvolgenden. Ook van degenen die zonder diploma én zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, is bepaald of zij na ruim een jaar weer onderwijs volgen of betaald werk hebben of geen van beide.

Gezien de kleine aantallen in met name de focuswijken is er in de analyse voor gekozen om de gegevens over de drie schooljaren bij elkaar opgeteld te presenteren. Ook dan komen in enkele gevallen nog aantallen onder de 4 voor. Deze aantallen zijn om mogelijke herkenbaarheid van individuele personen te voorkomen in de tabel vervangen door een kruisje.

In de tabel is het woongebied het gebied waar de persoon woonde op 1 oktober in het schooljaar waarin het diploma is behaald. Er is geen leeftijdsselectie toegepast: alle geslaagden zijn opgenomen in de tabel, behalve degenen die een jaar later niet meer in het bevolkingsbestand zijn opgenomen.¹⁴

---

¹³ Degenen die geteld worden tot de werkenden, volgen geen onderwijs. Na het volgen van onderwijs kunnen de jongeren ook werk: zij worden niet geteld bij de werkenden.

¹⁴ Dit zijn degenen die bijvoorbeeld zijn geëmigreerd of overleden.

Tabel 6.1 Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar positie oktober 2014 resp. 2015 resp. 2016.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	16	3%	46	4%	74	5%	120	5%	486	6%	3.537	6%
vervolgonderwijs	441	92%	1.001	90%	1.280	88%	2.281	89%	6.537	87%	53.297	89%
overig	24	5%	63	6%	103	7%	166	6%	492	7%	2.774	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	17	4%	38	4%	73	4%	111	4%	384	5%	2.944	4%
vervolgonderwijs	381	94%	925	93%	1.496	91%	2.421	92%	6.960	91%	71.915	94%
overig	8	2%	31	3%	70	4%	101	4%	301	4%	1.887	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	9	1%	25	2%	87	3%	112	2%	431	3%	3.689	2%
vervolgonderwijs	649	97%	1.500	96%	3.157	95%	4.657	95%	12.930	94%	145.909	96%
overig	13	2%	34	2%	85	3%	119	2%	380	3%	2.628	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	5%	46	6%	181	8%	227	8%	1069	10%	10.097	8%
vervolgonderwijs	248	91%	671	91%	1.867	87%	2.538	88%	8.960	85%	119.726	89%
overig	11	4%	20	3%	97	5%	117	4%	522	5%	4.150	3%
Vwo												
arbeidsmarkt	5	≥ 4%	9	2%	49	3%	58	3%	366	4%	2.935	3%
vervolgonderwijs	127	≥ 94%	369	94%	1.687	95%	2.056	95%	9.103	93%	92.404	95%
overig	x	≤ 2%	16	4%	38	2%	54	2%	294	3%	2.365	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	533	28%	1.208	30%	1.829	36%	3.037	33%	10.560	38%	90.414	47%
vervolgonderwijs	1.005	53%	2.107	52%	2.370	47%	4.477	49%	12.392	45%	79.533	41%
overig	368	19%	749	18%	837	17%	1.586	17%	4.835	17%	23.121	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	891	47%	2.169	50%	3.859	53%	6.028	52%	17.448	52%	196.764	60%
vervolgonderwijs	754	39%	1.631	38%	2.641	36%	4.272	37%	12.273	37%	107.836	33%
overig	265	14%	511	12%	754	10%	1.265	11%	3.725	11%	20.911	6%
hbo												
arbeidsmarkt	633	37%	1.392	38%	4.484	40%	5.876	40%	25.472	40%	160.531	39%
vervolgonderwijs	963	57%	2.037	56%	6.052	55%	8.089	55%	34.396	54%	237.600	57%
overig	104	6%	205	6%	558	5%	763	5%	3.618	6%	15.902	4%
wo												
arbeidsmarkt	335	50%	844	52%	5.953	54%	6.797	54%	36.671	53%	102.871	44%
vervolgonderwijs	267	40%	625	39%	4.102	37%	4.727	37%	26.607	39%	113.254	49%
overig	67	10%	139	9%	983	9%	1.122	9%	5.488	8%	16.817	7%
zonder dipl., geen SK*												
arbeidsmarkt	420	37%	846	35%	1.251	35%	2.097	35%	7.130	40%	47.862	46%
vervolgonderwijs	220	20%	544	23%	828	23%	1.372	23%	3.896	22%	21.898	21%
overig	482	43%	1.013	42%	1.477	42%	2.490	42%	7.019	39%	33.456	32%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Voortgezet onderwijs

Leerlingen die een diploma halen in het voortgezet onderwijs, volgen het jaar erop voor het merendeel wederom onderwijs. Verschillen tussen de gebieden zijn beperkt.

Middelbaar beroepsonderwijs

Vanuit het mbo stromen er verhoudingsgewijs meer studenten door naar de arbeidsmarkt dan vanuit het voortgezet onderwijs. Van de studenten uit de focuswijken en die uit Rotterdam Zuid stromen er vanuit het mbo 1 en 2 relatief

minder studenten naar de arbeidsmarkt en meer naar vervolgonderwijs en naar 'overig' (geen werk én geen opleiding) dan van de studenten uit de andere gebieden. Na het behalen van een mbo-diploma 3 en 4 hebben de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid het jaar erop even vaak werk en volgen ze even vaak onderwijs als gemiddeld in de vier grote steden. De gediplomeerden die in de focusgebieden wonen behoren iets vaker tot de groep die geen werk heeft en geen onderwijs volgt.

Hoger onderwijs

Studenten die een hbo- of wo-diploma halen, kunnen na het behalen van een propedeuse- of bachelor-diploma verder studeren voor een bachelor- of mastersdiploma. Dit verklaart waarom de helft van de geslaagden op deze niveaus ook na een jaar nog onderwijs volgt. Personen met een hbo-diploma volgen vaker dan de wo-geslaagden het jaar erop onderwijs, stromen minder vaak de arbeidsmarkt op en horen minder vaak bij de groep 'overig'. Geslaagden in het hbo en wo uit de focuswijken volgen het jaar erop iets vaker onderwijs dan studenten uit overig Rotterdam of de vier grote steden. Zij stromen iets minder vaak de arbeidsmarkt op.

Geen startkwalificatie

Tot slot is de groep onderscheiden die zonder een diploma uit het onderwijs stroomt en geen startkwalificatie heeft gehaald. Bijna een kwart van hen volgt het jaar erop weer onderwijs; in de focuswijken is dit een vijfde deel. In deze wijken heeft 43 procent het jaar erop geen werk én geen opleiding. In Rotterdam Zuid en overig Rotterdam is dit percentage met 42 procent vergelijkbaar, en in de vier grote steden iets lager (39 procent). Landelijk is dit percentage 32 procent. Het aandeel personen dat het jaar erop werk heeft, is in de focuswijken en Rotterdam Zuid lager dan in Nederland en in de vier grote steden gemiddeld.

6.3 Doorstroom van geslaagden in zorg en techniek

In de volgende tabellen zijn degenen onderscheiden die geslaagd zijn met een (v)mbo-diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek'. Hierbij zijn de definities voor de bepaling van de richtingen 'zorg' en 'techniek' in de algemene monitor NPRZ gevolgd.¹⁵ Overigens hebben degenen met vmbo-tl een algemeen profiel en zijn daarom niet in de tabel opgenomen.

Bij de geslaagden die de arbeidsmarkt zijn ingestroomd, is gekeken naar de bedrijfssector waar zij werken na één jaar. De sectoren 'zorg' en 'techniek' resulteren overwegend in werk in de betreffende sector. Hierbij moet wel meegenomen worden dat het gaat om de sector waarin het betreffende bedrijf actief is. Bij het CBS is geen

---

¹⁵ De variabelen waarmee de definiëring is gemaakt voor de algemene NPRZ-monitor zijn afkomstig uit DUO-bestanden. De variabelen zorg en techniek in deze tabellen zijn met CBS-data gemaakt en kunnen wat afwijken. Ten opzichte van vorig jaar is de definiëring aangescherpt. De precieze definiëring is opgenomen in de bijlage 8.

informatie beschikbaar om te bepalen of iemand ook daadwerkelijk een functie in de zorg of de techniek vervult.

Tabel 6.2 Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	9	0%	76	0%
arbeidsmarkt overig	5	≥ 1%	14	2%	21	≥ 4%	35	2%	177	5%	1.587	4%
vervolgonderwijs	352	≥ 94%	806	94%	526	≥ 91%	1.332	93%	3.344	91%	37.054	93%
overig	13	≥ 3%	32	4%	31	≥ 5%	63	4%	163	4%	1.190	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	x	x	7	2%	22	3%	29	3%	74	3%	769	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	9	2%	17	3%	26	2%	82	3%	858	3%
vervolgonderwijs	173	≥ 95%	364	92%	606	90%	970	91%	2.339	89%	31.362	92%
overig	x	x	16	4%	30	4%	46	4%	130	5%	963	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

In tabel 6.2 zijn de geslaagden uit het vmbo te zien.¹⁶ De geslaagden met een diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek' volgen in het jaar erop voor het grootste deel wederom onderwijs. In de landelijke cijfers is dit beeld ook te zien. Slechts enkele procenten hebben in de "eigen sector" werk, en eveneens slechts enkele procenten in overige sectoren. De categorie 'arbeidsmarkt overig' bevat ook uitzendkrachten; van hen is de sector waarin zij werken niet bekend.

Tabel 6.3 Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	7	x	21	≥ 30%	21	≥ 25%	42	≥ 28%	76	15%	551	19%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	x	≤ 4%	x	≤ 4%	x	≤ 2%	12	2%	87	3%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 4%	x	≤ 4%	5	≥ 3%	39	8%	311	11%
vervolgonderwijs	11	x	33	≥ 48%	45	≥ 54%	78	≥ 52%	250	49%	1.379	47%
overig	x	x	9	≥ 13%	12	≥ 14%	21	≥ 14%	135	26%	606	21%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	53	23%	102	20%	179	25%	281	23%	930	23%	13.404	30%
arbeidsmarkt uitzendwerk	20	9%	43	8%	58	8%	101	8%	271	7%	3.665	8%
arbeidsmarkt overig	13	6%	45	9%	61	8%	106	9%	513	13%	3.957	9%
vervolgonderwijs	113	49%	265	52%	347	48%	612	50%	1.850	46%	21.269	47%
overig	33	14%	53	10%	82	11%	135	11%	488	12%	3.061	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI) Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Van de geslaagden op het mbo-niveau 1 en 2 met de richting 'zorg' zijn er te weinig om over Rotterdam Zuid een conclusie te trekken. In Rotterdam doet meer dan de helft het jaar erop een vervolgopleiding. Landelijk is dit percentage lager: 47 procent.

¹⁶ In de deze analyse zijn geen leerlingen uit het vmbo-t opgenomen, in het vmbo-t wordt geen onderscheid tussen zorg en techniek gemaakt

Vergeleken met de vier grote steden en Nederland behoren relatief minder Rotterdamse gediplomeerden tot de groep 'overig'. Ondanks de kleine aantallen gediplomeerden uit Rotterdam Zuid kunnen we wel zien dat de verdeling lijkt op het gemiddelde van de stad.

De geslaagden uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid met hetzelfde mbo-niveau maar dan met de richting 'techniek' volgen het jaar erop – iets - vaker een vervolgopleiding dan de geslaagden uit de vier grote steden en Nederland. De helft blijft onderwijs volgen. De geslaagden uit Rotterdam Zuid hebben iets minder vaak werk in de technische sector dan de geslaagden uit de andere gebieden.

Tabel 6.4 Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	145	60%	335	62%	547	62%	882	62%	2.216	61%	29.760	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	7	3%	19	4%	37	4%	56	4%	158	4%	669	2%
arbeidsmarkt overig	24	10%	53	10%	94	11%	147	10%	373	10%	3.245	8%
vervolgonderwijs	44	18%	94	17%	159	18%	253	18%	651	18%	6.607	16%
overig	20	8%	37	7%	51	6%	88	6%	227	6%	1.211	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	91	30%	223	31%	484	35%	707	34%	1.823	30%	29.949	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	6%	43	6%	68	5%	111	5%	326	5%	4.754	6%
arbeidsmarkt overig	52	17%	138	19%	254	18%	392	19%	1.156	19%	13.070	17%
vervolgonderwijs	105	35%	257	35%	447	33%	704	33%	2.166	36%	25.381	33%
overig	35	12%	70	10%	121	9%	191	9%	586	10%	4.260	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Op mbo-niveau 3 en 4 zijn de geslaagden uit de richting 'zorg' uit de focuswijken en Rotterdam Zuid het jaar erop even vaak aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' dan de geslaagden uit de vier grote steden en uit overig Rotterdam. Landelijk is dit aandeel hoger. Er zijn nauwelijks verschillen tussen de geslaagden uit Rotterdam Zuid en de geslaagden uit overig Rotterdam of de vier grote steden.

Van de geslaagden uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid met een mbo-diploma 'techniek' werkt 30 respectievelijk 31 procent in de bedrijfssector 'techniek': even vaak als gemiddeld in de vier grote steden, maar minder vaak dan landelijk (39 procent) en overig Rotterdam (35 procent).

6.4 Doorstroom van mbo-gediplomeerden per sector naar werk

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de mbo-gediplomeerden. Van deze gediplomeerden is bepaald of zij aan het werk zijn na het behalen van een diploma. Het betreft hier alle gediplomeerden ongeacht hun leeftijd. Naast werk met een werkweek van ten minste 12 uur per week kunnen zij tegelijkertijd een vervolgopleiding doen. Het genoemde gebied is het woongebied in het schooljaar dat het diploma is behaald.

In de volgende tabel worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau en mbo-sector van het behaalde diploma in het schooljaar 2014/2015. Van hen is het aantal en aandeel bepaald dat op 1 oktober 2016 werk heeft met een werkweek van ten minste 12 uur. Deze werkenden kunnen daarnaast nog een vervolgopleiding volgen.

Tabel 6.5 Uitstroom gediplomeerden uit mbo naar niveau en sector, schooljaar 2014/2015 naar aantal en aandeel met werk* (12 uur of meer per week) op 1 oktober 2016 naar woongebied.

	Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo niveau 1										
zorg	6	27%	8	36%	14	32%	28	24%	124	22%
techniek	4	36%	x	x	6	38%	33	22%	449	35%
economie	x	x	x	x	5	11%	87	18%	541	21%
vervoer, transport, logistiek	x	x	x	x	x	x	8	21%	75	32%
welzijn, verzorging	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
groen	x	x	4	29%	4	19%	31	52%	425	55%
overig	42	13%	44	13%	86	13%	305	20%	1.428	24%
mbo niveau 2										
zorg	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
techniek	77	43%	80	36%	157	39%	466	41%	5.470	44%
economie	50	20%	85	25%	135	23%	566	28%	4.337	37%
vervoer, transport, logistiek	61	43%	85	49%	146	46%	233	53%	2.078	66%
welzijn, verzorging	52	20%	62	24%	114	22%	515	27%	3.944	36%
groen	x	x	8	35%	8	32%	48	48%	1.024	54%
overig	30	38%	42	48%	72	43%	276	55%	2.376	54%
mbo niveau 3										
zorg	82	75%	117	70%	199	72%	495	76%	6.291	80%
techniek	62	54%	102	55%	164	55%	448	54%	7.258	64%
economie	74	33%	108	41%	182	38%	631	39%	6.053	52%
vervoer, transport, logistiek	57	75%	78	77%	135	76%	176	76%	1.154	79%
welzijn, verzorging	62	44%	116	57%	178	52%	570	54%	5.745	60%
groen	7	58%	9	41%	16	47%	52	63%	1.253	65%
overig	7	54%	26	74%	33	69%	102	69%	1.474	73%
mbo niveau 4										
zorg	80	67%	114	75%	194	71%	503	71%	5.288	75%
techniek	81	56%	187	63%	268	61%	659	53%	8.649	58%
economie	116	35%	192	37%	308	36%	1.046	40%	9.254	46%
vervoer, transport, logistiek	17	55%	48	60%	65	59%	139	62%	1.122	69%
welzijn, verzorging	93	44%	159	47%	252	46%	729	46%	7.436	49%
groen	x	x	13	54%	20	59%	44	59%	1.464	60%
overig	9	39%	15	42%	24	41%	101	47%	706	45%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. * Er kan naast werk onderwijs worden gevolgd.

Het aantal gediplomeerden op mbo *niveau 1* is laag, daarom is alleen de volgende voorzichtige conclusie mogelijk: het lijkt erop dat de gediplomeerden in de sectoren 'overig' in Rotterdam minder vaak werk hebben op 1 oktober 2016 dan gemiddeld in de vier grote steden.

Onder degenen die op mbo *niveau 2* een diploma hebben gehaald, zijn er geen of weinig met een diploma uit de sectoren 'zorg' en 'groen'. Degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma techniek zijn even vaak aan het werk als gemiddeld in de vier grote steden. Voor de andere sectoren geldt dat gediplomeerden in Rotterdam Zuid minder vaak aan het werk zijn. Gediplomeerden uit overig Rotterdam met een diploma techniek zijn iets minder vaak aan het werk dan gemiddeld in de vier grote steden. De

overige verschillen zijn klein of niet noemenswaardig vanwege het kleine aantal ('groen').

Degenen in Rotterdam Zuid met een diploma op *niveau 3* 'zorg', 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' hebben even vaak werk als gemiddeld in de vier grote steden. Voor degenen met een diploma met een andere sector geldt dit niet: zij hebben minder vaak werk dan gemiddeld in de vier grote steden. Degenen uit overig Rotterdam met een diploma 'zorg' en 'groen' zijn minder vaak aan het werk dan gemiddeld in de vier grote steden. Voor de andere sectoren zijn er geen noemenswaardige verschillen.

Met een mbo diploma *niveau 4* 'zorg', 'techniek' en 'welzijn, verzorging' zijn de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid ongeveer even vaak aan het werk als gemiddeld in de vier grote steden. Degenen met een diploma 'economie', 'vervoer, transport en logistiek' en 'overig' zijn (iets) minder vaak aan het werk. Degenen afkomstig uit overig Rotterdam met een diploma 'techniek' hebben vaker werk dan gemiddeld in de vier grote steden.

Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs

Wat is speciaal onderwijs?

Speciaal onderwijs is onderwijs voor kinderen met een handicap, chronische ziekte of stoornis. Deze kinderen krijgen in het speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het gewone onderwijs.

Het speciaal onderwijs bestaat uit 4 clusters:

Cluster 1: blinde, slechtziende kinderen. Dit zijn scholen voor visueel gehandicapte kinderen of meervoudig gehandicapte kinderen die slechtziend of blind zijn. De meeste van deze kinderen gaan met speciale begeleiding naar het gewone onderwijs. De overige bezoeken speciale scholen.

Cluster 2: dove, slechthorende kinderen. Dit cluster bestaat uit scholen voor dove en slechthorende kinderen en voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of taalmoeilijkheden. De scholen zijn er ook voor kinderen met communicatieve problemen, zoals bij bepaalde vormen van autisme.

Cluster 3: gehandicapte en langdurig zieke kinderen. Dit zijn scholen voor leerlingen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen. En voor langdurig zieke kinderen en leerlingen met epilepsie.

Cluster 4: kinderen met stoornissen en gedragsproblemen. Dit cluster bestaat uit scholen voor kinderen met psychiatrische stoornissen of ernstige gedragsproblemen. Ook scholen die verbonden zijn aan pedologische (kinderkundige) instituten vallen onder dit cluster.

Voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingen in het speciaal onderwijs gaan meestal na hun 12e naar het voortgezet speciaal onderwijs. Hier kunnen ze blijven tot hun 20e verjaardag. Het voortgezet speciaal onderwijs werkt met dezelfde clusters.

Speciaal basisonderwijs

Naast het speciaal onderwijs is er het speciaal basisonderwijs. Speciale basisscholen zijn bedoeld voor:

- moeilijk lerende kinderen;
- kinderen met opvoedingsmoeilijkheden;
- alle andere kinderen die speciale ondersteuning en aandacht nodig hebben.

Deze scholen hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen, maar de leerlingen krijgen meer tijd om deze te bereiken. De scholen hebben kleinere groepen en meer deskundigen. Leerlingen kunnen tot hun 14e jaar op een school voor speciaal basisonderwijs terecht.

Na het speciaal basisonderwijs gaan leerlingen naar het vmbo, het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs.

Bijlage 2 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 1

Tabel b1.1 Aantal jongeren per 1 oktober 2016 en groei t.o.v. oktober 2009

	0 t/m 3 jaar	to 2009	4 t/m 13 jaar	to 2009	14 t/m 17 jaar	to 2009	18 t/m 22 jaar	to 2009	23 t/m 26 jaar	to 2009	totaal 0 t/m 26 jaar	to 2009
Focuswijken	4.372	2%	9.364	-1%	3.641	-4%	5.906	-8%	6.350	5%	29.633	-1%
Rotterdam Zuid	10.603	8%	22.893	4%	8.673	-2%	12.744	-7%	13.488	7%	68.401	2%
overig Rotterdam	19.518	5%	43.779	3%	17.264	-1%	30.857	3%	31.360	11%	142.778	4%
Rotterdam	30.121	6%	66.672	3%	25.937	-1%	43.601	0%	44.848	10%	211.179	4%
G4	113.062	4%	245.629	9%	89.959	7%	160.865	4%	176.689	16%	786.204	8%
Nederland	694.348	-6%	1.887.954	-5%	824.502	3%	1.042.146	2%	879.604	10%	5.328.554	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.2 Onderwijsvolgend jongeren per 1 oktober 2016 en groei t.o.v. oktober 2009

	4 t/m 13 jaar	groei to 2009	14 t/m 17 jaar	groei to 2009	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 4 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	9.364	-1%	3.579	-3%	3.927	-2%	1.943	28%	18.813	1%
Rotterdam Zuid	22.893	4%	8.528	-1%	8.353	-1%	3.896	18%	43.670	3%
overig Rotterdam	43.779	3%	16.919	0%	22.132	8%	10.529	11%	93.359	4%
Rotterdam	66.672	3%	25.447	0%	30.485	5%	14.425	13%	137.029	4%
G4	245.629	9%	87.011	8%	111.565	4%	58.255	12%	502.460	8%
Nederland	1.887.954	-5%	805.888	4%	704.475	5%	227.402	12%	3.625.719	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.3 Werkende jongeren per oktober 2016 en groei t.o.v. oktober 2009

	14 t/m 17 jaar	groei to 2009	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 14 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	972	23%	3.233	-10%	4.028	-1%	8.233	-3%
Zuid	2.430	15%	7.087	-12%	8.717	0%	18.234	-4%
Overig Rotterdam	5.131	11%	16.420	-6%	21.288	6%	42.839	1%
Rotterdam	7.561	12%	23.507	-8%	30.005	4%	61.073	0%
G4	26.709	17%	89.324	-2%	122.260	12%	238.293	7%
Nederland	304.281	10%	670.313	-4%	652.821	4%	1.627.415	2%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.4 Onderwijsvolgende en werkende jongeren per 1 oktober 2016 en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	2.145	-2%	1.099	13%	3.169	2%
Zuid	4.649	-3%	2.260	7%	6.896	0%
Overig Rotterdam	11.832	2%	6.190	1%	17.787	1%
Rotterdam	16.481	0%	8.450	2%	24.683	1%
G4	63.034	1%	35.567	5%	96.623	2%
Nederland	446.791	0%	145.785	3%	586.596	1%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.5 Geen onderwijsvolgende en niet werkende jongeren per 1 oktober 2016 en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	891	-10%	1.478	2%	2.369	-3%
Zuid	1.953	-1%	3.135	15%	5.088	8%
Overig Rotterdam	4.137	16%	5.733	21%	9.870	19%
Rotterdam	6.090	10%	8.868	19%	14.958	15%
G4	23.010	21%	31.741	24%	54.751	23%
Nederland	114.149	22%	145.166	33%	259.315	28%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI.

Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3

Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs

Tabel b3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs												
2010/2011	7.380	94,4%	17.118	94,0%	32.092	94,8%	49.210	94,5%	177.542	95,3%	1.527.286	95,2%
2011/2012	7.360	94,7%	17.106	94,1%	33.061	94,7%	50.167	94,5%	180.190	95,4%	1.509.253	95,2%
2012/2013	7.301	95,2%	17.050	94,4%	33.055	95,0%	50.105	94,8%	181.839	95,6%	1.489.734	95,3%
2013/2014	7.163	95,4%	17.023	94,6%	33.195	95,2%	50.218	95,0%	184.068	95,8%	1.468.234	95,5%
2014/2015	7.227	95,4%	17.140	94,7%	33.495	95,5%	50.635	95,2%	186.181	95,9%	1.448.703	95,5%
2015/2016	7.258	95,1%	17.438	94,7%	33.765	95,7%	51.203	95,4%	188.353	96,1%	1.433.897	95,7%
2016/2017	7.256	95,0%	17.692	94,8%	33.956	96,0%	51.648	95,6%	189.208	96,1%	1.418.723	95,8%
Speciaal basisonderwijs												
2010/2011	246	3,1%	565	3,1%	835	2,5%	1.400	2,7%	4.322	2,3%	42.624	2,7%
2011/2012	244	3,1%	570	3,1%	906	2,6%	1.476	2,8%	4.326	2,3%	41.568	2,6%
2012/2013	196	2,6%	491	2,7%	838	2,4%	1.329	2,5%	4.100	2,2%	39.731	2,5%
2013/2014	179	2,4%	479	2,7%	797	2,3%	1.276	2,4%	3.974	2,1%	37.932	2,5%
2014/2015	181	2,4%	494	2,7%	736	2,1%	1.230	2,3%	3.859	2,0%	36.648	2,4%
2015/2016	176	2,3%	460	2,5%	662	1,9%	1.122	2,1%	3.694	1,9%	34.560	2,3%
2016/2017	171	2,2%	430	2,3%	582	1,6%	1.012	1,9%	3.649	1,9%	33.733	2,3%
Speciaal onderwijs												
2010/2011	191	2,4%	524	2,9%	939	2,8%	1.463	2,8%	4.449	2,4%	34.078	2,1%
2011/2012	170	2,2%	511	2,8%	948	2,7%	1.459	2,7%	4.442	2,4%	34.095	2,2%
2012/2013	170	2,2%	511	2,8%	909	2,6%	1.420	2,7%	4.278	2,2%	33.191	2,1%
2013/2014	167	2,2%	487	2,7%	864	2,5%	1.351	2,6%	4.164	2,2%	31.687	2,1%
2014/2015	166	2,2%	467	2,6%	835	2,4%	1.302	2,4%	4.058	2,1%	30.979	2,0%
2015/2016	194	2,5%	512	2,8%	850	2,4%	1.362	2,5%	4.037	2,1%	29.552	2,0%
2016/2017	210	2,7%	532	2,9%	840	2,4%	1.372	2,5%	4.018	2,0%	29.054	2,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.2 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar geslacht en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
basis onderwijs	3.648	93,1%	8.869	92,9%	17.136	94,4%	26.005	93,9%	95.253	94,6%	715.999	94,2%
speciaal basisonderwijs	111	2,8%	277	2,9%	368	2,0%	645	2,3%	2.421	2,4%	22.760	3,0%
speciaal onderwijs	160	4,1%	401	4,2%	656	3,6%	1.057	3,8%	2.989	3,0%	21.598	2,8%
Vrouwen												
basis onderwijs	3.608	97,0%	8.823	96,9%	16.820	97,7%	25.643	97,4%	93.955	97,7%	702.724	97,4%
speciaal basisonderwijs	60	1,6%	153	1,7%	214	1,2%	367	1,4%	1.228	1,3%	10.973	1,5%
speciaal onderwijs	50	1,3%	131	1,4%	184	1,1%	315	1,2%	1.029	1,1%	7.456	1,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.3 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
Basis onderwijs	1.397	94,8%	5.095	94,8%	17.004	96,5%	22.099	96,1%	84.367	96,8%	1.060.269	96,0%
Speciaal basisonderwijs	30	2,0%	122	2,3%	231	1,3%	353	1,5%	1.345	1,5%	24.053	2,2%
Speciaal onderwijs	46	3,1%	156	2,9%	382	2,2%	538	2,3%	1.446	1,7%	20.162	1,8%
Turks												
Basis onderwijs	1.470	96,5%	2.410	96,1%	2.155	94,5%	4.565	95,3%	15.009	94,9%	40.411	94,2%
Speciaal basisonderwijs	22	1,4%	42	1,7%	48	2,1%	90	1,9%	381	2,4%	1.312	3,1%
Speciaal onderwijs	31	2,0%	55	2,2%	78	3,4%	133	2,8%	424	2,7%	1.196	2,8%
Marokkaans												
Basis onderwijs	1.169	95,7%	2.365	95,7%	4.115	96,2%	6.480	96,0%	26.280	95,5%	56.955	94,9%
Speciaal basisonderwijs	19	1,6%	38	1,5%	81	1,9%	119	1,8%	614	2,2%	1.633	2,7%
Speciaal onderwijs	33	2,7%	67	2,7%	81	1,9%	148	2,2%	632	2,3%	1.406	2,3%
Surinaams												
Basis onderwijs	530	95,8%	1.469	95,8%	2.080	95,5%	3.549	95,7%	11.466	95,4%	26.622	95,1%
Speciaal basisonderwijs	14	2,5%	34	2,2%	52	2,4%	86	2,3%	287	2,4%	784	2,8%
Speciaal onderwijs	9	1,6%	30	2,0%	45	2,1%	75	2,0%	261	2,2%	584	2,1%
Antilliaans												
Basis onderwijs	495	91,3%	1.502	90,6%	1.119	91,1%	2.621	90,8%	4.843	92,1%	16.514	91,9%
Speciaal basisonderwijs	20	3,7%	83	5,0%	55	4,5%	138	4,8%	225	4,3%	862	4,8%
Speciaal onderwijs	27	5,0%	72	4,3%	54	4,4%	126	4,4%	192	3,7%	599	3,3%
Westers allochtoon												
Basis onderwijs	1.079	94,6%	2.113	95,7%	3.477	96,8%	5.590	96,4%	23.032	97,1%	109.427	96,0%
Speciaal basisonderwijs	31	2,7%	41	1,9%	45	1,3%	86	1,5%	295	1,2%	2.184	1,9%
Speciaal onderwijs	31	2,7%	54	2,4%	69	1,9%	123	2,1%	399	1,7%	2.317	2,0%
Niet-westers allochtoon												
Basis onderwijs	1.079	94,6%	2.113	95,7%	3.477	96,8%	5.590	96,4%	23.032	97,1%	109.427	96,0%
Speciaal basisonderwijs	31	2,7%	41	1,9%	45	1,3%	86	1,5%	295	1,2%	2.184	1,9%
Speciaal onderwijs	31	2,7%	54	2,4%	69	1,9%	123	2,1%	399	1,7%	2.317	2,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.4 Score Eindtoets basisonderwijs meest gebruikte toetsen, naar geslacht, etnische herkomst en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets	375	531,3	1.041	532,6	3.105	534,6	4.146	534,1	16.043	534,2	113.475	535,5
Geslacht												
Mannen	178	531,4	486	532,3	1.520	534,4	2.006	533,9	7.972	534,1	56.303	535,2
Vrouwen	197	531,2	555	532,8	1.585	534,7	2.140	534,2	8.071	534,4	57.172	535,7
Etnische herkomst												
Autochtoon	56	533,1	301	534,6	1.555	537,0	1.856	536,6	6.882	537,2	86.954	536,1
Turks	77	527,6	141	529,4	251	530,3	392	529,9	1.439	529,3	3.443	530,0
Marokkaans	75	532,5	148	531,5	435	530,7	583	530,9	2.692	530,4	5.089	531,0
Surinaams	39	533,3	117	533,3	218	532,1	335	532,5	1.238	531,1	2.508	532,1
Antilliaans	24	525,5	88	527,9	93	529,7	181	528,8	372	529,7	1.119	531,3
Westers allochtoon	40	531,7	92	534,2	246	535,3	338	535,0	1.520	536,5	7.559	536,3
Niet-Westers allochtoon	64	533,5	154	533,7	307	534,4	461	534,1	1.900	533,8	6.803	534,4
IEP	393	73,0	826	73,9	598	74,9	1.424	74,3	3.777	76,3	42.340	78,5
Geslacht												
Mannen	212	71,1	438	72,7	293	73,8	731	73,1	1.952	75,5	21.284	77,9
Vrouwen	181	75,3	388	75,2	307	75,8	695	75,5	1.856	76,7	21.259	78,9
Etnische herkomst												
Autochtoon	53	77,1	172	74,4	296	77,2	468	76,2	1.600	78,9	32.565	79,2
Turks	99	73,2	155	73,6	38	70,8	193	73,1	374	73,0	1.305	73,1
Marokkaans	66	70,4	139	74,4	71	71,4	210	73,4	622	72,7	1.588	72,8
Surinaams	32	73,2	67	72,0	44	73,1	111	72,5	205	74,0	780	74,8
Antilliaans	25	71,1	65	70,9	24	61,7	89	68,4	138	67,9	548	70,3
Westers allochtoon	58	72,8	95	72,9	65	76,1	160	74,2	444	76,7	3.039	79,1
Niet-Westers allochtoon	60	73,0	133	76,0	62	74,7	195	75,6	425	76,2	2.718	76,7

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Advies voor vervolgonderwijs

Tabel b3.5 Advies voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2009/2010												
tot en met vmbo basis	132	19,7%	318	20,0%	469	15,7%	787	17,2%	2.348	15,8%	15.909	10,9%
vmbo kader	113	16,9%	276	17,3%	412	13,8%	688	15,0%	2.055	13,8%	17.417	12,0%
vmbo gl/tl	175	26,1%	393	24,7%	685	23,0%	1.078	23,6%	2.948	19,9%	31.225	21,5%
havo/vwo	250	37,3%	606	38,0%	1.415	47,5%	2.021	44,2%	7.494	50,5%	80.790	55,6%
2010/2011												
tot en met vmbo basis	167	22,1%	363	19,9%	490	13,2%	853	15,4%	2.560	13,6%	18.007	10,1%
vmbo kader	120	15,9%	319	17,5%	568	15,3%	887	16,0%	2.737	14,5%	22.408	12,5%
vmbo gl/tl	205	27,1%	507	27,8%	881	23,8%	1.388	25,1%	3.784	20,1%	40.531	22,7%
havo/vwo	264	34,9%	634	34,8%	1.766	47,7%	2.400	43,4%	9.752	51,8%	97.751	54,7%
2011/2012												
tot en met vmbo basis	151	17,5%	356	17,8%	547	13,5%	903	14,9%	2.636	12,9%	19.223	10,3%
vmbo kader	173	20,1%	385	19,2%	538	13,3%	923	15,3%	2.936	14,4%	23.992	12,8%
vmbo gl/tl	234	27,2%	533	26,6%	909	22,5%	1.442	23,8%	4.180	20,5%	42.669	22,8%
havo/vwo	303	35,2%	731	36,5%	2.048	50,7%	2.779	46,0%	10.630	52,2%	101.354	54,1%
2012/2013												
tot en met vmbo basis	186	21,8%	423	21,1%	600	15,1%	1.023	17,1%	2.954	14,0%	20.802	10,6%
vmbo kader	135	15,8%	316	15,8%	516	13,0%	832	13,9%	3.001	14,2%	26.006	13,3%
vmbo gl/tl	238	27,9%	553	27,6%	924	23,2%	1.477	24,7%	4.348	20,5%	45.652	23,4%
havo/vwo	294	34,5%	711	35,5%	1.937	48,7%	2.648	44,3%	10.856	51,3%	102.879	52,7%
2013/2014												
tot en met vmbo basis	191	24,6%	431	23,2%	573	14,1%	1.004	17,0%	3.024	14,1%	21.444	11,1%
vmbo kader	124	16,0%	313	16,9%	557	13,7%	870	14,7%	3.058	14,3%	26.859	13,9%
vmbo gl/tl	222	28,6%	485	26,1%	911	22,4%	1.396	23,6%	4.143	19,3%	45.271	23,4%
havo/vwo	238	30,7%	627	33,8%	2.025	49,8%	2.652	44,8%	11.234	52,4%	99.822	51,6%
2014/2015												
tot en met vmbo basis	223	27,4%	522	27,0%	637	15,6%	1.159	19,3%	3.327	15,4%	22.339	11,6%
vmbo kader	162	19,9%	355	18,4%	596	14,6%	951	15,8%	3.225	14,9%	27.575	14,3%
vmbo gl/tl	186	22,9%	455	23,6%	981	24,0%	1.436	23,9%	4.091	18,9%	45.699	23,7%
havo/vwo	243	29,9%	600	31,1%	1.873	45,8%	2.473	41,1%	10.981	50,8%	97.172	50,4%
2015/2016												
tot en met vmbo basis	196	22,2%	464	22,4%	517	12,8%	981	16,1%	2.997	13,6%	21.205	11,1%
vmbo kader	177	20,1%	366	17,7%	611	15,2%	977	16,0%	3.252	14,8%	27.345	14,4%
vmbo gl/tl	203	23,0%	488	23,5%	888	22,0%	1.376	22,5%	4.106	18,7%	43.702	22,9%
havo/vwo	305	34,6%	755	36,4%	2.017	50,0%	2.772	45,4%	11.625	52,9%	98.241	51,6%
2016/2017												
tot en met vmbo basis	155	18,7%	369	18,2%	497	12,4%	866	14,3%	2.796	12,6%	18.811	10,2%
vmbo kader	157	19,0%	343	16,9%	536	13,3%	879	14,5%	3.051	13,8%	24.990	13,6%
vmbo gl/tl	216	26,1%	481	23,7%	837	20,8%	1.318	21,8%	4.026	18,2%	39.807	21,6%
havo/vwo	299	36,2%	837	41,2%	2.150	53,5%	2.987	49,4%	12.263	55,4%	100.383	54,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.6 Advies voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
tot en met vmbo basis	80	9,7%	188	9,3%	273	6,8%	461	7,6%	1.477	6,7%	10.084	5,5%
vmbo kader	81	19,3%	168	16,7%	250	12,5%	418	13,9%	1.523	13,6%	12.736	13,7%
vmbo gl/tl	104	24,8%	232	23,0%	412	20,5%	644	21,3%	2.003	17,9%	19.716	21,3%
havo/vwo	154	36,8%	421	41,7%	1.073	53,4%	1.494	49,5%	6.186	55,3%	50.090	54,1%
vrouwen												
tot en met vmbo basis	75	18,4%	181	17,7%	224	11,1%	405	13,4%	1.319	12,0%	8.727	9,6%
vmbo kader	76	18,6%	175	17,1%	286	14,2%	461	15,2%	1.528	14,0%	12.254	13,4%
vmbo gl/tl	112	27,5%	249	24,4%	425	21,1%	674	22,2%	2.023	18,5%	20.091	22,0%
havo/vwo	145	35,5%	416	40,7%	1.077	53,5%	1.493	49,2%	6.077	55,5%	50.293	55,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.7 Advies voor vervolgonderwijs naar etnische herkomst en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
tot en met vmbo basis	13	1,6%	76	3,7%	157	3,9%	233	3,9%	690	3,1%	12.089	6,6%
vmbo kader	19	16,5%	70	13,6%	195	9,9%	265	10,7%	845	9,0%	18.017	12,9%
vmbo gl/tl	29	25,2%	117	22,7%	364	18,5%	481	19,3%	1.470	15,6%	30.198	21,6%
havo/vwo	54	47,0%	253	49,0%	1.256	63,7%	1.509	60,7%	6.396	68,0%	79.659	56,9%
Turks												
tot en met vmbo basis	41	5,0%	63	3,1%	64	1,6%	127	2,1%	445	2,0%	1.237	0,7%
vmbo kader	41	21,8%	60	19,2%	60	19,0%	120	19,1%	382	19,4%	1.108	19,6%
vmbo gl/tl	49	26,1%	77	24,7%	74	23,5%	151	24,1%	432	21,9%	1.377	24,4%
havo/vwo	57	30,3%	112	35,9%	117	37,1%	229	36,5%	710	36,1%	1.919	34,0%
Marokkaans												
tot en met vmbo basis	26	3,1%	49	2,4%	106	2,6%	155	2,6%	628	2,8%	1.388	0,8%
vmbo kader	29	19,6%	54	18,0%	105	19,1%	159	18,7%	710	19,9%	1.485	19,1%
vmbo gl/tl	39	26,4%	80	26,7%	118	21,5%	198	23,3%	758	21,2%	1.891	24,3%
havo/vwo	54	36,5%	117	39,0%	221	40,2%	338	39,8%	1.473	41,3%	3.010	38,7%
Surinaams												
tot en met vmbo basis	8	1,0%	31	1,5%	50	1,2%	81	1,3%	258	1,2%	608	0,3%
vmbo kader	17	22,4%	41	20,5%	40	13,9%	81	16,6%	345	21,4%	722	18,9%
vmbo gl/tl	21	27,6%	48	24,0%	74	25,8%	122	25,1%	333	20,7%	858	22,5%
havo/vwo	30	39,5%	80	40,0%	123	42,9%	203	41,7%	676	41,9%	1.624	42,6%
Antilliaans												
tot en met vmbo basis	17	2,1%	51	2,5%	35	0,9%	86	1,4%	152	0,7%	459	0,2%
vmbo kader	7	13,5%	32	18,8%	29	22,3%	61	20,3%	128	22,1%	402	19,7%
vmbo gl/tl	18	34,6%	40	23,5%	28	21,5%	68	22,7%	120	20,7%	457	22,4%
havo/vwo	10	19,2%	47	27,6%	38	29,2%	85	28,3%	179	30,9%	721	35,4%
Westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	23	2,8%	36	1,8%	30	0,7%	66	1,1%	215	1,0%	1.226	0,7%
vmbo kader	22	20,8%	38	18,6%	45	13,4%	83	15,3%	244	10,7%	1.537	12,1%
vmbo gl/tl	22	20,8%	46	22,5%	66	19,6%	112	20,7%	360	15,8%	2.432	19,1%
havo/vwo	39	36,8%	84	41,2%	196	58,2%	280	51,8%	1.457	64,0%	7.545	59,2%
Niet-westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	27	3,3%	63	3,1%	55	1,4%	118	2,0%	408	1,8%	1.804	1,0%
vmbo kader	22	15,5%	48	14,6%	62	14,5%	110	14,5%	397	14,5%	1.719	14,3%
vmbo gl/tl	38	26,8%	73	22,3%	113	26,3%	186	24,6%	553	20,3%	2.594	21,6%
havo/vwo	55	38,7%	144	43,9%	199	46,4%	343	45,3%	1.372	50,3%	5.905	49,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.8 Verzuim in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.	.	.	.
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.	.	.	.
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.	.	.	.
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.	.	.	.
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.	.	.	.
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.	.	.	.
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.	.	.	.
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.	.	.	.
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.	.	.	.
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.	.	.	.
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.	.	.	.
2016/2017												
bo	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	x	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.9 Verzuim in het regulier basisonderwijs naar groep, woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011 bo								
groep 1	20	2,3%	33	1,7%	52	1,4%	85	1,5%
groep 2	29	2,7%	63	2,5%	69	1,6%	132	1,9%
groep 3	32	3,1%	61	2,6%	79	1,8%	140	2,1%
groep 4	22	2,4%	52	2,3%	62	1,4%	114	1,7%
groep 5	20	2,2%	39	1,9%	41	1,0%	80	1,3%
groep 6	19	2,2%	42	2,1%	51	1,3%	93	1,5%
groep 7	21	2,4%	47	2,3%	47	1,2%	94	1,5%
groep 8	15	1,8%	33	1,7%	44	1,1%	77	1,3%
2012/2013 bo								
groep 1	22	2,4%	55	2,7%	54	1,3%	109	1,8%
groep 2	29	2,8%	62	2,6%	98	2,2%	160	2,4%
groep 3	32	3,3%	63	2,8%	78	1,8%	141	2,1%
groep 4	20	2,2%	61	2,8%	68	1,6%	129	2,0%
groep 5	29	3,1%	57	2,6%	64	1,5%	121	1,9%
groep 6	25	3,0%	47	2,3%	49	1,2%	96	1,6%
groep 7	18	2,1%	37	1,9%	59	1,5%	96	1,6%
groep 8	16	2,0%	35	1,8%	46	1,2%	81	1,4%
2014/2015 bo								
groep 1	30	3,4%	47	2,2%	36	0,9%	83	1,4%
groep 2	29	2,7%	55	2,2%	51	1,0%	106	1,4%
groep 3	31	3,2%	56	2,4%	48	1,1%	104	1,5%
groep 4	28	3,0%	66	3,1%	46	1,1%	112	1,7%
groep 5	23	2,6%	49	2,4%	31	0,8%	80	1,3%
groep 6	29	3,4%	48	2,3%	42	1,1%	90	1,5%
groep 7	16	1,8%	39	1,9%	28	0,7%	67	1,1%
groep 8	15	1,9%	29	1,6%	38	1,0%	67	1,2%
2015/2016 bo								
groep 1	19	2,1%	37	1,7%	33	0,8%	70	1,2%
groep 2	27	2,4%	65	2,5%	69	1,4%	134	1,8%
groep 3	18	1,9%	45	1,9%	58	1,2%	103	1,5%
groep 4	12	1,3%	39	1,8%	61	1,4%	100	1,5%
groep 5	17	1,9%	38	1,8%	43	1,1%	81	1,3%
groep 6	11	1,3%	34	1,7%	26	0,7%	60	1,0%
groep 7	13	1,6%	29	1,4%	36	0,9%	65	1,1%
groep 8	11	1,3%	31	1,6%	20	0,5%	51	0,9%
2016/2017 bo								
groep 1	38	4,0%	59	2,7%	35	0,9%	94	1,5%
groep 2	33	3,1%	81	3,0%	50	1,0%	131	1,7%
groep 3	20	2,0%	51	2,1%	80	1,7%	131	1,8%
groep 4	23	2,6%	53	2,3%	53	1,2%	106	1,6%
groep 5	23	2,6%	46	2,1%	60	1,4%	106	1,7%
groep 6	22	2,5%	42	2,1%	31	0,8%	73	1,2%
groep 7	17	2,1%	47	2,4%	33	0,8%	80	1,4%
groep 8	15	1,9%	35	1,8%	41	1,1%	76	1,3%

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.10 Score Eindtoets basisonderwijs meest gebruikte toetsen, naar opleidingsniveau ouders, en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	Score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets	389	531,1	1.076	532,5	3.178	534,7	4.254	534,1	16.450	534,4	115.955	535,5
onbekend	28	531,0	93	532,5	391	533,0	484	532,9	1.879	532,3	21.114	534,0
maximaal niveau mbo 1	139	528,5	307	529,4	650	529,6	957	529,5	3.643	529,1	12.907	530,0
mbo 2 t/m 4	154	530,9	430	531,3	902	532,1	1.332	531,8	4.092	531,4	30.230	532,9
hoger onderwijs	68	537,1	246	538,3	1.235	539,8	1.481	539,5	6.836	539,5	51.704	539,0
IEP-Eindtoets	392	73,1	822	74,0	592	75,1	1.414	74,4	3.758	76,3	42.181	78,5
onbekend	46	74,7	81	75,3	64	72,3	145	74,0	466	73,9	7.359	76,2
maximaal niveau mbo 1	152	70,6	284	71,6	130	68,8	414	70,7	848	70,4	4.677	71,5
mbo 2 t/m 4	144	73,0	338	73,4	169	72,9	507	73,2	986	73,2	11.738	75,1
hoger onderwijs	50	79,3	119	80,5	229	81,0	348	80,8	1.458	82,7	18.407	83,4

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.11 Gemiddelde score Centrale Eindtoets naar leerlinggewicht 2012/2013 tot en met 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
Totaal leerlingen groep 8	777	529,0	1.774	529,8	3.602	533,3	5.376	532,2	18.678	533,6	155.362	535,1
Gewicht 0	395	531,5	1.010	532,0	2.597	535,8	3.607	534,8	13.627	535,8	135.317	536,1
Gewicht 0.3	90	528,5	262	527,9	332	528,1	594	528,0	1.514	528,0	11.675	529,0
Gewicht 1.2	292	525,8	502	526,4	673	526,3	1.175	526,3	3.537	527,6	8.370	527,6
2013/2014												
Totaal leerlingen groep 8	702	528,5	1.604	529,6	3.675	533,7	5.279	532,4	18.858	533,8	153.442	534,9
Gewicht 0	377	530,9	988	531,6	2.722	535,8	3.710	534,7	14.140	535,9	135.104	535,8
Gewicht 0.3	80	527,1	200	526,7	354	528,1	554	527,6	1.398	528,0	10.566	528,6
Gewicht 1.2	245	525,3	416	526,3	599	527,2	1.015	526,9	3.320	527,4	7.772	527,6
2014/2015												
Totaal leerlingen groep 8	699	529,9	1.539	531,0	3.633	534,4	5.172	533,4	18.374	534,3	154.561	535,2
Gewicht 0	405	532,0	1.005	532,5	2.810	536,2	3.815	535,2	14.308	536,0	137.888	536,0
Gewicht 0.3	69	529,3	164	529,0	260	529,1	424	529,0	1.157	528,6	9.436	528,7
Gewicht 1.2	225	526,4	370	527,7	563	528,2	933	528,0	2.909	528,0	7.237	528,2
2015/2016												
Totaal leerlingen groep 8	591	529,8	1.380	531,0	3.432	533,7	4.812	532,9	17.607	533,7	138.299	534,8
Gewicht 0	374	531,4	980	532,5	2.728	535,1	3.708	534,4	14.039	535,3	124.666	535,5
Gewicht 0.3	54	527,3	132	527,6	208	527,6	340	527,6	979	527,6	7.464	528,0
Gewicht 1.2	163	527,0	268	527,6	496	528,0	764	527,9	2.589	527,7	6.169	527,9
2016/2017												
Totaal leerlingen groep 8	389	531,1	1.076	532,5	3.178	534,7	4.254	534,1	16.450	534,4	115.955	535,5
Gewicht 0	258	532,7	792	533,6	2.559	536,1	3.351	535,5	13.419	535,7	105.334	536,2
Gewicht 0.3	26	526,4	98	529,1	208	529,1	306	529,1	838	528,0	5.626	529,0
Gewicht 1.2	105	528,4	186	529,2	411	528,7	597	528,9	2.193	528,5	4.995	528,5

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.12 Gemiddelde score IEP-Eindtoets naar leerlinggewicht 2015/2016 en 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2015/2016												
Totaal leerlingen groep 8	210	77,9	489	77,5	303	76,4	792	77,1	2.346	78,4	29.524	80,0
Gewicht 0	128	78,7	333	78,4	255	77,6	588	78,0	1.909	79,6	26.745	80,8
Gewicht 0.3	17	74,6	52	75,5	19	67,7	71	73,4	143	73,0	1.556	72,1
Gewicht 1.2	65	77,2	104	75,6	29	71,8	133	74,8	294	72,6	1.223	72,4
2016/2017												
Totaal leerlingen groep 8	392	73,1	822	74,0	592	75,1	1.414	74,4	3.758	76,3	42.181	78,5
Gewicht 0	238	75,3	547	75,7	494	76,7	1.041	76,2	3.039	78,0	38.492	79,4
Gewicht 0.3	32	69,2	85	68,5	28	67,0	113	68,1	211	68,0	1.987	69,1
Gewicht 1.2	122	69,8	190	71,6	70	66,6	260	70,2	508	70,0	1.702	69,9

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.13 Schooladvies, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
totaal	782		1.921		3.861		5.782		21.285		175.886	
tot en met vmbo bl	112	14%	265	14%	353	9%	618	11%	2.139	10%	12.938	7%
vmbo kl	156	20%	341	18%	528	14%	869	15%	2.960	14%	23.923	14%
vmbo gl/tl	216	28%	481	25%	836	22%	1.317	23%	4.000	19%	39.314	22%
havo/vwo	298	38%	834	43%	2.144	56%	2.978	52%	12.186	57%	99.711	57%
onbekend	x		175		465		640		2.508		31.843	
tot en met vmbo bl	x	x	20	11%	47	10%	67	10%	322	13%	2.804	9%
vmbo kl	x	x	26	15%	76	16%	102	16%	435	17%	5.454	17%
vmbo gl/tl	x	x	55	31%	123	26%	178	28%	554	22%	8.406	26%
havo/vwo	x	x	74	42%	219	47%	293	46%	1.197	48%	15.179	48%
maximaal niveau mbo 1	293		599		805		1.404		4.725		19.989	
tot en met vmbo bl	58	20%	123	21%	154	19%	277	20%	976	21%	3.702	19%
vmbo kl	70	24%	136	23%	174	22%	310	22%	1.061	22%	4.651	23%
vmbo gl/tl	82	28%	146	24%	212	26%	358	25%	1.076	23%	5.161	26%
havo/vwo	83	28%	194	32%	265	33%	459	33%	1.612	34%	6.475	32%
mbo 2- 4 tot en met vwo	310		779		1.106		1.885		5.314		47.043	
tot en met vmbo bl	42	14%	111	14%	116	10%	227	12%	687	13%	4.809	10%
vmbo kl	56	18%	147	19%	216	20%	363	19%	1.051	20%	8.970	19%
vmbo gl/tl	96	31%	211	27%	289	26%	500	27%	1.255	24%	12.608	27%
havo/vwo	116	37%	310	40%	485	44%	795	42%	2.321	44%	20.656	44%
hoger onderwijs	x		368		1.485		1.853		8.738		77.011	
tot en met vmbo bl	x	x	11	3%	36	2%	47	3%	154	2%	1.623	2%
vmbo kl	x	x	32	9%	62	4%	94	5%	413	5%	4.848	6%
vmbo gl/tl	x	x	69	19%	212	14%	281	15%	1.115	13%	13.139	17%
havo/vwo	x	x	256	70%	1.175	79%	1.431	77%	7.056	81%	57.401	75%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.14 Schooladvies, naar leerlingengewicht en woongebied in 2012/13 tot en met 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Leerlinggewicht 2012/2013												
totaal	797		1.872		3.729		5.601		20.120		185.411	
tot en met vmbo bl	135	17%	304	16%	404	11%	708	13%	2.246	11%	14.080	8%
vmbo kl	132	17%	308	16%	473	13%	781	14%	2.785	14%	23.746	13%
vmbo gl/tl	236	30%	551	29%	918	25%	1.469	26%	4.294	21%	45.113	24%
havo/vwo	294	37%	709	38%	1.934	52%	2.643	47%	10.795	54%	102.472	55%
gewicht 0	414		1.099		2.720		3.819		14.737		162.041	
tot en met vmbo bl	44	11%	125	11%	169	6%	294	8%	1.020	7%	9.146	6%
vmbo kl	53	13%	150	14%	265	10%	415	11%	1.577	11%	18.056	11%
vmbo gl/tl	126	30%	306	28%	617	23%	923	24%	2.912	20%	38.578	24%
havo/vwo	191	46%	518	47%	1.669	61%	2.187	57%	9.228	63%	96.261	59%
gewicht 0.3	91		273		335		608		1.605		13.745	
tot en met vmbo bl	20	22%	63	23%	67	20%	130	21%	352	22%	2.596	19%
vmbo kl	12	13%	50	18%	64	19%	114	19%	354	22%	3.477	25%
vmbo gl/tl	34	37%	96	35%	114	34%	210	35%	451	28%	4.019	29%
havo/vwo	25	27%	64	23%	90	27%	154	25%	448	28%	3.653	27%
gewicht 1.2	292		500		674		1.174		3.778		9.625	
tot en met vmbo bl	71	24%	116	23%	168	25%	284	24%	874	23%	2.338	24%
vmbo kl	67	23%	108	22%	144	21%	252	21%	854	23%	2.213	23%
vmbo gl/tl	76	26%	149	30%	187	28%	336	29%	931	25%	2.516	26%
havo/vwo	78	27%	127	25%	175	26%	302	26%	1.119	30%	2.558	27%

Tabel b3.14 Schooladvies, naar leerlingengewicht en woongebied in 2012/13 tot en met 2016/2017 (vervolg)

Leerlinggewicht 2013/2014												
totaal	731		1.726		3.846		5.572		20.476		184.339	
tot en met vmbo bl	154	21%	321	19%	393	10%	714	13%	2.300	11%	15.142	8%
vmbo kl	119	16%	296	17%	528	14%	824	15%	2.878	14%	24.979	14%
vmbo gl/tl	220	30%	482	28%	901	23%	1.383	25%	4.091	20%	44.770	24%
havo/vwo	238	33%	627	36%	2.024	53%	2.651	48%	11.27	55%	99.448	54%
gewicht 0	398		1.090		2.880		3.970		15.400		162.640	
tot en met vmbo bl	57	14%	143	13%	179	6%	322	8%	1.062	7%	10.158	6%
vmbo kl	58	15%	165	15%	311	11%	476	12%	1.678	11%	19.488	12%
vmbo gl/tl	121	30%	316	29%	625	22%	941	24%	2.942	19%	39.012	24%
havo/vwo	162	41%	466	43%	1.765	61%	2.231	56%	9.718	63%	93.982	58%
gewicht 0.3	84		214		359		573		1.508		12.642	
tot en met vmbo bl	23	27%	55	26%	80	22%	135	24%	339	22%	2.695	21%
vmbo kl	13	15%	50	23%	80	22%	130	23%	375	25%	3.364	27%
vmbo gl/tl	29	35%	58	27%	107	30%	165	29%	358	24%	3.481	28%
havo/vwo	19	23%	51	24%	92	26%	143	25%	436	29%	3.102	25%
gewicht 1.2	249		422		607		1.029		3.568		9.057	
tot en met vmbo bl	74	30%	123	29%	134	22%	257	25%	899	25%	2.289	25%
vmbo kl	48	19%	81	19%	137	23%	218	21%	825	23%	2.127	23%
vmbo gl/tl	70	28%	108	26%	169	28%	277	27%	791	22%	2.277	25%
havo/vwo	57	23%	110	26%	167	28%	277	27%	1.053	30%	2.364	26%
Leerlinggewicht 2014/2015												
totaal	769		1.812		3.887		5.699		20.803		185.156	
tot en met vmbo bl	179	23%	404	22%	452	12%	856	15%	2.617	13%	16.113	9%
vmbo kl	161	21%	353	19%	583	15%	936	16%	3.152	15%	26.624	14%
vmbo gl/tl	185	24%	454	25%	978	25%	1.432	25%	4.068	20%	45.357	24%
havo/vwo	244	32%	601	33%	1.874	48%	2.475	43%	10.966	53%	97.062	52%
gewicht 0	456		1.190		3.014		4.204		16.137		165.075	
tot en met vmbo bl	79	17%	206	17%	221	7%	427	10%	1.296	8%	11.037	7%
vmbo kl	80	18%	203	17%	360	12%	563	13%	1.985	12%	21.410	13%
vmbo gl/tl	122	27%	315	26%	759	25%	1.074	26%	3.123	19%	40.266	24%
havo/vwo	175	38%	466	39%	1.674	56%	2.140	51%	9.733	60%	92.362	56%
gewicht 0.3	74		198		285		483		1.325		11.324	
tot en met vmbo bl	19	26%	58	29%	71	25%	129	27%	364	27%	2.682	24%
vmbo kl	19	26%	49	25%	74	26%	123	25%	323	24%	3.079	27%
vmbo gl/tl	12	16%	43	22%	69	24%	112	23%	269	20%	2.976	26%
havo/vwo	24	32%	48	24%	71	25%	119	25%	369	28%	2.587	23%
gewicht 1.2	239		424		588		1.012		3.341		8.757	
tot en met vmbo bl	81	34%	140	33%	160	27%	300	30%	957	29%	2.394	27%
vmbo kl	62	26%	101	24%	149	25%	250	25%	844	25%	2.135	24%
vmbo gl/tl	51	21%	96	23%	150	26%	246	24%	676	20%	2.115	24%
havo/vwo	45	19%	87	21%	129	22%	216	21%	864	26%	2.113	24%

Tabel b3.14 Schooladvies, naar leerlingengewicht en woongebied in 2012/13 tot en met 2016/2017 (vervolg)

Leerlinggewicht 2015/2016												
totaal	823		1.940		3.792		5.732		20.993		180.749	
tot en met vmbo bl	159	19%	371	19%	359	9%	730	13%	2.331	11%	14.745	8%
vmbo kl	159	19%	332	17%	594	16%	926	16%	3.124	15%	26.098	14%
vmbo gl/tl	201	24%	484	25%	874	23%	1.358	24%	4.040	19%	42.918	24%
havo/vwo	304	37%	753	39%	1.965	52%	2.718	47%	11.498	55%	96.988	54%
gewicht 0	518		1.352		3.016		4.368		16.769		162.778	
tot en met vmbo bl	87	17%	216	16%	209	7%	425	10%	1.284	8%	10.439	6%
vmbo kl	100	19%	216	16%	386	13%	602	14%	2.104	13%	21.313	13%
vmbo gl/tl	119	23%	334	25%	679	23%	1.013	23%	3.108	19%	38.432	24%
havo/vwo	212	41%	586	43%	1.742	58%	2.328	53%	10.273	61%	92.594	57%
gewicht 0.3	72		197		235		432		1.197		9.807	
tot en met vmbo bl	23	32%	58	29%	40	17%	98	23%	308	26%	2.250	23%
vmbo kl	10	14%	35	18%	67	29%	102	24%	277	23%	2.737	28%
vmbo gl/tl	16	22%	47	24%	52	22%	99	23%	272	23%	2.553	26%
havo/vwo	23	32%	57	29%	76	32%	133	31%	340	28%	2.267	23%
gewicht 1.2	233		391		541		932		3.027		8.164	
tot en met vmbo bl	49	21%	97	25%	110	20%	207	22%	739	24%	2.056	25%
vmbo kl	49	21%	81	21%	141	26%	222	24%	743	25%	2.048	25%
vmbo gl/tl	66	28%	103	26%	143	26%	246	26%	660	22%	1.933	24%
havo/vwo	69	30%	110	28%	147	27%	257	28%	885	29%	2.127	26%
Leerlinggewicht 2016/2017												
totaal	782		1.921		3.861		5.782		21.285		175.886	
tot en met vmbo bl	112	14%	265	14%	353	9%	618	11%	2.139	10%	12.938	7%
vmbo kl	156	20%	341	18%	528	14%	869	15%	2.960	14%	23.923	14%
vmbo gl/tl	216	28%	481	25%	836	22%	1.317	23%	4.000	19%	39.314	22%
havo/vwo	298	38%	834	43%	2.144	56%	2.978	52%	12.186	57%	99.711	57%
gewicht 0	495		1.353		3.119		4.472		17.327		159.482	
tot en met vmbo bl	52	11%	137	10%	207	7%	344	8%	1.242	7%	9.295	6%
vmbo kl	89	18%	219	16%	341	11%	560	13%	1.991	11%	19.684	12%
vmbo gl/tl	135	27%	339	25%	647	21%	986	22%	3.113	18%	35.149	22%
havo/vwo	219	44%	658	49%	1.924	62%	2.582	58%	10.981	63%	95.354	60%
gewicht 0.3	59		187		246		433		1.124		8.700	
tot en met vmbo bl	11	19%	38	20%	41	17%	79	18%	243	22%	1.790	21%
vmbo kl	18	31%	46	25%	70	28%	116	27%	295	26%	2.397	28%
vmbo gl/tl	17	29%	55	29%	65	26%	120	28%	274	24%	2.325	27%
havo/vwo	13	22%	48	26%	70	28%	118	27%	312	28%	2.188	25%
gewicht 1.2	228		381		496		877		2.834		7.704	
tot en met vmbo bl	49	21%	90	24%	105	21%	195	22%	654	23%	1.853	24%
vmbo kl	49	21%	76	20%	117	24%	193	22%	674	24%	1.842	24%
vmbo gl/tl	64	28%	87	23%	124	25%	211	24%	613	22%	1.840	24%
havo/vwo	66	29%	128	34%	150	30%	278	32%	893	32%	2.169	28%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4

Voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Tabel b4.1 Leerlingen voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
voortgezet onderwijs	500	92,4%	2.343	93,7%	9.752	96,4%	12.095	95,9%	47.469	96,9%	743.105	96,4%
voortgezet speciaal ond.	41	7,6%	157	6,3%	360	3,6%	517	4,1%	1.531	3,1%	27.952	3,6%
Turks												
voortgezet onderwijs	999	96,2%	1.590	96,4%	1.549	94,7%	3.139	95,6%	9.822	95,8%	28.490	95,7%
voortgezet speciaal ond.	40	3,8%	60	3,6%	86	5,3%	146	4,4%	431	4,2%	1.273	4,3%
Marokkaans												
voortgezet onderwijs	716	94,8%	1.446	94,8%	2.522	96,1%	3.968	95,6%	16.123	95,7%	35.840	95,6%
voortgezet speciaal ond.	39	5,2%	80	5,2%	101	3,9%	181	4,4%	719	4,3%	1.637	4,4%
Surinaams												
voortgezet onderwijs	411	94,5%	1.092	94,6%	1.648	94,9%	2.740	94,8%	8.750	94,9%	21.226	95,1%
voortgezet speciaal ond.	24	5,5%	62	5,4%	88	5,1%	150	5,2%	466	5,1%	1.091	4,9%
Antilliaans												
voortgezet onderwijs	243	90,7%	794	91,3%	640	90,7%	1.434	91,0%	2.687	91,9%	10.144	92,1%
voortgezet speciaal ond.	25	9,3%	76	8,7%	66	9,3%	142	9,0%	236	8,1%	869	7,9%
Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	512	96,8%	1.077	97,3%	1.958	96,9%	3.035	97,0%	12.231	97,6%	68.331	96,6%
voortgezet speciaal ond.	17	3,2%	30	2,7%	63	3,1%	93	3,0%	304	2,4%	2.425	3,4%
Niet-Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	713	93,8%	1.721	94,9%	2.641	95,7%	4.362	95,4%	15.401	96,4%	71.861	96,6%
voortgezet speciaal ond.	47	6,2%	92	5,1%	120	4,3%	212	4,6%	579	3,6%	2.523	3,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

Tabel b4.2 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar geslacht en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
praktijkonderwijs	39	8,5%	76	6,8%	95	4,3%	171	5,1%	507	4,2%	3.321	3,1%
vmbo basis	105	22,9%	231	20,6%	248	11,2%	479	14,4%	1.574	13,1%	11.418	10,7%
vmbo kader	90	19,7%	242	21,6%	332	15,0%	574	17,2%	1.654	13,8%	16.040	15,1%
vmbo gl/tl	121	26,4%	299	26,6%	617	27,9%	916	27,5%	2.840	23,6%	29.086	27,4%
havo/vwo	103	22,5%	274	24,4%	916	41,5%	1.190	35,7%	5.442	45,3%	46.431	43,7%
Vrouwen												
praktijkonderwijs	29	6,6%	67	6,2%	98	4,5%	165	5,1%	443	3,8%	2.378	2,3%
vmbo basis	82	18,8%	183	17,0%	194	8,9%	377	11,6%	1.277	11,1%	8.363	8,1%
vmbo kader	81	18,5%	213	19,8%	298	13,7%	511	15,7%	1.450	12,6%	13.874	13,5%
vmbo gl/tl	116	26,5%	280	26,0%	614	28,3%	894	27,5%	2.742	23,8%	27.792	27,1%
havo/vwo	129	29,5%	332	30,9%	967	44,5%	1.299	40,0%	5.631	48,8%	50.249	48,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar jaar en woongebied(geselecteerde jaren)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
praktijkonderwijs	50	5,4%	136	6,1%	195	4,4%	331	5,0%	918	4,0%	5.543	2,6%
vmbo basis	265	28,5%	533	23,9%	702	15,9%	1.235	18,6%	3.634	16,0%	26.290	12,5%
vmbo kader	157	16,9%	410	18,4%	679	15,3%	1.089	16,4%	3.210	14,1%	29.291	13,9%
vmbo gl/tl	252	27,1%	545	24,5%	1.055	23,8%	1.600	24,0%	4.682	20,6%	51.167	24,3%
havo/vwo	211	22,7%	560	25,1%	1.604	36,2%	2.164	32,5%	8.111	35,7%	88.859	42,3%
2010/2011												
praktijkonderwijs	58	6,2%	114	5,1%	175	4,0%	289	4,3%	830	3,6%	5.263	2,5%
vmbo basis	242	26,0%	512	23,0%	565	12,8%	1.077	16,2%	3.293	14,5%	23.437	11,1%
vmbo kader	160	17,2%	390	17,5%	659	14,9%	1.049	15,8%	3.102	13,6%	27.902	13,3%
vmbo gl/tl	243	26,1%	547	24,6%	1.142	25,8%	1.689	25,4%	4.778	21,0%	50.498	24,0%
havo/vwo	212	22,8%	526	23,6%	1.591	35,9%	2.117	31,8%	8.404	36,9%	89.144	42,4%
2012/2013												
praktijkonderwijs	59	6,3%	132	5,9%	152	3,4%	284	4,3%	830	3,6%	5.281	2,5%
vmbo basis	188	20,2%	449	20,2%	595	13,4%	1.044	15,7%	3.174	14,0%	22.420	10,7%
vmbo kader	177	19,0%	430	19,3%	634	14,3%	1.064	16,0%	3.244	14,3%	28.746	13,7%
vmbo gl/tl	266	28,6%	601	27,0%	1.214	27,4%	1.815	27,3%	5.336	23,5%	53.685	25,5%
havo/vwo	214	23,0%	515	23,1%	1.630	36,8%	2.145	32,2%	8.815	38,8%	92.148	43,8%
2014/2015												
praktijkonderwijs	63	6,8%	132	5,9%	168	3,8%	300	4,5%	915	4,0%	5.923	2,8%
vmbo basis	202	21,7%	471	21,1%	580	13,1%	1.051	15,8%	3.185	14,0%	22.410	10,7%
vmbo kader	188	20,2%	453	20,3%	657	14,8%	1.110	16,7%	3.420	15,0%	30.575	14,5%
vmbo gl/tl	274	29,5%	619	27,8%	1.288	29,1%	1.907	28,7%	5.644	24,8%	57.711	27,5%
havo/vwo	203	21,8%	552	24,8%	1.735	39,2%	2.287	34,4%	9.584	42,1%	93.607	44,5%
2015/2016												
praktijkonderwijs	59	6,3%	126	5,8%	168	3,9%	294	4,5%	898	3,9%	5.999	2,8%
vmbo basis	201	21,4%	416	19,1%	521	12,1%	937	14,5%	3.197	13,9%	22.477	10,6%
vmbo kader	176	18,7%	435	20,0%	619	14,4%	1.054	16,3%	3.223	14,0%	30.420	14,4%
vmbo gl/tl	273	29,0%	598	27,5%	1.263	29,4%	1.861	28,7%	5.627	24,4%	58.366	27,6%
havo/vwo	232	24,7%	600	27,6%	1.731	40,2%	2.331	36,0%	10.071	43,8%	94.164	44,5%
2016/2017												
praktijkonderwijs	54	6,1%	124	5,8%	175	3,9%	299	4,5%	957	4,1%	5.935	2,8%
vmbo basis	190	21,3%	402	18,9%	549	12,2%	951	14,3%	3.104	13,2%	21.659	10,4%
vmbo kader	188	21,1%	461	21,7%	642	14,3%	1.103	16,6%	3.257	13,9%	30.486	14,6%
vmbo gl/tl	247	27,7%	573	26,9%	1.277	28,4%	1.850	27,9%	5.552	23,7%	56.841	27,2%
havo/vwo	213	23,9%	568	26,7%	1.858	41,3%	2.426	36,6%	10.562	45,1%	94.191	45,0%
2017/2018												
praktijkonderwijs	68	7,6%	143	6,5%	193	4,4%	336	5,1%	950	4,0%	5.699	2,7%
vmbo basis	187	20,9%	414	18,8%	442	10,1%	856	13,0%	2.851	12,1%	19.781	9,5%
vmbo kader	171	19,1%	455	20,7%	630	14,4%	1.085	16,5%	3.104	13,2%	29.914	14,3%
vmbo gl/tl	237	26,5%	579	26,4%	1.231	28,1%	1.810	27,5%	5.582	23,7%	56.878	27,2%
havo/vwo	232	25,9%	606	27,6%	1.883	43,0%	2.489	37,8%	11.073	47,0%	96.680	46,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.4 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
praktijkonderwijs	2	1,9%	21	4,2%	41	2,1%	62	2,5%	185	1,9%	3.378	2,1%
vmbo basis	15	13,9%	72	14,3%	106	5,3%	178	7,2%	617	6,4%	12.820	8,0%
vmbo kader	25	23,1%	116	23,1%	230	11,6%	346	13,9%	973	10,1%	22.275	13,9%
vmbo gl/tl	29	26,9%	138	27,5%	525	26,5%	663	26,7%	2.073	21,5%	44.100	27,6%
havo/vwo	37	34,3%	155	30,9%	1.081	54,5%	1.236	49,7%	5.810	60,2%	77.452	48,4%
Turks												
praktijkonderwijs	17	7,1%	28	7,5%	30	9,0%	58	8,2%	159	7,1%	423	6,5%
vmbo basis	51	21,4%	82	21,9%	57	17,1%	139	19,7%	470	21,0%	1.304	20,0%
vmbo kader	52	21,8%	79	21,1%	58	17,4%	137	19,4%	420	18,7%	1.360	20,9%
vmbo gl/tl	64	26,9%	93	24,9%	109	32,7%	202	28,6%	609	27,2%	1.801	27,7%
havo/vwo	54	22,7%	92	24,6%	79	23,7%	171	24,2%	583	26,0%	1.616	24,8%
Marokkaans												
praktijkonderwijs	8	5,1%	12	3,8%	29	4,9%	41	4,6%	175	4,8%	395	4,8%
vmbo basis	36	22,8%	69	22,0%	90	15,4%	159	17,7%	654	17,8%	1.442	17,7%
vmbo kader	34	21,5%	62	19,8%	107	18,3%	169	18,8%	650	17,7%	1.479	18,1%
vmbo gl/tl	46	29,1%	89	28,4%	190	32,4%	279	31,0%	1.009	27,5%	2.338	28,7%
havo/vwo	34	21,5%	81	25,9%	170	29,0%	251	27,9%	1.179	32,2%	2.506	30,7%
Surinaams												
praktijkonderwijs	5	5,6%	14	5,4%	26	7,3%	40	6,5%	108	5,5%	219	4,6%
vmbo basis	18	20,2%	49	18,9%	36	10,1%	85	13,8%	286	14,7%	649	13,7%
vmbo kader	12	13,5%	49	18,9%	58	16,3%	107	17,4%	324	16,6%	829	17,4%
vmbo gl/tl	26	29,2%	74	28,6%	123	34,6%	197	32,0%	571	29,3%	1.363	28,7%
havo/vwo	28	31,5%	73	28,2%	113	31,7%	186	30,2%	663	34,0%	1.694	35,6%
Antilliaans												
praktijkonderwijs	9	15,5%	27	14,7%	17	11,5%	44	13,3%	71	12,0%	188	8,4%
vmbo basis	18	31,0%	53	28,8%	47	31,8%	100	30,1%	152	25,7%	451	20,2%
vmbo kader	8	13,8%	36	19,6%	34	23,0%	70	21,1%	110	18,6%	417	18,7%
vmbo gl/tl	14	24,1%	41	22,3%	29	19,6%	70	21,1%	128	21,7%	552	24,7%
havo/vwo	9	15,5%	27	14,7%	21	14,2%	48	14,5%	130	22,0%	624	28,0%
Westers allochtoon												
praktijkonderwijs	14	14,0%	18	8,0%	22	5,1%	40	6,1%	96	4,0%	399	2,8%
vmbo basis	19	19,0%	34	15,1%	39	9,0%	73	11,1%	236	9,8%	1.312	9,3%
vmbo kader	18	18,0%	39	17,3%	48	11,1%	87	13,2%	210	8,7%	1.674	11,9%
vmbo gl/tl	19	19,0%	51	22,7%	107	24,8%	158	24,0%	470	19,4%	3.439	24,4%
havo/vwo	30	30,0%	83	36,9%	216	50,0%	299	45,5%	1.408	58,2%	7.246	51,5%
Niet-Westers allochtoon												
praktijkonderwijs	13	9,0%	23	6,8%	28	5,2%	51	5,8%	156	5,1%	697	5,3%
vmbo basis	30	20,8%	55	16,2%	67	12,4%	122	13,8%	436	14,4%	1.803	13,7%
vmbo kader	22	15,3%	74	21,8%	95	17,6%	169	19,2%	417	13,8%	1.880	14,2%
vmbo gl/tl	39	27,1%	93	27,4%	148	27,4%	241	27,4%	722	23,8%	3.285	24,9%
havo/vwo	40	27,8%	95	27,9%	203	37,5%	298	33,8%	1.300	42,9%	5.542	42,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Prestaties leerlingen in het voortgezet onderwijs

Tabel b4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar*

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
Geen advies bepaald	572	62,4%	1.216	56,6%	2.414	55,5%	3.630	55,8%	12.615	59,6%	112.643	56,5%
Lager dan advies	110	31,9%	270	28,9%	372	19,2%	642	22,4%	1.586	18,5%	17.414	20,0%
Gelijk aan advies	194	56,2%	569	61,0%	1.371	70,8%	1.940	67,6%	6.006	70,2%	60.748	69,9%
Hoger dan advies	41	11,9%	94	10,1%	194	10,0%	288	10,0%	968	11,3%	8.702	10,0%
2012/2013												
Geen advies bepaald	264	29,2%	614	28,9%	1.380	32,7%	1.994	31,4%	7.571	35,4%	63.075	31,2%
Lager dan advies	212	33,1%	459	30,3%	564	19,8%	1.023	23,5%	2.716	19,6%	29.466	21,2%
Gelijk aan advies	378	59,1%	932	61,6%	2.017	70,9%	2.949	67,7%	9.814	71,0%	97.865	70,3%
Hoger dan advies	50	7,8%	122	8,1%	264	9,3%	386	8,9%	1.298	9,4%	11.824	8,5%
2013/2014												
Geen advies bepaald	158	17,4%	336	15,5%	593	13,5%	929	14,2%	3.780	17,0%	29.575	14,3%
Lager dan advies	259	34,5%	623	34,1%	726	19,1%	1.349	24,0%	3.741	20,3%	38.098	21,5%
Gelijk aan advies	438	58,3%	1.083	59,3%	2.732	71,9%	3.815	67,8%	13.078	71,1%	124.399	70,1%
Hoger dan advies	54	7,2%	120	6,6%	340	9,0%	460	8,2%	1.586	8,6%	14.881	8,4%
2014/2015												
Geen advies bepaald	89	9,6%	239	10,7%	363	8,2%	602	9,0%	2.595	11,4%	22.298	10,6%
Lager dan advies	292	34,7%	677	34,1%	822	20,2%	1.499	24,8%	4.263	21,2%	40.500	21,6%
Gelijk aan advies	495	58,9%	1.187	59,7%	2.913	71,7%	4.100	67,7%	14.243	70,7%	131.553	70,0%
Hoger dan advies	54	6,4%	124	6,2%	330	8,1%	454	7,5%	1.647	8,2%	15.820	8,4%
2015/2016												
Geen advies bepaald	91	9,7%	196	9,0%	296	6,9%	492	7,6%	2.010	8,7%	15.258	7,2%
Lager dan advies	260	30,6%	568	28,7%	756	18,9%	1.324	22,1%	3.963	18,9%	40.225	20,5%
Gelijk aan advies	514	60,5%	1.231	62,2%	2.896	72,3%	4.127	69,0%	15.179	72,3%	138.284	70,5%
Hoger dan advies	76	8,9%	180	9,1%	354	8,8%	534	8,9%	1.864	8,9%	17.659	9,0%
2016/2017												
Geen advies bepaald	137	15,4%	268	12,6%	388	8,6%	656	9,9%	2.148	9,2%	13.783	6,6%
Lager dan advies	229	30,3%	522	28,1%	812	19,7%	1.334	22,3%	3.632	17,1%	38.250	19,6%
Gelijk aan advies	449	59,5%	1.128	60,6%	2.899	70,5%	4.027	67,4%	15.561	73,1%	137.378	70,3%
Hoger dan advies	77	10,2%	210	11,3%	402	9,8%	612	10,2%	2.091	9,8%	19.701	10,1%
2017/2018												
Geen advies bepaald	142	15,9%	256	11,7%	384	8,8%	640	9,7%	2.203	9,4%	12.975	6,2%
Lager dan advies	178	23,6%	447	23,0%	619	15,5%	1.066	18,0%	2.988	14,0%	34.649	17,7%
Gelijk aan advies	451	59,9%	1.181	60,8%	2.760	69,1%	3.941	66,4%	15.591	73,0%	136.959	69,9%
Hoger dan advies	124	16,5%	313	16,1%	616	15,4%	929	15,7%	2.778	13,0%	24.369	12,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) De bestanden van het basisonderwijs voor 2008/2009 en 2009/2010 waren niet volledig gevuld. Het aandeel leerlingen waar geen advies voor bepaald kon worden is daarom beperkt voor de jaren 2011/2012 en 2012/2013. De resultaten liggen in lijn met de jaren erna, er zijn daarom wel in de rapportage opgenomen.

Tabel b4.6 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolg onderwijs naar geslacht en woongebied, 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Geen advies bepaald	76	16,6%	135	12,0%	189	8,6%	324	9,7%	1.166	9,7%	6.819	6,4%
Lager dan advies	110	28,8%	268	27,2%	348	17,2%	616	20,5%	1.789	16,5%	20.593	20,7%
Gelijk aan advies	214	56,0%	582	59,0%	1.393	69,0%	1.975	65,7%	7.880	72,6%	69.217	69,6%
Hoger dan advies	58	15,2%	137	13,9%	278	13,8%	415	13,8%	1.182	10,9%	9.667	9,7%
Vrouwen												
Geen advies bepaald	66	15,1%	121	11,3%	195	9,0%	316	9,7%	1.037	9,0%	6.156	6,0%
Lager dan advies	68	18,3%	179	18,8%	271	13,7%	450	15,4%	1.199	11,4%	14.056	14,6%
Gelijk aan advies	237	63,9%	599	62,8%	1.367	69,2%	1.966	67,1%	7.711	73,4%	67.742	70,2%
Hoger dan advies	66	17,8%	176	18,4%	338	17,1%	514	17,5%	1.596	15,2%	14.702	15,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.7 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Cito-advies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
Geen advies bepaald	269	29,3%	636	29,6%	1.141	26,2%	1.777	27,3%	5.767	27,2%	63.724	31,9%
Lager dan advies	155	23,9%	367	24,3%	520	16,2%	887	18,8%	2.588	16,8%	31.892	23,5%
Gelijk aan advies	299	46,1%	733	48,4%	1.710	53,3%	2.443	51,7%	8.275	53,7%	68.998	50,8%
Hoger dan advies	194	29,9%	413	27,3%	980	30,5%	1.393	29,5%	4.545	29,5%	34.893	25,7%
2012/2013												
Geen advies bepaald	221	24,4%	582	27,4%	1.238	29,3%	1.820	28,7%	5.889	27,5%	67.781	33,5%
Lager dan advies	160	23,4%	377	24,4%	489	16,4%	866	19,1%	2.630	17,0%	32.680	24,3%
Gelijk aan advies	307	44,9%	704	45,6%	1.603	53,7%	2.307	50,9%	8.364	53,9%	69.375	51,6%
Hoger dan advies	216	31,6%	464	30,0%	895	30,0%	1.359	30,0%	4.516	29,1%	32.394	24,1%
2013/2014												
Geen advies bepaald	208	22,9%	538	24,9%	1.220	27,8%	1.758	26,8%	5.881	26,5%	67.174	32,5%
Lager dan advies	183	26,1%	431	26,5%	564	17,8%	995	20,8%	3.054	18,7%	35.001	25,0%
Gelijk aan advies	334	47,6%	802	49,4%	1.708	53,9%	2.510	52,3%	8.977	55,1%	72.198	51,7%
Hoger dan advies	184	26,2%	391	24,1%	899	28,4%	1.290	26,9%	4.273	26,2%	32.580	23,3%
2014/2015												
Geen advies bepaald	210	22,6%	539	24,2%	1.121	25,3%	1.660	24,9%	5.719	25,1%	63.682	30,3%
Lager dan advies	178	24,7%	441	26,1%	640	19,4%	1.081	21,6%	3.300	19,4%	36.599	25,0%
Gelijk aan advies	389	54,0%	865	51,2%	1.815	54,9%	2.680	53,7%	9.337	54,8%	76.483	52,2%
Hoger dan advies	153	21,3%	382	22,6%	852	25,8%	1.234	24,7%	4.392	25,8%	33.407	22,8%
2015/2016												
Geen advies bepaald	191	20,3%	470	21,6%	921	21,4%	1.391	21,5%	5.103	22,2%	58.235	27,5%
Lager dan advies	148	19,7%	357	20,9%	579	17,1%	936	18,4%	2.985	16,7%	34.965	22,8%
Gelijk aan advies	407	54,3%	918	53,8%	1.880	55,6%	2.798	55,0%	10.016	55,9%	81.072	52,9%
Hoger dan advies	195	26,0%	430	25,2%	922	27,3%	1.352	26,6%	4.912	27,4%	37.154	24,3%
2016/2017												
Geen advies bepaald	244	27,4%	569	26,7%	1.021	22,7%	1.590	24,0%	5.413	23,1%	56.174	26,9%
Lager dan advies	150	23,1%	370	23,7%	618	17,8%	988	19,6%	2.875	16,0%	32.943	21,5%
Gelijk aan advies	340	52,5%	781	50,1%	1.914	55,0%	2.695	53,5%	10.121	56,2%	80.771	52,8%
Hoger dan advies	158	24,4%	408	26,2%	948	27,2%	1.356	26,9%	5.023	27,9%	39.224	25,6%
2017/2018												
Geen advies bepaald	292	32,6%	713	32,5%	963	22,0%	1.676	25,5%	5.866	24,9%	52.808	25,3%
Lager dan advies	149	24,7%	398	26,8%	668	19,6%	1.066	21,8%	3.016	17,0%	35.717	22,9%
Gelijk aan advies	310	51,4%	731	49,3%	1.887	55,2%	2.618	53,4%	9.813	55,5%	80.799	51,7%
Hoger dan advies	144	23,9%	355	23,9%	861	25,2%	1.216	24,8%	4.865	27,5%	39.628	25,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.8 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Cito-advies voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied, 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Geen advies bepaald	166	36,2%	397	35,4%	484	21,9%	881	26,5%	3.073	25,6%	27.888	26,2%
Lager dan advies	83	28,4%	223	30,8%	363	21,1%	586	23,9%	1.701	19,0%	19.731	25,2%
Gelijk aan advies	146	50,0%	337	46,5%	968	56,1%	1.305	53,3%	4.890	54,7%	40.064	51,1%
Hoger dan advies	63	21,6%	165	22,8%	393	22,8%	558	22,8%	2.353	26,3%	18.613	23,7%
Vrouwen												
Geen advies bepaald	126	28,8%	316	29,4%	479	22,1%	795	24,5%	2.793	24,2%	24.920	24,3%
Lager dan advies	66	21,2%	175	23,1%	305	18,0%	480	19,6%	1.315	15,0%	15.986	20,6%
Gelijk aan advies	164	52,7%	394	51,9%	919	54,3%	1.313	53,6%	4.923	56,3%	40.735	52,4%
Hoger dan advies	81	26,0%	190	25,0%	468	27,7%	658	26,8%	2.512	28,7%	21.015	27,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.9 Uitgestroomd uit het vo aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009	740	83,0%	1.829	85,0%	3.804	87,0%	5.633	86,0%	17.835	88,0%	187.321	91,0%
2009/2010	800	84,0%	1.811	86,0%	3.746	86,0%	5.557	86,0%	17.550	86,0%	186.667	90,0%
2010/2011	747	85,0%	1.717	86,0%	3.559	87,0%	5.276	87,0%	17.358	87,0%	185.946	89,0%
2011/2012	760	83,0%	1.786	85,0%	3.787	86,0%	5.573	86,0%	17.531	86,0%	186.153	89,0%
2012/2013	749	86,0%	1.758	86,0%	3.899	89,0%	5.657	88,0%	17.895	87,0%	187.147	90,0%
2013/2014	749	86,0%	1.844	88,0%	3.823	88,0%	5.667	88,0%	18.607	88,0%	189.687	91,0%
2014/2015	775	89,0%	1.888	90,0%	4.005	88,0%	5.893	89,0%	19.190	89,0%	195.072	91,0%
2015/2016	779	88,4%	1.925	90,7%	3.945	88,5%	5.870	89,3%	19.963	89,9%	200.044	91,5%
2016/2017	781	89,5%	1.849	88,4%	4.056	89,4%	5.905	89,1%	20.483	88,8%	203.113	90,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.10 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied en jaar(geselecteerde jaren)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
vmbo-bl	211	93,0%	464	93,0%	587	92,0%	1.051	93,0%	3.013	92,0%	24.327	93,0%
vmbo-kl	144	88,0%	374	92,0%	583	90,0%	957	91,0%	3.034	90,0%	28.058	93,0%
vmbo-gl/tl	218	82,0%	507	84,0%	1.033	89,0%	1.540	87,0%	4.425	88,0%	50.421	94,0%
havo	94	64,0%	286	71,0%	833	81,0%	1.119	79,0%	3.791	82,0%	47.044	86,0%
vwo	73	71,0%	198	77,0%	768	83,0%	966	82,0%	3.572	88,0%	37.471	91,0%
2010/2011												
vmbo-bl	182	93,0%	396	94,0%	484	92,0%	880	93,0%	2.581	91,0%	21.823	93,0%
vmbo-kl	150	93,0%	329	92,0%	526	94,0%	855	94,0%	2.714	92,0%	26.647	93,0%
vmbo-gl/tl	227	81,0%	516	83,0%	1.043	88,0%	1.559	86,0%	4.650	87,0%	50.476	92,0%
havo	123	75,0%	296	78,0%	861	82,0%	1.157	81,0%	3.978	81,0%	50.103	84,0%
vwo	65	74,0%	180	79,0%	645	83,0%	825	82,0%	3.435	85,0%	36.897	88,0%
2012/2013												
vmbo-bl	175	91,0%	396	92,0%	513	92,0%	909	92,0%	2.606	93,0%	20.697	94,0%
vmbo-kl	172	85,0%	385	85,0%	557	92,0%	942	89,0%	2.646	90,0%	26.641	92,0%
vmbo-gl/tl	243	88,0%	542	87,0%	1.336	86,0%	1.878	86,0%	5.123	84,0%	53.741	90,0%
havo	101	76,0%	270	77,0%	838	87,0%	1.108	85,0%	4.024	84,0%	50.212	87,0%
vwo	61	74,0%	171	75,0%	663	90,0%	834	87,0%	3.512	88,0%	35.894	91,0%
2013/2014												
vmbo-bl	168	92,0%	379	93,0%	534	92,0%	913	92,0%	2.717	92,0%	20.998	95,0%
vmbo-kl	142	92,0%	367	93,0%	571	92,0%	938	92,0%	2.794	92,0%	27.212	94,0%
vmbo-gl/tl	262	86,0%	613	87,0%	1.226	89,0%	1.839	88,0%	5.297	88,0%	54.770	93,0%
havo	128	73,0%	331	79,0%	825	83,0%	1.156	82,0%	4.100	84,0%	51.158	87,0%
vwo	49	80,0%	154	81,0%	667	85,0%	821	84,0%	3.699	87,0%	35.549	89,0%
2014/2015												
vmbo-bl	190	90,0%	438	92,0%	530	95,0%	968	93,0%	2.780	94,0%	21.374	95,0%
vmbo-kl	145	94,0%	365	92,0%	672	91,0%	1.037	91,0%	2.977	91,0%	28.400	94,0%
vmbo-gl/tl	258	89,0%	609	90,0%	1.249	88,0%	1.858	89,0%	5.338	89,0%	56.735	93,0%
havo	125	78,0%	316	84,0%	875	81,0%	1.191	82,0%	4.317	84,0%	52.495	86,0%
vwo	57	89,0%	160	88,0%	679	90,0%	839	89,0%	3.778	91,0%	36.068	92,0%
2015/2016												
vmbo-bl	170	90,0%	415	93,3%	526	93,5%	941	93,4%	2.835	94,2%	21.402	95,4%
vmbo-kl	166	88,6%	405	91,4%	644	89,8%	1.049	90,4%	3.104	93,0%	29.651	94,6%
vmbo-gl/tl	254	90,2%	621	91,8%	1.245	88,6%	1.866	89,7%	5.505	90,3%	58.132	93,0%
havo	132	84,1%	321	86,3%	900	85,0%	1.221	85,3%	4.741	85,3%	54.868	87,4%
vwo	57	89,0%	163	89,0%	630	89,0%	793	89,0%	3.778	89,0%	35.991	89,0%
2016/2017												
vmbo-bl	179	96,1%	383	95,3%	507	93,9%	890	94,5%	2.868	94,4%	21.376	95,6%
vmbo-kl	168	91,7%	416	91,6%	612	91,3%	1.028	91,4%	3.082	93,8%	30.032	94,7%
vmbo-gl/tl	254	89,8%	574	89,0%	1.231	89,4%	1.805	89,3%	5.450	88,3%	59.010	91,8%
havo	122	82,8%	311	81,4%	963	85,0%	1.274	84,1%	4.845	83,0%	54.601	86,0%
vwo	58	75,9%	165	75,8%	743	90,4%	908	87,8%	4.238	88,7%	38.094	90,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.11 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, geslacht, woongebied en 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
vmbo-bl	91	94,5%	190	94,7%	269	94,8%	459	94,8%	1.521	94,0%	12.285	95,2%
vmbo-kl	67	95,5%	183	94,5%	306	91,2%	489	92,4%	1.501	94,2%	15.728	94,5%
vmbo-gl/tl	120	87,5%	279	88,2%	636	90,9%	915	90,1%	2.765	88,8%	29.523	91,8%
havo	53	77,4%	137	78,8%	477	86,6%	614	84,9%	2.331	83,7%	26.013	86,4%
vwo	25	88,0%	74	83,8%	375	92,0%	449	90,6%	2.012	90,9%	17.989	91,3%
Vrouwen												
vmbo-bl	88	97,7%	193	95,9%	238	92,9%	431	94,2%	1.347	94,7%	9.091	96,0%
vmbo-kl	101	89,1%	233	89,3%	306	91,5%	539	90,5%	1.581	93,4%	14.304	94,9%
vmbo-gl/tl	134	91,8%	295	89,8%	595	87,9%	890	88,5%	2.685	87,8%	29.487	91,7%
havo	69	87,0%	174	83,3%	486	83,5%	660	83,5%	2.514	82,4%	28.588	85,5%
vwo	33	66,7%	91	69,2%	368	88,9%	459	85,0%	2.226	86,7%	20.105	89,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.12 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar etnische herkomst, woongebied en 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Etnische herkomst												
Autochtoon	90	96,7%	434	92,2%	1.828	92,1%	2.262	92,1%	8.362	91,6%	159.665	91,8%
Turks	241	86,7%	354	87,6%	402	83,6%	756	85,4%	2.199	86,2%	6.539	84,2%
Marokkaans	126	87,3%	258	87,6%	555	86,7%	813	87,0%	3.107	86,2%	6.850	85,6%
Surinaams	86	91,9%	219	86,3%	353	85,3%	572	85,7%	1.963	86,8%	4.760	86,7%
Antilliaans	45	91,1%	128	85,9%	132	87,9%	260	86,9%	507	88,4%	1.970	88,3%
Westers allochtoon	63	90,5%	160	87,5%	321	88,8%	481	88,4%	1.763	87,6%	12.449	89,5%
Niet-Westers allochtoon	130	89,2%	296	87,8%	465	91,4%	761	90,0%	2.582	87,6%	10.880	86,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13a Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014 plek in 2014/2015												
vmbo-bl	154	100,0%	352	100,0%	490	100,0%	842	100,0%	2.509	100,0%	19.849	100,0%
mbo	141	91,6%	326	92,6%	463	94,5%	789	93,7%	2.286	91,1%	18.169	91,5%
waarvan niveau 2	133	86,4%	309	87,8%	452	92,2%	761	90,4%	2.198	87,6%	17.574	88,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	26	1,0%	490	2,5%
geen onderwijs*	12	7,8%	22	6,3%	27	5,5%	49	5,8%	197	7,9%	1.190	6,0%
vmbo kl	131	100,0%	341	100,0%	523	100,0%	864	100,0%	2.562	100,0%	25.516	100,0%
mbo	121	92,4%	324	95,0%	500	95,6%	824	95,4%	2.410	94,1%	24.456	95,8%
waarvan niveau 3	47	35,9%	157	46,0%	219	41,9%	376	43,5%	1.076	42,0%	11.315	44,3%
waarvan niveau 4	66	50,4%	135	39,6%	225	43,0%	360	41,7%	1.086	42,4%	9.139	35,8%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	.	139	0,5%
geen onderwijs*	10	7,6%	16	4,7%	21	4,0%	37	4,3%	147	5,7%	921	3,6%
vmbo-gl/tl	226	100,0%	535	100,0%	1.087	100,0%	1.622	100,0%	4.641	100,0%	50.659	100,0%
mbo	202	89,4%	470	87,9%	914	84,1%	1.384	85,3%	3.743	80,7%	42.365	83,6%
waarvan niveau 3	27	11,9%	55	10,3%	98	9,0%	153	9,4%	368	7,9%	5.300	10,5%
waarvan niveau 4	174	77,0%	400	74,8%	798	73,4%	1.198	73,9%	3.268	70,4%	35.325	69,7%
andere opleiding	22	9,7%	57	10,7%	137	12,6%	194	12,0%	719	15,5%	7.001	13,8%
geen onderwijs*	x	.	x	.	36	3,3%	44	2,7%	179	3,9%	1.293	2,6%
havo	93	100,0%	261	100,0%	685	100,0%	946	100,0%	3.454	100,0%	44.463	100,0%
hbo	81	87,1%	217	83,1%	536	78,2%	753	79,6%	2.612	75,6%	36.809	82,8%
andere opleiding	x	.	17	6,5%	66	9,6%	83	8,8%	270	7,8%	3.380	7,6%
geen onderwijs*	10	10,8%	27	10,3%	83	12,1%	110	11,6%	572	16,6%	4.274	9,6%
vwo	39	100,0%	124	100,0%	564	100,0%	688	100,0%	3.227	100,0%	31.754	100,0%
hbo	x	.	x	.	24	4,3%	33	4,8%	151	4,7%	3.222	10,1%
wo	35	89,7%	108	87,1%	482	85,5%	590	85,8%	2.521	78,1%	25.693	80,9%
andere opleiding	x	.	x	.	0	0,0%	1	0,1%	8	0,2%	83	0,3%
geen onderwijs*	x	.	x	.	58	10,3%	64	9,3%	547	17,0%	2.756	8,7%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.13b Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2014/2015 plek in 2015/2016												
vmbo-bl	171	100,0%	403	100,0%	501	100,0%	904	100,0%	2.620	100,0%	20.344	100,0%
mbo	164	95,9%	381	94,5%	461	92,0%	842	93,1%	2.429	92,7%	18.561	91,2%
waarvan niveau 2	162	94,7%	370	91,8%	454	90,6%	824	91,2%	2.364	90,2%	18.043	88,7%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	12	0,5%	558	2,7%
geen onderwijs*	7	4,1%	21	5,2%	39	7,8%	60	6,6%	179	6,8%	1.225	6,0%
vmbo kl	136	100,0%	336	100,0%	609	100,0%	945	100,0%	2.715	100,0%	26.717	100,0%
mbo	131	96,3%	317	94,3%	582	95,6%	899	95,1%	2.563	94,4%	25.642	96,0%
waarvan niveau 3	56	41,2%	136	40,5%	266	43,7%	402	42,5%	1.202	44,3%	12.475	46,7%
waarvan niveau 4	64	47,1%	141	42,0%	244	40,1%	385	40,7%	1.079	39,7%	9.623	36,0%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	0,3%	163	0,6%
geen onderwijs*	x	.	18	5,4%	27	4,4%	45	4,8%	145	5,3%	912	3,4%
vmbo-gl/tl	230	100,0%	550	100,0%	1.099	100,0%	1.649	100,0%	4.772	100,0%	52.927	100,0%
mbo	203	88,3%	472	85,8%	902	82,1%	1.374	83,3%	3.740	78,4%	43.590	82,4%
waarvan niveau 3	12	5,2%	49	8,9%	114	10,4%	163	9,9%	355	7,4%	5.371	10,1%
waarvan niveau 4	185	80,4%	411	74,7%	768	69,9%	1.179	71,5%	3.282	68,8%	36.600	69,2%
andere opleiding	22	9,6%	69	12,5%	159	14,5%	228	13,8%	850	17,8%	7.981	15,1%
geen onderwijs*	x	.	x	.	38	3,5%	47	2,9%	182	3,8%	1.356	2,6%
havo	98	100,0%	265	100,0%	710	100,0%	975	100,0%	3.606	100,0%	45.362	100,0%
hbo	78	79,6%	209	78,9%	491	69,2%	700	71,8%	2.372	65,8%	34.400	75,8%
andere opleiding	x	.	26	9,8%	89	12,5%	115	11,8%	392	10,9%	4.356	9,6%
geen onderwijs*	12	12,2%	30	11,3%	130	18,3%	160	16,4%	842	23,3%	6.606	14,6%
vwo	51	100,0%	141	100,0%	609	100,0%	750	100,0%	3.430	100,0%	33.121	100,0%
hbo	x	.	x	.	20	3,3%	25	3,3%	117	3,4%	3.002	9,1%
wo	43	84,3%	117	83,0%	497	81,6%	614	81,9%	2.328	67,9%	24.990	75,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	19	0,6%	170	0,5%
geen onderwijs*	x	.	17	12,1%	90	14,8%	107	14,3%	966	28,2%	4.959	15,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13c Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2016/2017												
vmbo-bl	153	100,0%	387	100,0%	492	100,0%	879	100,0%	2.671	100,0%	20.413	100,0%
mbo	145	94,8%	366	94,6%	464	94,3%	830	94,4%	2.506	93,8%	18.853	92,4%
waarvan niveau 2	144	94,1%	360	93,0%	450	91,5%	810	92,2%	2.433	91,1%	18.150	88,9%
andere opleiding	x	.	2	0,5%	0	0,0%	2	0,2%	9	0,3%	706	3,5%
geen onderwijs*	x	.	19	4,9%	28	5,7%	47	5,3%	156	5,8%	854	4,2%
vmbo-kl	147	100,0%	370	100,0%	578	100,0%	948	100,0%	2.886	100,0%	28.059	100,0%
mbo	143	97,3%	364	98,4%	559	96,7%	923	97,4%	2.759	95,6%	27.171	96,8%
waarvan niveau 3	50	34,0%	125	33,8%	244	42,2%	369	38,9%	1.215	42,1%	13.471	48,0%
waarvan niveau 4	91	61,9%	222	60,0%	268	46,4%	490	51,7%	1.327	46,0%	10.813	38,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	0	0,0%	9	0,3%	177	0,6%
geen onderwijs*	x	.	x	.	x	.	25		118		711	
vmbo-gl/tl	229	100,0%	570	100,0%	1.103	100,0%	1.673	100,0%	4.969	100,0%	54.089	100,0%
mbo	191	83,4%	466	81,8%	901	81,7%	1.367	81,7%	3.932	79,1%	44.556	82,4%
waarvan niveau 3	x	.	37	6,5%	77	7,0%	114	6,8%	313	6,3%	4.670	8,6%
waarvan niveau 4	178	77,7%	416	73,0%	804	72,9%	1.220	72,9%	3.524	70,9%	38.620	71,4%
andere opleiding	30	13,1%	92	16,1%	173	15,7%	265	15,8%	852	17,1%	8.354	15,4%
geen onderwijs*	x	.	12	2,6%	29	3,2%	41	3,0%	185	4,7%	1.179	2,6%
havo	111	100,0%	277	100,0%	765	100,0%	1.042	100,0%	4.045	100,0%	47.968	100,0%
hbo	92	82,9%	228	82,3%	555	72,5%	783	75,1%	2.645	65,4%	35.755	74,5%
andere opleiding	8	7,2%	15	5,4%	78	10,2%	93	8,9%	420	10,4%	4.675	9,7%
geen onderwijs*	11	9,9%	34	12,3%	132	17,3%	166	15,9%	980	24,2%	7.538	15,7%
vwo	49	100,0%	142	100,0%	555	100,0%	697	100,0%	3.378	100,0%	32.602	100,0%
hbo	x	.	12	8,5%	21	3,8%	33	4,7%	106	3,1%	2.562	7,9%
wo	41	83,7%	115	81,0%	427	76,9%	542	77,8%	2.297	68,0%	24.621	75,5%
andere opleiding	x	.	2	1,4%	3	0,5%	5	0,7%	14	0,4%	172	0,5%
geen onderwijs*	x	.	15	10,6%	107	19,3%	122	17,5%	975	28,9%	5.419	16,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.14 Verzuim in het voortgezet onderwijs naar, woongebied en schooljaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
praktijkonderwijs	36	29,5%	69	27,1%	52	17,9%	121	22,2%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	83	21,9%	183	21,0%	226	19,9%	409	20,4%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	61	17,4%	124	15,1%	173	14,5%	297	14,7%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	48	9,4%	88	7,7%	157	6,1%	245	6,6%	.	.	.	.
havo	22	7,4%	34	4,9%	71	4,1%	105	4,3%	.	.	.	.
vwo	x	.	18	4,1%	22	1,4%	40	2,0%	.	.	.	.
2013/2014												
praktijkonderwijs	31	29,5%	54	23,4%	52	17,8%	106	20,3%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	80	20,6%	187	20,9%	195	17,8%	382	19,2%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	44	13,7%	100	12,7%	171	13,1%	271	12,9%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	50	9,3%	99	7,9%	175	7,0%	274	7,3%	.	.	.	.
havo	23	8,7%	57	8,5%	67	3,8%	124	5,1%	.	.	.	.
vwo	x	.	x	.	x	.	31	1,6%	.	.	.	.
2014/2015												
praktijkonderwijs	32	29,4%	54	24,2%	58	18,8%	112	21,1%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	67	16,8%	164	17,7%	228	21,0%	392	19,5%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	59	17,4%	132	15,8%	161	11,9%	293	13,4%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	42	7,9%	88	7,1%	127	5,0%	215	5,7%	.	.	.	.
havo	15	5,5%	44	6,4%	63	3,3%	107	4,2%	.	.	.	.
vwo	x	.	x	.	x	.	27	1,3%	.	.	.	.
2015/2016												
praktijkonderwijs	36	29,5%	73	29,4%	75	23,6%	148	26,1%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	84	22,9%	183	22,1%	206	20,5%	389	21,2%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	45	13,0%	117	13,7%	190	14,8%	307	14,4%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	34	6,4%	76	6,2%	155	6,2%	231	6,2%	.	.	.	.
havo	27	9,4%	61	8,7%	79	4,0%	140	5,3%	.	.	.	.
vwo	x	.	13	2,5%	25	1,5%	38	1,7%	.	.	.	.
2016/2017												
praktijkonderwijs	28	25,7%	74	31,0%	63	19,6%	137	24,4%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	78	21,6%	149	19,5%	167	16,3%	316	17,7%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	38	10,5%	102	11,6%	173	13,6%	275	12,8%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	43	7,8%	90	7,3%	186	7,1%	276	7,1%	.	.	.	.
havo	22	8,4%	52	7,5%	117	5,9%	169	6,3%	.	.	.	.
vwo	x	.	12	2,4%	25	1,5%	37	1,7%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.15 Aandeel opstomers, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel opstomers												
Opleidingsniveau ouders												
onbekend'	17	22%	48	21%	91	17%	139	18%	388	13%	4.843	12%
maximaal niveau mbo 1	52	15%	101	14%	137	15%	238	14%	706	13%	2.928	12%
mbo 2 t/m vwo	34	15%	101	15%	161	14%	262	14%	701	13%	6.447	12%
hoger onderwijs	21	24%	63	21%	227	16%	290	17%	983	13%	10.151	13%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.16 Aandeel afstromers, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel afstromers												
Opleidingsniveau ouders												
onbekend'	17	22%	44	19%	80	15%	124	16%	403	14%	8.074	20%
maximaal niveau mbo 1	94	26%	177	25%	172	18%	349	21%	955	18%	5.119	21%
mbo 2 t/m vwo	54	23%	166	24%	218	19%	384	21%	977	18%	11.718	21%
hoger onderwijs	13	15%	60	20%	149	11%	209	12%	653	9%	9.738	13%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.17 Aandeel opstromers, naar leerlinggewicht en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel afstromers												
Gewicht van de leerlingen												
onbekend	x	x	x	x	x	x	23	9%	58	9%	625	10%
Gewicht 0	55	14%	186	16%	443	15%	629	16%	1.980	13%	20.885	13%
Gewicht 0.3	14	18%	35	16%	45	14%	80	15%	180	12%	1.332	10%
Gewicht 1.2	50	20%	83	17%	114	18%	197	18%	560	15%	1.527	15%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.18 Aandeel afstromers, naar leerlinggewicht en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel afstromers												
Gewicht van de leerlingen												
onbekend	x	x	x	x	x	x	12	5%	49	8%	572	9%
Gewicht 0	85	22%	257	23%	424	15%	681	17%	1.947	13%	28.957	17%
Gewicht 0.3	35	45%	78	35%	80	25%	158	29%	331	22%	3.243	25%
Gewicht 1.2	56	22%	107	22%	108	17%	215	19%	661	17%	1.877	19%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5

Tabel b5.1 Onderwijsvolgende en niet onderwijsvolgende jongeren naar type onderwijs en woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
vavo/vo	1.864	11,0%	4.304	11,8%	9.349	11,8%	13.653	11,8%	46.285	11,1%	424.752	16,1%
mbo	3.708	21,8%	8.008	22,0%	12.081	15,2%	20.089	17,4%	55.894	13,4%	461.796	17,5%
hbo	1.908	11,2%	3.827	10,5%	10.768	13,6%	14.595	12,6%	58.404	14,0%	345.150	13,1%
wo	740	4,4%	1.555	4,3%	10.542	13,3%	12.097	10,5%	61.410	14,7%	209.968	8,0%
anders	8.754	51,6%	18.651	51,3%	36.520	46,1%	55.171	47,7%	195.760	46,9%	1.196.103	45,3%
2011/2012												
vavo/vo	1.837	10,7%	4.253	11,6%	9.154	11,4%	13.407	11,4%	45.287	10,7%	419.708	15,8%
mbo	3.604	21,0%	7.781	21,3%	11.806	14,7%	19.587	16,7%	54.962	13,0%	460.216	17,3%
hbo	1.937	11,3%	3.902	10,7%	11.001	13,7%	14.903	12,7%	59.676	14,1%	355.319	13,4%
wo	767	4,5%	1.603	4,4%	11.078	13,8%	12.681	10,8%	62.855	14,9%	216.011	8,1%
anders	9.028	52,6%	19.046	52,1%	37.516	46,6%	56.562	48,3%	200.421	47,4%	1.208.974	45,4%
2012/2013												
vavo/vo	1.829	10,9%	4.215	11,5%	9.225	11,6%	13.440	11,6%	45.888	10,8%	418.274	15,6%
mbo	3.592	21,4%	7.735	21,1%	11.622	14,6%	19.357	16,7%	54.400	12,8%	456.824	17,1%
hbo	1.924	11,5%	4.094	11,2%	10.924	13,7%	15.018	12,9%	60.165	14,1%	359.672	13,5%
wo	800	4,8%	1.740	4,7%	11.012	13,8%	12.752	11,0%	61.989	14,6%	215.989	8,1%
anders	8.608	51,4%	18.913	51,5%	36.755	46,2%	55.668	47,9%	203.282	47,7%	1.222.163	45,7%
2013/2014												
vavo/vo	1.817	11,0%	4.253	11,8%	9.083	11,4%	13.336	11,6%	46.566	10,8%	419.084	15,6%
mbo	3.676	22,3%	7.855	21,9%	11.776	14,8%	19.631	17,0%	54.226	12,6%	455.539	17,0%
hbo	1.957	11,9%	4.124	11,5%	11.299	14,2%	15.423	13,4%	63.467	14,8%	377.270	14,0%
wo	745	4,5%	1.639	4,6%	11.354	14,3%	12.993	11,3%	64.867	15,1%	221.547	8,3%
anders	8.260	50,2%	18.026	50,2%	35.924	45,2%	53.950	46,8%	200.643	46,7%	1.211.810	45,1%
2014/2015												
vavo/vo	1.797	10,9%	4.201	11,7%	9.232	11,5%	13.433	11,5%	47.196	10,8%	424.712	15,7%
mbo	3.692	22,3%	7.953	22,1%	11.823	14,7%	19.776	17,0%	53.330	12,2%	453.312	16,8%
hbo	2.023	12,2%	4.221	11,8%	11.476	14,3%	15.697	13,5%	64.794	14,9%	383.205	14,2%
wo	729	4,4%	1.664	4,6%	11.468	14,2%	13.132	11,3%	66.762	15,3%	224.077	8,3%
anders	8.283	50,1%	17.880	49,8%	36.492	45,3%	54.372	46,7%	204.011	46,8%	1.214.433	45,0%
2015/2016												
vavo/vo	1.793	10,8%	4.131	11,5%	9.154	11,3%	13.285	11,3%	47.941	10,8%	429.388	15,8%
mbo	3.705	22,3%	7.992	22,2%	11.802	14,6%	19.794	16,9%	52.972	12,0%	450.943	16,6%
hbo	2.102	12,6%	4.280	11,9%	11.314	13,9%	15.594	13,3%	64.231	14,5%	377.007	13,8%
wo	749	4,5%	1.628	4,5%	11.758	14,5%	13.386	11,4%	66.205	14,9%	225.080	8,3%
anders	8.288	49,8%	17.969	49,9%	37.085	45,7%	55.054	47,0%	211.685	47,8%	1.239.680	45,5%
2016/2017												
vavo/vo	1.759	10,6%	4.135	11,4%	9.265	11,2%	13.400	11,2%	48.725	10,8%	432.239	15,7%
mbo	3.611	21,8%	8.001	22,1%	11.792	14,2%	19.793	16,6%	53.713	11,9%	458.384	16,6%
hbo	2.194	13,2%	4.328	11,9%	11.376	13,7%	15.704	13,2%	62.739	13,9%	379.004	13,7%
wo	748	4,5%	1.644	4,5%	11.790	14,2%	13.434	11,3%	64.085	14,2%	224.862	8,2%
anders	8.269	49,9%	18.130	50,0%	38.713	46,7%	56.843	47,7%	221.439	49,1%	1.262.323	45,8%
2017/2018												
vavo/vo	1.764	10,7%	4.151	11,5%	9.269	11,2%	13.420	11,3%	48.855	10,9%	433.124	15,7%
mbo	3.601	21,8%	7.978	22,0%	11.779	14,2%	19.757	16,6%	53.630	11,9%	458.043	16,6%
hbo	2.205	13,3%	4.338	12,0%	11.423	13,8%	15.761	13,3%	63.317	14,1%	380.279	13,8%
wo	757	4,6%	1.660	4,6%	12.099	14,6%	13.759	11,6%	65.248	14,5%	228.235	8,3%
anders	8.218	49,7%	18.062	49,9%	38.173	46,1%	56.235	47,3%	219.127	48,7%	1.256.543	45,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.2 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	365	9,0%	799	8,8%	867	6,6%	1.666	7,5%	3.943	6,2%	21.624	4,1%
niveau 2	1.455	35,8%	3.070	33,9%	3.993	30,2%	7.063	31,7%	18.885	29,9%	136.029	26,1%
niveau 3	1.025	25,2%	2.408	26,6%	3.488	26,4%	5.896	26,5%	16.059	25,4%	139.423	26,8%
niveau 4	1.219	30,0%	2.786	30,7%	4.863	36,8%	7.649	34,3%	24.283	38,4%	224.074	43,0%
2009/2010												
niveau 1	346	8,5%	764	8,3%	832	6,3%	1.596	7,2%	3.941	6,2%	24.244	4,6%
niveau 2	1.382	33,8%	2.926	31,9%	3.698	28,1%	6.624	29,7%	18.178	28,5%	133.160	25,1%
niveau 3	1.087	26,6%	2.542	27,7%	3.611	27,5%	6.153	27,6%	16.914	26,5%	145.023	27,3%
niveau 4	1.269	31,1%	2.934	32,0%	5.007	38,1%	7.941	35,6%	24.723	38,8%	228.041	43,0%
2010/2011												
niveau 1	372	8,7%	807	8,6%	924	6,7%	1.731	7,4%	4.258	6,5%	24.773	4,6%
niveau 2	1.427	33,4%	2.953	31,6%	3.886	28,0%	6.839	29,4%	18.660	28,5%	136.206	25,2%
niveau 3	1.146	26,9%	2.587	27,7%	3.762	27,1%	6.349	27,3%	17.453	26,6%	147.382	27,3%
niveau 4	1.323	31,0%	2.998	32,1%	5.319	38,3%	8.317	35,8%	25.151	38,4%	231.359	42,9%
2011/2012												
niveau 1	360	8,8%	731	8,2%	756	5,7%	1.487	6,7%	4.063	6,4%	22.733	4,3%
niveau 2	1.283	31,2%	2.724	30,5%	3.581	26,8%	6.305	28,3%	17.276	27,3%	128.249	24,2%
niveau 3	1.152	28,0%	2.484	27,8%	3.658	27,4%	6.142	27,6%	17.181	27,1%	145.834	27,6%
niveau 4	1.315	32,0%	2.985	33,4%	5.370	40,2%	8.355	37,5%	24.868	39,2%	232.215	43,9%
2012/2013												
niveau 1	357	8,9%	759	8,7%	810	6,2%	1.569	7,2%	4.183	6,7%	21.971	4,2%
niveau 2	1.214	30,2%	2.535	29,1%	3.175	24,2%	5.710	26,1%	16.587	26,8%	121.016	23,3%
niveau 3	1.065	26,5%	2.349	26,9%	3.556	27,1%	5.905	27,0%	16.285	26,3%	142.704	27,5%
niveau 4	1.378	34,3%	3.082	35,3%	5.584	42,5%	8.666	39,7%	24.949	40,2%	233.558	45,0%
2013/2014												
niveau 1	280	7,0%	604	7,0%	630	4,8%	1.234	5,7%	3.780	6,2%	19.392	3,8%
niveau 2	1.146	28,6%	2.465	28,4%	3.026	23,2%	5.491	25,3%	15.678	25,7%	112.056	22,1%
niveau 3	1.088	27,1%	2.346	27,1%	3.424	26,2%	5.770	26,6%	16.014	26,3%	138.585	27,3%
niveau 4	1.498	37,3%	3.257	37,6%	5.965	45,7%	9.222	42,5%	25.429	41,8%	237.811	46,8%
2014/2015												
niveau 1	229	5,8%	527	6,1%	565	4,5%	1.092	5,1%	3.061	5,3%	14.185	2,9%
niveau 2	1.062	26,8%	2.278	26,4%	2.649	20,9%	4.927	23,1%	13.879	23,9%	99.299	20,3%
niveau 3	1.082	27,3%	2.362	27,4%	3.279	25,8%	5.641	26,5%	15.118	26,1%	131.454	26,9%
niveau 4	1.589	40,1%	3.446	40,0%	6.192	48,8%	9.638	45,3%	25.958	44,7%	244.265	49,9%
2015/2016												
niveau 1	236	6,0%	491	5,7%	544	4,3%	1.035	4,9%	2.819	4,9%	12.854	2,7%
niveau 2	1.028	26,0%	2.241	25,9%	2.557	20,2%	4.798	22,5%	12.809	22,4%	90.823	18,8%
niveau 3	1.121	28,3%	2.458	28,4%	3.395	26,9%	5.853	27,5%	15.309	26,8%	130.107	27,0%
niveau 4	1.574	39,8%	3.458	40,0%	6.134	48,6%	9.592	45,1%	26.226	45,9%	248.556	51,5%
2016/2017												
niveau 1	223	5,8%	471	5,5%	513	4,1%	984	4,6%	2.741	4,7%	12.880	2,6%
niveau 2	866	22,5%	1.982	23,0%	2.411	19,2%	4.393	20,8%	12.387	21,5%	86.542	17,7%
niveau 3	1.103	28,7%	2.417	28,1%	3.265	26,0%	5.682	26,8%	15.108	26,2%	130.506	26,6%
niveau 4	1.652	43,0%	3.736	43,4%	6.370	50,7%	10.106	47,7%	27.509	47,6%	260.200	53,1%
2017/2018												
niveau 1	196	5,3%	432	5,1%	477	3,9%	909	4,4%	2.825	4,9%	14.237	2,9%
niveau 2	820	22,0%	1.870	22,3%	2.349	19,1%	4.219	20,4%	12.340	21,4%	84.752	17,1%
niveau 3	979	26,3%	2.250	26,8%	3.158	25,7%	5.408	26,1%	14.313	24,8%	129.371	26,2%
niveau 4	1.724	46,4%	3.837	45,7%	6.317	51,4%	10.154	49,1%	28.215	48,9%	266.152	53,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.3 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding, geslacht en woongebied 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
niveau 1	113	6,6%	237	6,0%	283	4,6%	520	5,2%	1.733	6,0%	8.881	3,4%
niveau 2	429	25,0%	986	25,0%	1.353	22,0%	2.339	23,2%	7.071	24,6%	53.183	20,6%
niveau 3	431	25,1%	985	25,0%	1.536	25,0%	2.521	25,0%	6.899	24,0%	67.906	26,2%
niveau 4	745	43,4%	1.735	44,0%	2.982	48,5%	4.717	46,7%	13.079	45,4%	128.782	49,8%
Vrouwen												
niveau 1	83	4,1%	195	4,4%	194	3,2%	389	3,7%	1.092	3,8%	5.356	2,3%
niveau 2	391	19,5%	884	19,9%	996	16,2%	1.880	17,7%	5.269	18,2%	31.569	13,4%
niveau 3	548	27,4%	1.265	28,5%	1.622	26,4%	2.887	27,3%	7.414	25,6%	61.465	26,1%
niveau 4	979	48,9%	2.102	47,3%	3.335	54,3%	5.437	51,3%	15.136	52,4%	137.370	58,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.4 Studenten in het mbo naar leerweg en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
bol	3.120	76,8%	6.757	74,6%	9.835	74,5%	16.592	74,5%	45.693	72,3%	340.431	65,3%
bbl	897	22,1%	2.178	24,0%	3.189	24,1%	5.367	24,1%	15.823	25,0%	168.937	32,4%
extraneï	47	1,2%	128	1,4%	185	1,4%	313	1,4%	1.652	2,6%	11.769	2,3%
2009/2010												
bol	3.232	79,1%	6.998	76,3%	10.002	76,1%	17.000	76,2%	46.619	73,1%	349.528	65,9%
bbl	795	19,5%	2.022	22,1%	2.943	22,4%	4.965	22,3%	15.120	23,7%	167.847	31,6%
extraneï	57	1,4%	146	1,6%	200	1,5%	346	1,6%	2.013	3,2%	13.080	2,5%
2010/2011												
bol	3.397	79,6%	7.209	77,1%	10.627	76,5%	17.836	76,8%	47.590	72,6%	356.087	66,0%
bbl	777	18,2%	1.935	20,7%	2.964	21,3%	4.899	21,1%	15.565	23,8%	166.613	30,9%
extraneï	94	2,2%	201	2,2%	297	2,1%	498	2,1%	2.363	3,6%	17.009	3,2%
2011/2012												
bol	3.290	80,0%	7.027	78,7%	10.354	77,5%	17.381	78,0%	47.183	74,4%	356.054	67,3%
bbl	733	17,8%	1.734	19,4%	2.741	20,5%	4.475	20,1%	14.046	22,2%	158.536	30,0%
extraneï	87	2,1%	163	1,8%	267	2,0%	430	1,9%	2.160	3,4%	14.431	2,7%
2012/2013												
bol	3.292	82,0%	6.987	80,1%	10.312	78,6%	17.299	79,2%	47.025	75,8%	358.578	69,1%
bbl	631	15,7%	1.525	17,5%	2.520	19,2%	4.045	18,5%	12.676	20,4%	146.572	28,2%
extraneï	91	2,3%	212	2,4%	291	2,2%	503	2,3%	2.304	3,7%	14.090	2,7%
2013/2014												
bol	3.409	84,9%	7.216	83,2%	10.649	81,6%	17.865	82,3%	47.981	78,8%	369.014	72,7%
bbl	512	12,8%	1.247	14,4%	2.085	16,0%	3.332	15,3%	10.629	17,5%	125.135	24,6%
extraneï	93	2,3%	210	2,4%	313	2,4%	523	2,4%	2.298	3,8%	13.696	2,7%
2014/2015												
bol	3.496	88,2%	7.486	86,9%	10.840	85,5%	18.326	86,0%	48.244	83,1%	376.556	77,0%
bbl	377	9,5%	952	11,1%	1.574	12,4%	2.526	11,9%	8.162	14,1%	102.552	21,0%
extraneï	90	2,3%	176	2,0%	271	2,1%	447	2,1%	1.615	2,8%	10.094	2,1%
2015/2016												
bol	3.513	88,7%	7.538	87,2%	10.840	85,7%	18.378	86,3%	48.225	84,4%	377.111	78,3%
bbl	365	9,2%	938	10,9%	1.621	12,8%	2.559	12,0%	7.678	13,4%	96.956	20,1%
extraneï	81	2,0%	167	1,9%	181	1,4%	348	1,6%	1.211	2,1%	7.714	1,6%
2016/2017												
bol	3.405	88,6%	7.480	86,9%	10.832	86,2%	18.312	86,5%	48.634	84,2%	380.579	77,6%
bbl	363	9,4%	979	11,4%	1.551	12,3%	2.530	12,0%	7.920	13,7%	101.388	20,7%
extraneï	76	2,0%	147	1,7%	176	1,4%	323	1,5%	1.191	2,1%	8.161	1,7%
2017/2018												
bol	3.248	87,3%	7.141	85,1%	10.438	84,9%	17.579	85,0%	48.127	83,4%	378.322	76,5%
bbl	394	10,6%	1.103	13,1%	1.665	13,5%	2.768	13,4%	8.399	14,6%	107.805	21,8%
extraneï	77	2,1%	145	1,7%	198	1,6%	343	1,7%	1.167	2,0%	8.385	1,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.5 Studenten in het mbo naar leerweg en geslacht 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
bol	1.423	82,8%	3.204	81,3%	5.012	81,4%	8.216	81,4%	23.002	79,9%	183.925	71,1%
bbl	239	13,9%	631	16,0%	997	16,2%	1.628	16,1%	5.031	17,5%	68.985	26,7%
extraneï	56	3,3%	108	2,7%	145	2,4%	253	2,5%	749	2,6%	5.842	2,3%
vrouwen												
bol	1.825	91,2%	3.937	88,6%	5.426	88,3%	9.363	88,4%	25.125	86,9%	194.397	82,5%
bbl	155	7,7%	472	10,6%	668	10,9%	1.140	10,8%	3.368	11,6%	38.820	16,5%
extraneï	21	1,0%	37	0,8%	53	0,9%	90	0,8%	418	1,4%	2.543	1,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.6 Studenten in het mbo naar sector en jaar (geselecteerde jaren)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
zorg	301	7,4%	709	7,8%	1.039	7,9%	1.748	7,8%	4.659	7,4%	46.297	8,9%
techniek	871	21,4%	1.938	21,4%	2.938	22,2%	4.876	21,9%	13.784	21,8%	150.182	28,8%
economie	1.293	31,8%	2.750	30,3%	3.974	30,1%	6.724	30,2%	21.658	34,3%	137.868	26,5%
vervoer, transport en logistiek	160	3,9%	418	4,6%	638	4,8%	1.056	4,7%	1.843	2,9%	15.768	3,0%
welzijn, verzorging	959	23,6%	2.143	23,6%	3.197	24,2%	5.340	24,0%	14.621	23,1%	115.812	22,2%
groen	25	0,6%	106	1,2%	181	1,4%	287	1,3%	927	1,5%	21.589	4,1%
overig	455	11,2%	999	11,0%	1.242	9,4%	2.241	10,1%	5.676	9,0%	33.621	6,5%
2012/2013												
zorg	336	8,4%	753	8,6%	1.209	9,2%	1.962	9,0%	5.191	8,4%	52.465	10,1%
techniek	691	17,2%	1.564	17,9%	2.661	20,3%	4.225	19,3%	12.474	20,1%	137.577	26,5%
economie	1.256	31,3%	2.622	30,1%	3.937	30,0%	6.559	30,0%	20.266	32,7%	132.926	25,6%
vervoer, transport en logistiek	242	6,0%	548	6,3%	933	7,1%	1.481	6,8%	2.561	4,1%	20.471	3,9%
welzijn, verzorging	964	24,0%	2.086	23,9%	2.958	22,5%	5.044	23,1%	14.684	23,7%	113.748	21,9%
groen	41	1,0%	120	1,4%	241	1,8%	361	1,7%	987	1,6%	22.801	4,4%
overig	484	12,1%	1.031	11,8%	1.184	9,0%	2.215	10,1%	5.842	9,4%	39.252	7,6%
2014/2015												
zorg	433	10,9%	963	11,2%	1.400	11,0%	2.363	11,1%	5.991	10,3%	56.077	11,5%
techniek	701	17,7%	1.573	18,3%	2.598	20,5%	4.171	19,6%	11.725	20,2%	129.417	26,5%
economie	1.219	30,8%	2.559	29,7%	3.658	28,8%	6.217	29,2%	19.232	33,1%	130.146	26,6%
vervoer, transport en logistiek	347	8,8%	735	8,5%	1.202	9,5%	1.937	9,1%	2.831	4,9%	17.486	3,6%
welzijn, verzorging	844	21,3%	1.789	20,8%	2.336	18,4%	4.125	19,4%	11.778	20,3%	94.727	19,4%
groen	24	0,6%	85	1,0%	265	2,1%	350	1,6%	896	1,5%	21.271	4,3%
overig	395	10,0%	910	10,6%	1.226	9,7%	2.136	10,0%	5.568	9,6%	40.078	8,2%
2016/2017												
zorg	460	12,0%	1.007	11,7%	1.424	11,3%	2.431	11,5%	6.126	10,6%	57.960	11,8%
techniek	784	20,4%	1.832	21,3%	2.848	22,7%	4.680	22,1%	12.495	21,6%	135.094	27,6%
economie	1.231	32,0%	2.729	31,7%	3.863	30,8%	6.592	31,1%	21.023	36,4%	137.787	28,1%
vervoer, transport en logistiek	440	11,4%	914	10,6%	1.430	11,4%	2.344	11,1%	3.279	5,7%	20.273	4,1%
welzijn, verzorging	749	19,5%	1.681	19,5%	2.148	17,1%	3.829	18,1%	10.235	17,7%	87.440	17,8%
groen	28	0,7%	68	0,8%	188	1,5%	256	1,2%	795	1,4%	20.641	4,2%
overig	152	4,0%	375	4,4%	658	5,2%	1.033	4,9%	3.792	6,6%	30.933	6,3%
2017/2018												
zorg	493	13,3%	1.083	12,9%	1.429	11,6%	2.512	12,2%	6.459	11,2%	62.041	12,6%
techniek	749	20,2%	1.775	21,2%	2.865	23,3%	4.640	22,5%	12.823	22,3%	139.765	28,4%
economie	1.224	32,9%	2.717	32,4%	3.955	32,2%	6.672	32,3%	21.035	36,6%	138.221	28,1%
vervoer, transport en logistiek	409	11,0%	864	10,3%	1.305	10,6%	2.169	10,5%	3.127	5,4%	19.588	4,0%
welzijn, verzorging	691	18,6%	1.569	18,7%	2.032	16,5%	3.601	17,4%	10.283	17,9%	87.425	17,8%
groen	24	0,6%	63	0,8%	165	1,3%	228	1,1%	783	1,4%	19.297	3,9%
overig	125	3,4%	304	3,6%	531	4,3%	835	4,0%	2.985	5,2%	25.881	5,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.7 Studenten in het mbo naar sector, geslacht, woongebied en 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
zorg	29	1,7%	75	1,9%	148	2,4%	223	2,2%	693	2,4%	6.880	2,7%
techniek	618	36,1%	1.478	37,6%	2.282	37,2%	3.760	37,3%	10.543	36,8%	116.499	45,3%
economie	520	30,3%	1.179	30,0%	1.878	30,6%	3.057	30,4%	10.444	36,4%	69.331	27,0%
vervoer, transport en logistiek	361	21,1%	737	18,8%	1.048	17,1%	1.785	17,7%	2.424	8,5%	15.410	6,0%
welzijn, verzorging	106	6,2%	246	6,3%	380	6,2%	626	6,2%	2.230	7,8%	22.410	8,7%
groen	6	0,4%	15	0,4%	68	1,1%	83	0,8%	368	1,3%	10.161	4,0%
overig	74	4,3%	199	5,1%	336	5,5%	535	5,3%	1.955	6,8%	16.329	6,4%
Vrouwen												
zorg	464	23,2%	1.008	22,7%	1.281	20,9%	2.289	21,6%	5.766	20,0%	55.161	23,5%
techniek	131	6,5%	297	6,7%	583	9,5%	880	8,3%	2.280	7,9%	23.266	9,9%
economie	704	35,2%	1.538	34,6%	2.077	33,8%	3.615	34,1%	10.591	36,7%	68.890	29,3%
vervoer, transport en logistiek	48	2,4%	127	2,9%	257	4,2%	384	3,6%	703	2,4%	4.178	1,8%
welzijn, verzorging	585	29,2%	1.323	29,8%	1.652	26,9%	2.975	28,1%	8.053	27,9%	65.015	27,6%
groen	18	0,9%	48	1,1%	97	1,6%	145	1,4%	415	1,4%	9.136	3,9%
overig	51	2,5%	105	2,4%	195	3,2%	300	2,8%	1.030	3,6%	9.552	4,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.8 Studenten in het mbo naar sector techniek en zorg, geslacht, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen, zorg												
2008/2009	18	1,0%	46	1,1%	73	1,1%	119	1,1%	406	1,3%	3.893	1,4%
2009/2010	15	0,8%	40	1,0%	83	1,3%	123	1,2%	421	1,4%	4.013	1,4%
2010/2011	20	1,0%	53	1,2%	82	1,2%	135	1,2%	441	1,4%	4.286	1,5%
2011/2012	25	1,3%	50	1,2%	106	1,6%	156	1,5%	491	1,6%	4.617	1,6%
2012/2013	23	1,3%	56	1,4%	129	2,0%	185	1,8%	553	1,8%	5.187	1,9%
2013/2014	32	1,8%	69	1,7%	124	1,9%	193	1,9%	663	2,2%	5.607	2,1%
2014/2015	33	1,8%	66	1,6%	124	2,0%	190	1,9%	654	2,3%	5.366	2,1%
2015/2016	28	1,5%	59	1,4%	114	1,8%	173	1,7%	601	2,1%	5.069	2,0%
2016/2017	31	1,7%	75	1,8%	131	2,1%	206	2,0%	634	2,2%	5.666	2,2%
2017/2018	29	1,7%	75	1,9%	148	2,4%	223	2,2%	693	2,4%	6.880	2,7%
vrouwen, zorg												
2008/2009	283	12,9%	663	13,5%	966	14,2%	1.629	13,9%	4.253	13,1%	42.404	17,3%
2009/2010	315	14,2%	712	14,4%	937	13,9%	1.649	14,1%	4.209	12,9%	42.732	17,1%
2010/2011	312	13,4%	682	13,4%	963	13,7%	1.645	13,6%	4.244	12,8%	42.974	16,9%
2011/2012	299	13,6%	675	13,9%	980	14,6%	1.655	14,3%	4.318	13,5%	43.381	17,5%
2012/2013	313	14,3%	697	14,6%	1.080	16,0%	1.777	15,4%	4.638	14,6%	47.278	19,2%
2013/2014	361	16,2%	790	16,8%	1.205	18,1%	1.995	17,6%	5.096	16,3%	50.527	20,9%
2014/2015	400	18,6%	897	19,5%	1.276	19,7%	2.173	19,6%	5.337	18,1%	50.711	21,7%
2015/2016	397	19,0%	911	20,0%	1.352	21,3%	2.263	20,8%	5.526	19,2%	50.389	21,9%
2016/2017	429	21,6%	932	21,1%	1.293	20,6%	2.225	20,8%	5.492	19,0%	52.294	22,4%
2017/2018	464	23,2%	1.008	22,7%	1.281	20,9%	2.289	21,6%	5.766	20,0%	55.161	23,5%
mannen, techniek												
2008/2009	807	43,0%	1.769	42,6%	2.579	40,1%	4.348	41,1%	12.224	39,9%	135.054	48,9%
2009/2010	732	39,4%	1.719	40,9%	2.533	39,5%	4.252	40,0%	12.054	38,8%	134.346	47,9%
2010/2011	719	37,0%	1.628	38,3%	2.597	37,9%	4.225	38,1%	11.879	36,8%	130.896	45,8%
2011/2012	653	34,1%	1.491	36,6%	2.409	36,3%	3.900	36,4%	11.207	35,6%	125.841	44,7%
2012/2013	603	33,0%	1.347	34,0%	2.236	35,1%	3.583	34,6%	10.618	35,0%	119.604	43,7%
2013/2014	587	32,8%	1.336	33,6%	2.235	35,0%	3.571	34,4%	10.178	34,3%	114.252	42,9%
2014/2015	582	32,1%	1.309	32,6%	2.094	33,8%	3.403	33,3%	9.753	34,2%	110.710	43,3%
2015/2016	629	33,7%	1.445	35,3%	2.261	36,0%	3.706	35,7%	9.920	34,9%	110.262	43,8%
2016/2017	660	35,5%	1.560	37,3%	2.280	36,2%	3.840	36,7%	10.319	35,7%	113.331	44,2%
2017/2018	618	36,1%	1.478	37,6%	2.282	37,2%	3.760	37,3%	10.543	36,8%	116.499	45,3%
vrouwen, techniek												
2008/2009	64	2,9%	169	3,4%	359	5,3%	528	4,5%	1.560	4,8%	15.128	6,2%
2009/2010	71	3,2%	195	3,9%	378	5,6%	573	4,9%	1.614	4,9%	16.482	6,6%
2010/2011	66	2,8%	185	3,6%	413	5,9%	598	4,9%	1.736	5,2%	17.161	6,8%
2011/2012	83	3,8%	204	4,2%	400	5,9%	604	5,2%	1.771	5,5%	17.336	7,0%
2012/2013	88	4,0%	217	4,6%	425	6,3%	642	5,6%	1.856	5,9%	17.973	7,3%
2013/2014	101	4,5%	229	4,9%	466	7,0%	695	6,1%	1.932	6,2%	18.249	7,6%
2014/2015	119	5,5%	264	5,7%	504	7,8%	768	6,9%	1.972	6,7%	18.707	8,0%
2015/2016	130	6,2%	274	6,0%	537	8,4%	811	7,4%	2.047	7,1%	19.714	8,6%
2016/2017	124	6,3%	272	6,1%	568	9,1%	840	7,9%	2.176	7,5%	21.763	9,3%
2017/2018	131	6,5%	297	6,7%	583	9,5%	880	8,3%	2.280	7,9%	23.266	9,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.9 Studenten met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	155	14,8%	333	13,6%	364	10,2%	697	11,6%	2.123	11,8%	12.106	7,8%
niveau 2	387	36,9%	879	35,8%	1.200	33,6%	2.079	34,5%	5.972	33,1%	48.500	31,2%
niveau 3	250	23,9%	612	24,9%	890	24,9%	1.502	24,9%	3.999	22,2%	39.284	25,3%
niveau 4	256	24,4%	631	25,7%	1.120	31,3%	1.751	29,0%	5.944	33,0%	55.553	35,7%
2009/2010												
niveau 1	166	15,1%	360	13,9%	379	10,5%	739	12,0%	2.234	12,0%	14.912	9,0%
niveau 2	400	36,5%	922	35,7%	1.192	33,1%	2.114	34,2%	6.172	33,2%	50.496	30,6%
niveau 3	252	23,0%	627	24,3%	881	24,5%	1.508	24,4%	4.141	22,3%	41.789	25,4%
niveau 4	279	25,4%	675	26,1%	1.146	31,9%	1.821	29,5%	6.057	32,6%	57.581	34,9%
2010/2011												
niveau 1	166	14,3%	365	14,1%	409	10,8%	774	12,1%	2.499	12,8%	15.283	9,2%
niveau 2	401	34,6%	891	34,4%	1.238	32,7%	2.129	33,4%	6.476	33,2%	50.591	30,4%
niveau 3	272	23,5%	626	24,2%	965	25,5%	1.591	24,9%	4.335	22,2%	42.447	25,5%
niveau 4	319	27,5%	710	27,4%	1.179	31,1%	1.889	29,6%	6.198	31,8%	57.845	34,8%
2011/2012												
niveau 1	178	14,3%	374	13,7%	391	9,9%	765	11,4%	2.570	12,8%	14.889	8,7%
niveau 2	433	34,9%	949	34,8%	1.315	33,1%	2.264	33,8%	6.522	32,5%	52.506	30,8%
niveau 3	329	26,5%	676	24,8%	993	25,0%	1.669	24,9%	4.644	23,2%	43.695	25,6%
niveau 4	301	24,3%	726	26,6%	1.270	32,0%	1.996	29,8%	6.303	31,5%	59.283	34,8%
2012/2013												
niveau 1	232	18,5%	473	17,2%	474	11,5%	947	13,8%	2.701	13,4%	14.959	8,6%
niveau 2	424	33,8%	899	32,7%	1.267	30,7%	2.166	31,5%	6.557	32,6%	51.520	29,8%
niveau 3	247	21,9%	624	22,7%	995	24,1%	1.619	23,5%	4.417	22,0%	45.026	26,0%
niveau 4	324	25,8%	754	27,4%	1.389	33,7%	2.143	31,2%	6.419	31,9%	61.662	35,6%
2013/2014												
niveau 1	191	15,8%	385	14,5%	426	10,4%	811	12,0%	2.671	13,2%	14.555	8,5%
niveau 2	393	32,5%	886	33,3%	1.213	29,5%	2.099	31,0%	6.168	30,6%	48.260	28,2%
niveau 3	293	24,2%	637	24,0%	1.013	24,7%	1.650	24,4%	4.557	22,6%	45.600	26,6%
niveau 4	333	27,5%	750	28,2%	1.456	35,4%	2.206	32,6%	6.788	33,6%	62.966	36,7%
2014/2015												
niveau 1	186	14,0%	401	14,0%	411	10,4%	812	11,9%	2.281	11,6%	10.481	6,4%
niveau 2	439	33,1%	911	31,8%	1.080	27,4%	1.991	29,3%	6.067	30,8%	43.729	26,8%
niveau 3	286	21,6%	650	22,7%	944	24,0%	1.594	23,4%	4.543	23,1%	44.867	27,5%
niveau 4	414	31,2%	906	31,6%	1.500	38,1%	2.406	35,4%	6.801	34,5%	64.110	39,3%
2015/2016												
niveau 1	152	11,9%	333	12,1%	381	9,7%	714	10,7%	2.100	11,5%	10.008	6,6%
niveau 2	416	32,6%	915	33,3%	1.071	27,4%	1.986	29,8%	5.271	29,0%	38.284	25,2%
niveau 3	312	24,5%	685	24,9%	996	25,5%	1.681	25,2%	4.343	23,9%	41.586	27,4%
niveau 4	396	31,0%	817	29,7%	1.465	37,4%	2.282	34,2%	6.469	35,6%	61.754	40,7%
2016/2017												
niveau 1	159	13,1%	353	12,9%	385	9,8%	738	11,1%	2.022	11,3%	9.928	6,4%
niveau 2	352	28,9%	778	28,4%	967	24,6%	1.745	26,2%	4.594	25,7%	34.990	22,6%
niveau 3	313	25,7%	703	25,7%	959	24,4%	1.662	24,9%	4.204	23,6%	40.775	26,3%
niveau 4	394	32,3%	903	33,0%	1.619	41,2%	2.522	37,8%	7.026	39,4%	69.253	44,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.10. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014, plek in 2014/2015												
mbo 1	191	100,0%	385	100,0%	426	100,0%	811	100,0%	2.671	100,0%	14.555	100,0%
naar												
mbo	132	69,1%	252	65,5%	228	53,5%	480	59,2%	1.341	50,2%	6.811	46,8%
niveau 2	130	68,1%	245	63,6%	219	51,4%	464	57,2%	1.287	48,2%	6.489	44,6%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	x	.	27	1,0%	316	2,2%
geen onderwijs*	59	30,9%	133	34,5%	198	46,5%	331	40,8%	1.330	49,8%	7.744	53,2%
mbo 2	393	100,0%	886	100,0%	1.213	100,0%	2.099	100,0%	6.168	100,0%	48.260	100,0%
naar												
mbo	202	51,4%	438	49,4%	624	51,4%	1.062	50,6%	2.764	44,8%	22.036	45,7%
niveau 3	169	43,0%	356	40,2%	469	38,7%	825	39,3%	2.241	36,3%	18.265	37,8%
niveau 4	27	6,9%	63	7,1%	123	10,1%	186	8,9%	398	6,5%	2.579	5,3%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	16	0,8%	72	1,2%	311	0,6%
geen onderwijs*	186	47,3%	439	49,5%	582	48,0%	1.021	48,6%	3.332	54,0%	25.913	53,7%
mbo 3	293	100,0%	637	100,0%	1.013	100,0%	1.650	100,0%	4.557	100,0%	45.600	100,0%
naar												
mbo	144	49,1%	285	44,7%	400	39,5%	685	41,5%	1.833	40,2%	15.211	33,4%
niveau 4	135	46,1%	270	42,4%	378	37,3%	648	39,3%	1.746	38,3%	14.047	30,8%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	11	0,7%	32	0,7%	333	0,7%
geen onderwijs*	149	50,9%	350	54,9%	604	59,6%	954	57,8%	2.692	59,1%	30.056	65,9%
mbo 4	333	100,0%	750	100,0%	1.456	100,0%	2.206	100,0%	6.788	100,0%	62.966	100,0%
naar												
hbo	158	47,4%	337	44,9%	621	42,7%	958	43,4%	2.936	43,3%	25.284	40,2%
overig onderwijs	x	.	13	1,7%	15	1,0%	28	1,3%	70	1,0%	1.272	2,0%
geen onderwijs*	171	51,4%	400	53,3%	820	56,3%	1.220	55,3%	3.782	55,7%	36.410	57,8%
examen in 2014/2015, plek in 2015/2016												
mbo 1	186	100,0%	401	100,0%	411	100,0%	812	100,0%	2.281	100,0%	10.481	100,0%
naar												
mbo	130	69,9%	272	67,8%	274	66,7%	546	67,2%	1.296	56,8%	5.722	54,6%
niveau 2	128	68,8%	269	67,1%	272	66,2%	541	66,6%	1.254	55,0%	5.515	52,6%
overig onderwijs	5	2,7%	7	1,7%	8	1,9%	15	1,8%	66	2,9%	398	3,8%
geen onderwijs*	51	27,4%	122	30,4%	129	31,4%	251	30,9%	919	40,3%	4.361	41,6%
mbo 2	439	100,0%	911	100,0%	1.080	100,0%	1.991	100,0%	6.067	100,0%	43.729	100,0%
naar												
mbo	243	55,4%	518	56,9%	575	53,2%	1.093	54,9%	2.868	47,3%	21.536	49,2%
niveau 3	195	44,4%	415	45,6%	453	41,9%	868	43,6%	2.368	39,0%	18.072	41,3%
niveau 4	41	9,3%	83	9,1%	102	9,4%	185	9,3%	391	6,4%	2.460	5,6%
overig onderwijs	7	1,6%	23	2,5%	33	3,1%	56	2,8%	168	2,8%	1.386	3,2%
geen onderwijs*	189	43,1%	370	40,6%	472	43,7%	842	42,3%	3.031	50,0%	20.807	47,6%
mbo 3	286	100,0%	650	100,0%	944	100,0%	1.594	100,0%	4.543	100,0%	44.867	100,0%
naar												
mbo	142	49,7%	282	43,4%	399	42,3%	681	42,7%	1.817	40,0%	15.101	33,7%
niveau 4	106	37,1%	240	36,9%	308	32,6%	548	34,4%	1.622	35,7%	13.082	29,2%
overig onderwijs	5	1,7%	16	2,5%	29	3,1%	45	2,8%	91	2,0%	1.282	2,9%
geen onderwijs*	139	48,6%	352	54,2%	516	54,7%	868	54,5%	2.635	58,0%	28.484	63,5%
mbo 4	414	100,0%	906	100,0%	1.500	100,0%	2.406	100,0%	6.801	100,0%	64.110	100,0%
naar												
hbo	153	37,0%	340	37,5%	545	36,3%	885	36,8%	2.506	36,8%	22.458	35,0%
overig onderwijs	8	1,9%	16	1,8%	21	1,4%	37	1,5%	89	1,3%	1.239	1,9%
geen onderwijs*	253	61,1%	550	60,7%	934	62,3%	1.484	61,7%	4.206	61,8%	40.413	63,0%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om studenten die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

Tabel b5.10a. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2017/2018												
mbo 1	152	100,0%	333	100,0%	381	100,0%	714	100,0%	2.100	100,0%	10.002	100,0%
naar												
mbo	105	69,1%	224	67,3%	241	63,3%	465	65,1%	1.326	63,1%	6.210	62,1%
niveau 2	102	67,1%	217	65,2%	237	62,2%	454	63,6%	1.282	61,0%	5.948	59,5%
overig onderwijs	1	0,7%	1	0,3%	2	0,5%	3	0,4%	38	1,8%	286	2,9%
geen onderwijs*	46	30,3%	108	32,4%	138	36,2%	246	34,5%	736	35,0%	3.506	35,1%
mbo 2	416	100,0%	915	100,0%	1.071	100,0%	1.986	100,0%	5.271	100,0%	38.284	100,0%
naar												
mbo	266	63,9%	570	62,3%	598	55,8%	1.168	58,8%	2.837	53,8%	20.858	54,5%
niveau 3	213	51,2%	447	48,9%	476	44,4%	923	46,5%	2.328	44,2%	17.490	45,7%
niveau 4	45	10,8%	102	11,1%	108	10,1%	210	10,6%	435	8,3%	2.601	6,8%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	4	0,4%	4	0,2%	17	0,3%	153	0,4%
geen onderwijs*	150	36,1%	345	37,7%	469	43,8%	814	41,0%	2.417	45,9%	17.273	45,1%
mbo 3	312	100,0%	685	100,0%	996	100,0%	1.681	100,0%	4.343	100,0%	41.586	100,0%
naar												
mbo	138	44,2%	276	40,3%	347	34,8%	623	37,1%	1.605	37,0%	13.748	33,1%
niveau 4	133	42,6%	264	38,5%	334	33,5%	598	35,6%	1.548	35,6%	12.870	30,9%
overig onderwijs	1	0,3%	3	0,4%	3	0,3%	6	0,4%	18	0,4%	233	0,6%
geen onderwijs*	173	55,4%	406	59,3%	646	64,9%	1.052	62,6%	2.720	62,6%	27.605	66,4%
mbo 4	396	100,0%	817	100,0%	1.465	100,0%	2.282	100,0%	6.469	100,0%	61.754	100,0%
naar												
hbo	170	42,9%	320	39,2%	571	39,0%	891	39,0%	2.565	39,7%	22.478	36,4%
overig onderwijs	4	1,0%	7	0,9%	19	1,3%	26	1,1%	67	1,0%	1.175	1,9%
geen onderwijs*	222	56,1%	490	60,0%	875	59,7%	1.365	59,8%	3.837	59,3%	38.101	61,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.11 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal studenten, oude methode

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten, meetmethode t/m 2012/2013												
2008/2009, studenten	2.732		6.098		9.272		15.370		43.853		393.839	
	3.103		6.902		10.513		17.415		49.020		424.338	
nieuw vsv-ers	371	13,6%	804	13,2%	1.241	13,4%	2.045	13,3%	5.167	11,8%	30.499	7,7%
2009/2010, studenten	3.316		7.231		10.831		18.062		51.136		443.600	
nieuw vsv-ers	396	13,6%	831	13,0%	1.199	12,4%	2.030	12,7%	5.134	11,2%	30.155	7,3%
2010/2011, studenten	3.235		6.980		10.446		17.426		49.169		423.150	
nieuw vsv-ers	405	14,3%	856	14,0%	1.184	12,8%	2.040	13,3%	5.108	11,6%	29.332	7,4%
2011/2012, studenten	3.054		6.605		10.463		17.068		48.266		419.830	
nieuw vsv-ers	325	11,9%	698	11,8%	1.030	10,9%	1.728	11,3%	4.602	10,5%	27.536	7,0%
2012/2013, studenten	3.010		6.481		10.052		16.533		47.214		412.793	
nieuw vsv-ers	300	11,1%	609	10,4%	857	9,3%	1.466	9,7%	4.277	10,0%	24.672	6,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6

Tabel b6.1a Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar positie oktober 2012 resp. 2013 resp. 2014.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	22	4%	54	5%	68	5%	122	5%	434	6%	3.723	6%
vervolgonderwijs	447	89%	982	89%	1.154	86%	2.136	87%	6.130	87%	52.729	89%
overig	36	7%	69	6%	118	9%	187	8%	473	7%	3.050	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	12	3%	33	3%	66	4%	99	4%	350	5%	2.943	4%
vervolgonderwijs	380	92%	871	92%	1.379	90%	2.250	91%	6.651	90%	68.743	93%
overig	19	5%	40	4%	84	5%	124	5%	351	5%	2.091	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	10	2%	21	2%	80	3%	101	2%	408	3%	3.725	3%
vervolgonderwijs	561	94%	1.301	95%	2.818	94%	4.119	94%	11.485	93%	133.924	95%
overig	23	4%	43	3%	100	3%	143	3%	401	3%	2.750	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	5%	43	6%	173	8%	216	7%	969	10%	10.020	8%
vervolgonderwijs	241	92%	628	90%	1.957	88%	2.585	88%	8.590	85%	116.587	89%
overig	8	3%	23	3%	103	5%	126	4%	495	5%	3.903	3%
vwo												
arbeidsmarkt	9	≥ 7%	16	4%	58	3%	74	3%	399	4%	3.129	3%
vervolgonderwijs	122	≥ 91%	378	92%	1.622	94%	2.000	94%	8.419	92%	91.861	94%
overig	x	≤ 2%	15	4%	42	2%	57	3%	303	3%	2.350	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	558	30%	1.360	33%	2.051	38%	3.411	36%	11.730	40%	107.985	50%
vervolgonderwijs	919	49%	1.904	46%	2.355	44%	4.259	45%	12.421	42%	81.571	38%
overig	409	22%	870	21%	989	18%	1.859	20%	5.130	18%	24.831	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	825	46%	2.057	50%	3.424	51%	5.481	51%	16.355	51%	187.969	60%
vervolgonderwijs	709	39%	1.555	38%	2.530	38%	4.085	38%	12.285	38%	104.938	34%
overig	270	15%	511	12%	717	11%	1.228	11%	3.629	11%	20.032	6%
hbo												
arbeidsmarkt	619	37%	1.418	39%	4.759	41%	6.177	41%	26.490	42%	165.904	41%
vervolgonderwijs	941	57%	1.982	55%	6.035	53%	8.017	53%	32.594	52%	221.631	55%
overig	100	6%	212	6%	685	6%	897	6%	3.621	6%	15.777	4%
wo												
arbeidsmarkt	305	47%	778	51%	5.992	54%	6.770	53%	37.161	54%	106.005	45%
vervolgonderwijs	273	42%	605	40%	4.123	37%	4.728	37%	26.352	38%	112.438	48%
overig	68	11%	146	10%	1.017	9%	1.163	9%	5.626	8%	17.630	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	523	33%	1.134	33%	1.696	34%	2.830	34%	9.017	38%	67.451	47%
vervolgonderwijs	385	24%	852	25%	1.223	25%	2.075	25%	5.850	25%	32.606	23%
overig	701	44%	1.449	42%	2.020	41%	3.469	41%	8.962	38%	43.114	30%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b6.2a Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	6	0%	108	0%
arbeidsmarkt overig	8	≥ 2%	22	3%	21	≥ 4%	43	3%	177	5%	1.719	4%
vervolgonderwijs	305	≥ 91%	693	92%	500	≥ 92%	1.193	91%	3.177	90%	37.428	92%
overig	19	≥ 6%	36	5%	29	≥ 5%	65	5%	171	5%	1.381	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	7	≥ 4%	16	4%	12	2%	28	3%	80	3%	876	2%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 2%	11	3%	22	3%	33	3%	83	3%	939	3%
vervolgonderwijs	161	≥ 89%	347	89%	562	87%	909	87%	2.258	88%	33.091	92%
overig	10	≥ 4%	17	4%	53	8%	70	7%	150	6%	1.165	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b6.3a Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	x	x	≤ 6%	5	5%	8	6%	48	10%	1.041	27%
arbeidsmarkt uitzendwerk	4	x	6	≥ 13%	10	11%	16	12%	20	4%	90	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 6%	5	5%	7	5%	30	6%	389	10%
vervolgonderwijs	11	x	23	≥ 49%	54	59%	77	56%	267	56%	1.660	42%
overig	5	x	12	≥ 26%	17	19%	29	21%	114	24%	738	19%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	58	25%	137	26%	223	27%	360	27%	1.030	24%	15.878	31%
arbeidsmarkt uitzendwerk	18	8%	31	6%	51	6%	82	6%	225	5%	3.631	7%
arbeidsmarkt overig	16	7%	40	8%	72	9%	112	8%	451	11%	4.145	8%
vervolgonderwijs	102	44%	244	47%	389	46%	633	47%	2.026	47%	23.737	47%
overig	38	16%	65	13%	102	12%	167	12%	537	13%	3.572	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b6.4 Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	117	52%	302	58%	501	63%	803	61%	2.053	63%	26.460	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	10	4%	19	4%	20	3%	39	3%	112	3%	443	1%
arbeidsmarkt overig	35	15%	72	14%	98	12%	170	13%	361	11%	3.075	8%
vervolgonderwijs	56	25%	102	20%	132	17%	234	18%	569	17%	5.549	15%
overig	9	4%	23	4%	40	5%	63	5%	172	5%	1.028	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt zorg	88	32%	230	33%	446	35%	676	34%	1.750	30%	29.796	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	17	6%	36	5%	48	4%	84	4%	288	5%	4.332	6%
arbeidsmarkt overig	38	14%	113	16%	211	16%	324	16%	1.069	18%	12.513	16%
vervolgonderwijs	98	36%	261	37%	466	36%	727	36%	2.264	38%	26.011	34%
overig	33	12%	66	9%	118	9%	184	9%	535	9%	4.005	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b6.1b Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar positie oktober 2013 resp. 2014 resp. 2015.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	19	4%	51	5%	69	5%	120	5%	456	6%	3.515	6%
vervolgonderwijs	440	90%	963	89%	1.192	87%	2.155	88%	6.215	87%	52.487	89%
overig	29	6%	68	6%	116	8%	184	7%	502	7%	2.980	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	15	4%	37	4%	63	4%	100	4%	373	5%	2.865	4%
vervolgonderwijs	372	94%	905	93%	1.426	92%	2.331	92%	6.696	91%	69.518	93%
overig	10	3%	32	3%	68	4%	100	4%	314	4%	1.975	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	7	1%	18	1%	74	2%	92	2%	395	3%	3.573	2%
vervolgonderwijs	612	96%	1.417	96%	2.997	95%	4.414	95%	12.094	94%	138.453	96%
overig	16	3%	34	2%	90	3%	124	3%	379	3%	2.655	2%
havo												
arbeidsmarkt	11	4%	37	5%	180	8%	217	7%	959	9%	9.565	7%
vervolgonderwijs	239	92%	662	92%	1.936	87%	2.598	88%	8.835	86%	119.104	90%
overig	10	4%	23	3%	100	5%	123	4%	502	5%	3.930	3%
vwo												
arbeidsmarkt	4	≥ 3%	12	3%	50	3%	62	3%	351	4%	2.807	3%
vervolgonderwijs	117	≥ 94%	361	93%	1.662	95%	2.023	94%	8.795	93%	91.605	95%
overig	x	≤ 2%	16	4%	42	2%	58	3%	282	3%	2.210	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	549	29%	1.286	31%	2.028	38%	3.314	35%	11.603	40%	102.968	49%
vervolgonderwijs	975	51%	2.023	49%	2.391	45%	4.414	47%	12.279	42%	80.755	39%
overig	381	20%	812	20%	921	17%	1.733	18%	5.141	18%	25.270	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	828	45%	2.054	49%	3.632	51%	5.686	51%	16.804	51%	191.933	60%
vervolgonderwijs	734	40%	1.582	38%	2.660	38%	4.242	38%	12.415	37%	107.304	33%
overig	272	15%	522	13%	784	11%	1.306	12%	3.888	12%	21.177	7%
hbo												
arbeidsmarkt	596	37%	1.338	38%	4.557	41%	5.895	40%	25.836	41%	162.565	40%
vervolgonderwijs	921	57%	1.977	56%	6.019	54%	7.996	54%	33.100	53%	228.421	56%
overig	100	6%	219	6%	650	6%	869	6%	3.696	6%	16.203	4%
wo												
arbeidsmarkt	331	49%	827	52%	6.071	54%	6.898	53%	36.964	53%	105.093	44%
vervolgonderwijs	285	42%	635	40%	4.220	37%	4.855	38%	27.285	39%	115.778	49%
overig	60	9%	138	9%	1.038	9%	1.176	9%	5.661	8%	17.766	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	470	35%	945	33%	1.425	34%	2.370	34%	7.938	38%	56.684	46%
vervolgonderwijs	303	22%	692	24%	1.028	25%	1.720	25%	4.869	23%	27.224	22%
overig	577	43%	1.205	42%	1.708	41%	2.913	42%	7.973	38%	38.429	31%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b6.2b Uitstroom uit vmbo-basis, -kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	4	0%	68	0%
arbeidsmarkt overig	6	≥ 2%	17	≥ 2%	16	≥ 3%	43	3%	188	5%	1.585	4%
vervolgonderwijs	331	≥ 94%	760	≥ 93%	510	≥ 91%	1.270	92%	3.234	90%	36.882	93%
overig	12	≥ 3%	34	≥ 4%	31	≥ 6%	65	5%	173	5%	1.314	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	7	4%	16	5%	16	3%	32	3%	85	3%	807	2%
arbeidsmarkt overig	4	2%	8	2%	20	3%	28	3%	79	3%	892	3%
vervolgonderwijs	153	90%	313	89%	550	88%	863	88%	2.186	88%	31.544	92%
overig	6	4%	16	5%	39	6%	55	6%	139	6%	1.070	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b6.3b Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	5	x	16	≥27%	14	≥16%	30	21%	76	14%	847	23%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	3	≤ 5%	x	≤ 3%	4	3%	12	2%	84	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	3	≤ 5%	x	≤ 3%	4	3%	37	7%	366	10%
vervolgonderwijs	13	x	30	≥ 50%	50	≥ 58%	80	56%	277	51%	1.617	44%
overig	x	x	8	≥ 13%	16	≥ 19%	24	17%	137	25%	733	20%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	50	22%	109	22%	208	26%	317	25%	951	23%	14.395	30%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	8%	30	6%	54	7%	84	7%	238	6%	3.693	8%
arbeidsmarkt overig	15	7%	42	9%	70	9%	112	9%	537	13%	4.329	9%
vervolgonderwijs	106	47%	248	50%	367	46%	615	48%	1.895	46%	22.290	46%
overig	35	16%	63	13%	100	13%	163	13%	538	13%	3.377	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b6.4b Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	121	57%	295	60%	497	62%	792	61%	2.045	61%	27.775	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	8	4%	17	3%	27	3%	44	3%	131	4%	564	1%
arbeidsmarkt overig	26	12%	58	12%	90	11%	148	11%	355	11%	3.137	8%
vervolgonderwijs	47	22%	93	19%	144	18%	237	18%	601	18%	5.841	15%
overig	11	5%	27	6%	46	6%	73	6%	202	6%	1.151	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	88	30%	238	32%	483	36%	721	35%	1.813	30%	29.928	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	20	7%	44	6%	65	5%	109	5%	297	5%	4.703	6%
arbeidsmarkt overig	44	15%	119	16%	217	16%	336	16%	1.103	18%	12.781	17%
vervolgonderwijs	105	36%	270	37%	449	33%	719	35%	2.208	37%	25.535	33%
overig	32	11%	64	9%	128	10%	192	9%	597	10%	4.260	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Bijlage 7 Regeling Leerlinggewicht

Voor de bepaling van het leerlinggewicht is per 1 januari 2015 is er een nieuw regeling van kracht die het gebruik van een standaard ouderverklaring verplicht stelt. Alleen bij het gebruik van deze verklaring kan een school aanspraak maken op de gewichtenregeling. De indeling in gewichten is met de invoering van de verplichte verklaring niet veranderd. Het gewicht wordt bepaald op het moment van inschrijven op een school en veranderd niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor wel mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht kunnen hebben. Het leerlinggewicht kan één van de volgende drie waarden hebben die bepaald worden aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders:

- Categorie 1 ouders/verzorgers die geen onderwijs hebben genoten of maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk. De ouder/verzorger heeft maximaal (speciaal) basisonderwijs (tot en met het dertiende levensjaar) of (v)so-zmlk gehad.
- Categorie 2 Maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs/lwoo of vmbo basis-of kaderberoepsgerichte leerweg of de ouder/verzorger heeft maximaal twee klassen/leerjaren onderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs afgerond.
- Categorie 3 De ouder/verzorger heeft meer dan twee klassen/leerjaren mavo (c of d niveau), havo of vwo, dan wel vmbo gemengde leerweg of theoretische leerweg gevolgd. Voor het niveau mavo/havo/vwo kunnen ook de oudere opleidingen worden gelezen: (m)ulo, mms of hbs. Of de ouder/verzorger heeft een mbo, hbo of wo opleiding gevolgd

De regeling kent twee gewichten: 0,3 en 1,2. De gewichten zijn gekoppeld aan de eerder genoemde opleidingscategorieën 1, 2 en 3.

- Het gewicht 0,3 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouder(s)/verzorger(s)belast zijn met de dagelijkse verzorging en opvoeding en een opleiding uit categorie 2 hebben gehad.
- Het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie één ouder/verzorger een opleiding heeft gevolgd uit categorie 1 en de andere ouder/verzorger een opleiding uit categorie 1 óf 2.
- Het gewicht 0 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders/verzorgers een opleiding heeft gevolgd uit categorie 3.

Bijlage 8 Sectorindeling in het MBO

In deze rapportage zijn in het mbo zeven sectoren onderscheiden. De indeling sluit voor een deel aan op de indeling die het CBS hanteert, voor aantal opleiding wijkt de indeling af.

Uitgangspunt is de opleidingsvariabele van het CBS *RICHTINGMBO2*. Hierin worden 56 categorieën onderscheiden. Van deze categorieën zijn er 51 waarvan alle daaronder vallende CREBO-codes in één van de zeven sectoren vallen. Voor 5 categorieën is een nadere uitsplitsing gemaakt. In het schema hieronder is de gekozen indeling opgenomen.

Cat nr	Indeling voor rapportage en categorienaam
	Zorg
7a	Verpleging
7b	Verzorging
7d	Medische ondersteuning
	Techniek
2b	Grafische vormgeving
2c	Audiovisuele productie
2z	OnderwijsVormgeving en audiovisuele productie; ongedeeld
4a	ICT
4z	ICT; ongedeeld
5a	Werktuigbouwkunde
5b	Productietechniek
5c	Metaalproductie
5d	Elektrotechniek
5e	Installatietechniek
5f	Proces- en chemische laboratoriumtechniek
5g	Auto-, vliegtuig- en scheepvaartindustrie
5j	Hout- en meubelindustrie
5k	Bouw
5l	Grond-, weg-, en waterbouw
5z	Techniek, industrie en bouw; ongedeeld
7e	Medische techniek
	Economie
3a	Groothandel
3b	Detailhandel
3c	Marketing en communicatie
3d	Financiële dienstverlening
3e	Boekhouding en bedrijfsadministratie
3f	Managementondersteuning
3g	Secretarieel werk en informatiedienstverlening
3h	Juridische ondersteuning
3z	Handel, administratie en juridische ondersteuning; ongedeeld
8a	Horeca: management en bediening
8b	Horeca: bereiding van maaltijden
8c	Toerisme
8d	Recreatie
8f	Facilitaire dienstverlening
	Vervoer, Transport en Logistiek
8i	Vervoer
8j	Logistiek
	Welzijn, Verzorging
1a	Ondersteuning in het onderwijs
1z	Onderwijs; ongedeeld
7f	Sociaal-pedagogisch werk
7g	Maatschappelijke en sociaal-juridische dienstverlening
7h	Sociaal-cultureel werk
8e	Sport en bewegen
8g	Haarverzorging
8h	Schoonheidsverzorging
	Groen
6a	Landbouw en natuurlijke omgeving
6b	Dierhouderij en diervverzorging
6z	Landbouw en dieren; ongedeeld
	Overig
8k	Veiligheid en milieu
8z	Persoonlijke dienstverlening, vervoer en veiligheid; ongedeeld
9a	Algemeen
9z	Combinatie van opleidingsrichtingen

Voor vijf categorieën vallen de opleidingen in verschillende sectoren. Daarvoor is de volgende indeling gemaakt naar crebocode:

2a *

Kunst, ruimtelijke presentatie en communicatie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

23098 ruimtelijke vormgeving niv 4
25158 interieuradviseur
25212 ruimtelijk vormgever
25265 technicus human technology
90940 interieuradviseur
91143 technicus middenkader wei (human technology)
91144 technicus middenkader wei (industriële design)
91530 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (medewerker productpresentatie)
91540 vormgever/medewerker ruimtelijke presentatie en communicatie
91541 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (stand-, winkel- en decorvormgever)
91542 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (vormgever productpresentatie)
91543 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (winkelpubliciteitvormgever)
92682 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
92870 pianotechnicus
92871 pianotechniek (pianotechnicus)
92872 pianotechniek (pianotechnicus/ondernemer)
94524 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
94790 human technology
95700 applicatie- en mediaontwikkeling (game-developer)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

23179 artiesten niv 4
25472 acteur
25495 danser
25496 musicalperformer
25497 muzikant
90030 artiest
90031 artiest (dans)
90032 artiest (drama)
90033 artiest (musical)
90034 artiest (muziek)
90035 artiest (sounddesign)
90036 artiest (muziek sounddesign)
90037 artiest (muziek uitvoerend)
90038 artiest(muziek)

5h*

Brood- en banketbakkerij en overige voedingsindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

90014 allround operator (allround operator voedingsindustrie)
90313 operator (operator voedingsindustrie)
97340 allround operator (allround voedingsoperator aequor)
97380 operator (voedingsoperator aequor)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10493 specialist banketbakker; lfst brood banketb bedr
10495 specialist broodbakker; lfst brood banketb bedr
10496 all-round banketbakker; lfst brood banketb bedr
10497 all-round brood- en banketbakker; lfst brood banketb bedr
10498 all-round broodbakker; lfst brood banketb bedr
10499 banketbakker; lfst brood banketb bedr
10500 brood- en banketbakker; lfst brood banketb bedr
10501 broodbakker; lfst brood banketb bedr
10504 assistent bakker; lfst brood banketb bedr
10767 productie-assistent versindustrie; svo (vleessector)
10769 productiemedewerker versindustrie; svo (vleessector)
10771 productievakkracht versindustrie; svo (vleessector)
10773 leidinggevende versindustrie; svo (vleessector)
10815 broodbakker grootwinkelbedrijf bb
10818 leidinggevende bakkerij grootwinkelbedrijf mk
10819 ondernemer bakkersbedrijf mk
10820 banketbakker grootwinkelbedrijf bb
10826 leidinggevende ambachtelijke bakkerij mk
11023 vakbekwaam medewerker levensmiddelentechnoloog 3 vk
11032 middenkaderfunctionaris levensmiddelentechnoloog 4 mk
11049 medewerker levensmiddelentechnoloog 2 bb
12002 assistent medewerker voedsel en groen (voedingsindustrie) as
23082 brood en banket niv 4
25172 leidinggevende bakkerij
25173 uitvoerend bakker
25174 zelfstandig werkend bakker

25183 patissier
 25460 medewerker voeding en technologie
 25461 vakbekwaam medewerker voeding en technologie
 25462 vakexpert voeding en kwaliteit
 25463 vakexpert voeding en technologie
 25464 vakexpert voeding en voorlichting
 90304 ondernemer horeca/bakkerij (ondernemer bakkerij)
 90640 assistent bakker
 90690 banketbakker
 90700 banketbakker (allround banketbakker)
 90720 brood- en banketbakker
 90730 brood- en banketbakker
 90731 brood- en banketbakker (allround brood- en banketbakker)
 91631 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (slager-traiteur)
 91632 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (worstmaker)
 91651 medewerker versdetailhandel (productiemedewerker versdetailhandel)
 91660 meewerkend voorman vlees- en gemakvoedingsindustrie
 92950 productiemedewerker vleesindustrie
 92960 productieleider vlees- en gemakvoedingsindustrie (productieleider vlees- en gemakvoedingsindustrie)
 93690 productievakkracht versindustrie
 93700 productiemedewerker versindustrie
 93760 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie svo)
 94220 brood en banket
 94221 brood en banket (brood- en banketbakker)
 94222 brood en banket (banketbakker)
 94230 brood en banket
 94231 brood en banket (allround broodbakker)
 94232 brood en banket (allround banketbakker)
 94233 brood en banket (allround brood- en banketbakker)
 94240 brood en banket
 94241 brood en banket (patissier)
 94242 brood en banket (leidinggevende bakkerij)
 94730 productievakkracht versindustrie
 95747 brood en banket (uitvoerend bakker)
 95748 brood en banket (zelfstandig werkend banketbakker)
 95749 brood en banket (zelfstandig werkend broodbakker)
 97210 technoloog voedingsindustrie
 97211 technoloog voedingsindustrie (specialist product en proces)
 97212 technoloog voedingsindustrie (teamleider/ coordinator)
 97213 technoloog voedingsindustrie (kwaliteitsmedewerker)
 97475 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie aequor)
 97520 kwaliteitsmanagement voeding (kwaliteitscoördinator)
 97540 food manager
 97541 voedingsmanagement (voedingsspecialist)
 97542 voedingsmanagement (manager voeding)

5i*

Kleding- en schoenenindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

10915 schoenhersteller bb
 92830 leestenmaker (leestenmaker)
 92840 onderwerkmaker
 92880 schachtenmaker
 92900 schoenhersteller (schoenhersteller)
 93610 schoenhersteller
 93683 creatief vakmanschap (ambachtelijk schoenmaker)
 93684 creatief vakmanschap (hoedenmaker)
 93685 creatief vakmanschap (lederwarenmaker)
 95590 schoenhersteller (schoenhersteller/ondernemer)
 95694 orthopedische technieken (leestenmaker)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10360 middenkader medewerker productie; voc/betex
 10361 middenkader medewerker ontwikkeling; voc/betex
 10362 middenkader medewerker commercie; voc/betex
 10363 medewerker grootvak maatkleding; voc/betex
 10364 eerste medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10366 ondernemer/middenkader medewerker breedvak maatkleding; voc/betex
 10369 specialist mechanische verwerking; voc/betex
 10370 uitvoerend medewerker kleinvak maatkleding; voc/betex
 10371 uitvoerend medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10374 operator veredeling; voc/betex
 10375 operator garenverwerking; voc/betex
 10377 operator vezelverwerking; voc/betex
 10378 assistent medewerker naaizaal; voc/betex
 10379 assistent operator veredeling; voc/betex

10380 assistent operator garenverwerking; voc/betex
 25051 ontwerpend leer- en textielverwerker
 90013 allround operator (specialist textiel)
 90015 allround operator (specialist textiel)
 90314 operator (operator textiel)
 91220 medewerker design (allround medewerker design)
 91230 medewerker design (specialist design)
 91240 medewerker mode/maatkleding (basisedewerker mode/maatkleding)
 91250 medewerker mode/maatkleding (allround medewerker mode/maatkleding)
 91260 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)
 91280 productiecoördinator
 91291 operator textiel (operator textiel chemisch)
 91292 operator textiel (operator textiel mechanisch)
 92520 assistent medewerker mode/maatkleding/interieur
 92530 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker textiel)
 93780 productiecoördinator
 93781 productiecoördinator fashion (commercieel medewerker fashion)
 93782 productiecoördinator fashion (productiebegeleider fashion)
 94450 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker binnendienst textiel)
 94460 commercieel medewerker buitendienst textiel
 94470 medewerker design
 94471 medewerker design (medewerker styling)
 94472 medewerker design (cad-stylist)
 95740 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)

7c *

Hulp bij zorg en welzijn

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

10795 zorghulp; ovd b l o b
 91420 zorghulp

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

10428 helpende; ovd b l o b
 10745 helpende welzijn (hw); ovd b l o b
 25475 begeleider gehandicaptenzorg
 25476 begeleider specifieke doelgroepen
 25498 helpende zorg en welzijn
 91340 helpende breed
 91351 helpende (zorg)
 92640 helpende zorg & welzijn

7z *

Gezondheidszorg en welzijn; ongedeelde

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

22188 zorghulp (zorg en welzijn) niv 1
 22190 verzorgende-ig (zorg en welzijn) niv 3
 22191 mbo-verpleegkundige (zorg en welzijn) niv 4

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

22076 optiek (ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek) niv 4
 22189 helpende zorg & welzijn (zorg en welzijn) niv 2
 22195 maatschappelijke zorg (zorg en welzijn) niv 4
 22197 pedagogisch werk (zorg en welzijn) niv 4
 22200 sociaal-cultureel werker (zorg en welzijn) niv 4
 25047 audicien
 25054 allround medewerker optiek
 25055 opticien
 25056 verkoopmedewerker optiek
 25136 intercedent
 25479 thuisbegeleider
 79140 zorg en welzijn niv 4
 80030 experimentele leergang vmbo-mbo niveau 2 in de sector zorg en welzijn

Bijlage 9 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden

Persoongegevens

SSB Gbapersoontab: Demografische achtergronden van personen in de GBA

SSB Gbaberlijkestaatbus: Burgerlijke staat van personen in de GBA

Gbaadresobjectbus: Adreskenmerken van personen in de GBA.

Vslgwbtap: Rinobjectnummer met gemeente, wijk en buurtcode.

Onderwijsgegevens

SSB Inschrwptab: Inschrijvingen in het basisonderwijs

SSB Inschrwectab: Inschrijvingen in het speciaal onderwijs

SSB Citotab: Studenten aan de Centrale Eindtoets Basisonderwijs

SSB Onderwijsstudententab: Studenten in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Onderwijsinschrtab: Inschrijvingen in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Examvotab: Examenuitslagen in het voortgezet onderwijs

SSB Diplomamotab: Diploma's in het middelbaar beroepsonderwijs

SSB Vsvtab: Voortijdig schoolverlater

SSB Brintab: Vestigingen van onderwijsinstellingen (2003 t/m 2012)

Arbeidmarktgegevens

SSB Baanprsjaarbedragtab: Banen van personen

SSB Baankenmerkenbus: Kenmerken van banen

SSB polisikobus1: Kwantitatieve gegevens van banen

SSB Poliskibus: Kwalitatieve gegevens van banen

SSB zelfstandigentab: Personen met winst uit onderneming

SSB Vrlwusuitkering1atab: Uitkeringen aan personen op grond van de Werkloosheidswet

SSB wwuitkeringint: Werkloosheidswet uitkeringen

SSB Vrlwuspersoonbus: Personen met een werkloosheidsuitkering

SSB Vrlbijstanduitkeringtab: Bijstandsuitkeringen

SSB aototjaarbedragtab: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB aototpersoonbus: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB Ovuitkpersoonbus: Overige uitkeringen

SSB Cwittab: Personen die staan ingeschreven bij het Centrum voor Werk en Inkomen

Definities en afkortingen

NPRZ	Nationaal Programma Rotterdam Zuid; langjarig programma voor de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde ("Rotterdam Zuid") dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing
Rotterdam Zuid	de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde
Focuswijken	de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CvB	Centrum voor Beleidsstatistiek; onderdeel van het CBS dat onder voorwaarden databestanden voor onderzoek beschikbaar stelt
SSB	Sociaal Statistisch Bestand; een collectie gegevensbestanden van het CBS
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs; vorm van hoger onderwijs
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
po	praktijkonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vo	voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs
vsv-ers	(nieuwe) voortijdig schoolverlaters; alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar die in een schooljaar zonder startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs; vorm van hoger onderwijs

DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs; Agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap die verschillende onderwijswetten en regelingen uitvoert
Cito(eindtoets)	(toets voor leerlingen van het basisonderwijs in groep 8 voor het best passende vervolgonderwijs die wordt georganiseerd door het) Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling
IEP-eindtoets	Eindtoets in groep 8 van het basisonderwijs van Bureau ICE
autochtoon	persoon van wie beide ouders in Nederland zijn geboren
allochtoon	persoon van wie ten minste één van de ouders in het buitenland geboren is
overig westers	allochtoon van wie ten minste één van de ouders geboren is in één van de landen in Europa (exclusief Turkije en de MOE-landen), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan
overig niet-westers	allochtoon van wie tenminste één ouder is geboren in een land in Azië (m.u.v. Japan en Indonesië), Afrika of Latijns Amerika; Antilliaanse, Surinaamse, Turkse en Marokkaanse personen behoren niet tot deze groep, maar worden apart onderscheiden

N.B.: Namen van onderwijsvormen die uit méér dan twee woorden bestaan ('voortgezet speciaal onderwijs'), zijn in dit rapport afgekort ('vso'); namen die uit één of twee woorden bestaan zijn voluit geschreven ('basisonderwijs'; 'speciaal onderwijs'). Uitzondering: in hoofdstuk 5 worden omwille van de leesbaarheid de woorden 'mbo', 'hbo' en 'wo' eveneens meestal afgekort.